

THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY
DEBATES.

OFFICIAL REPORT

*Forty-fifth day of the First Session of
The Andhra Pradesh Legislative Assembly*

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Friday, the 28th July, 1967

The House met at Half-Past Eight of the Clock

(Mr Speaker in the Chair)

ORAL ANSWERS TO QUESTIONS.

BLACKMARKETING OF FERTILISERS

621—

* 111 Q.—Sarvasri Y. Venkata Rao (Vemur), M. Ch. Nagaiah (Prathipadu) —Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state :

(a) whether the Government is aware of the fact that some of the Society Presidents in Vinukonda Taluk, Guntur District were convicted for blackmarketing of chemical fertilisers during 1966-67;

(b) whether the Government is aware that the distribution of fertilisers is not properly done through the agency of Co-operative Societies; and

(c) whether the Government is proposing to remove the control on chemical fertilisers ?

The Minister for Agriculture (Sri P Thimma Reddy) :—
(a) Yes, Sir.

(b) Though certain instances of irregular distribution by Co-operatives have come to notice of Government, on the whole distribution by the Co-operative Societies is generally satisfactory and is according to the procedure laid down by Government.

(c) Except for Government of India's proposal to release a fixed percentage of stocks of Nitrogenous fertilisers indigenously produced on increasingly progressive scale for free market sales, there is no proposal for removal of controls on chemical fertilisers generally

THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY
DEBATES.

OFFICIAL REPORT

*Forty-fifth day of the First Session of
The Andhra Pradesh Legislative Assembly*

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Friday, the 28th July, 1967

The House met at Half-Past Eight of the Clock

(Mr. Speaker in the Chair)

ORAL ANSWERS TO QUESTIONS.

BLACKMARKETING OF FERTILISERS

621—

* 111 Q.—Sarvasri Y. Venkata Rao (Vemur), M. Ch. Nagaiah (Prathipadu) —Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state

(a) whether the Government is aware of the fact that some of the Society Presidents in Vinukonda Taluk, Guntur District were convicted for blackmarketing of chemical fertilisers during 1966-67,

(b) whether the Government is aware that the distribution of fertilisers is not properly done through the agency of Co-operative Societies; and

(c) whether the Government is proposing to remove the control on chemical fertilisers ?

The Minister for Agriculture (Sri P Thimma Reddy) —
(a) Yes, Sir.

(b) Though certain instances of irregular distribution by Co-operatives have come to notice of Government, on the whole distribution by the Co-operative Societies is generally satisfactory and is according to the procedure laid down by Government.

(c) Except for Government of India's proposal to release a fixed percentage of stocks of Nitrogenous fertilisers indigenously produced on increasingly progressive scale for free market sales, there is no proposal for removal of controls on chemical fertilisers generally

శ్రీ ఆర్. సత్యనారాయణరాజు (నర్సపూర్):—అధ్యక్షా, ఎరువులను గురించి మన సభలో అనేకసార్లు వచ్చింది, బ్లాకుమార్కెట్టుగురించి. ఒకచోటనే కాకుండా అనేకచోట్ల ఎరువుల బ్లాకుమార్కెట్టు విస్తృతగూపంలో కొనసాగు తోంది. దానిని అరికట్టడానికి చర్యలు తగినంతగా లేవు. భవిష్యత్తులోనైనా అరికట్టడానికి క్రొత్త పద్ధతులను అవలంబించడానికి చర్యలు తీసుకొనే ఆలోచన ఉన్నదా?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి — చాలా చర్యలు తీసుకుంటున్నాము. కోఆపరేటివుకు సమయానికి అందకపోవడంవల్ల యిబ్బందులు వచ్చాయి. తరువాత సకాలంలో పంపం కావచ్చుకు సీజను అయిపోయిన తరువాత రైతులచేతికి యెరువులు అందినందువల్ల కొంతమంది అమ్ముకోవడం జరుగుతున్నది అనేక మైనవి అను కోంది. అధ్యక్షా, ఇది 20 జిల్లాలలో దాదాపు 10 వేల సొసైటీలలో జరిగే వ్యవహారం. ఇక్కడా అక్కడా కొన్ని లోపాలు జరుగుతున్నాయి. దీనిగురించి ప్రశ్నక మైన శ్రద్ధతీసుకున్నాము. అన్నింటికంటే ముఖ్యమైన విషయం మనవి చేస్తున్నాను. గడచిన 9 సంవత్సరాలకంటే పొజిషను చాలా యింప్రూవు అయినది. ఇదివరకు 2 లక్షలు ఉంటే యీ సంవత్సరం 9 లక్షలవరకు ఉంటుంది. కాబట్టి రాబోయేకాలంలో పొరపాట్లు కొంచెం తక్కువ జరుగుతాయని ఆశిస్తున్నాము.

శ్రీ పి. గున్నయ్య (పాతపట్నం) — అధ్యక్షా, మొదటి ప్రశ్న అవును అన్నారు ఎంతమంది అధ్యక్షులను శిక్షించారు? ఎంతకాలం శిక్షించారు? రెండవ ప్రశ్న ఏమిటంటే బ్లాకుమార్కెట్టు జరుగకుండా ఉండాలంటే నేరుగా వంచాయ. తిబోర్డు ప్రెసిడెంటులకు యీ సంవత్సరం అయినా ఏక రేజినిబట్టి అమ్మోవియం సల్ఫేటు యివ్వడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి:—5 మందిమీద కేసులు జరిగినాయి ముగ్గురుని శిక్షించడం జరిగింది. కొంతమందిమీద వేరియను స్టేజెసులో ప్రొసీజరు ఉంది. వంచాయతులకు యివ్వడం సాధ్యంకాదు. కోఆపరేటివులో అయితే లెక్కా సక్కా చూడడానికి మనుష్యులుంటారు. ఇది పైనాన్నుకు సంబంధించినటు వంటిది 9 లక్షల టన్నులు దాదాపు 50 కోట్లరూపాయల వ్యవహారం. వంచాయ తులు నిర్వహించలేవని అభిప్రాయపడుతున్నాను.

శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య (చీరాల) — అధ్యక్షా, రేపు అక్టోబరు ఒకటవతేదీ నుంచి 50% ఆస్తి ఫెర్టిలైజరు ప్రొడక్టును ఫ్రీ సెల్సుకి వదిలిపెట్టాలని గవర్నమెం టూఫ్ ఇండియా ఆర్డరును పాసుచేశారన్నారు 50% డిస్ట్రిబ్యూషనులో మనకు అదనంగా తెచ్చుకొనడానికి తెచ్చినటువంటిదానిని సక్రమంగా వినియోగించడానికి మన ప్రభుత్వం ఏదయినా పథకాన్ని పరిశీలించిందా? ఈ విషయంలో మన ప్రభుత్వం ఏమిచేస్తున్నది?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి — అధ్యక్షా, ఇప్పటికి గడచిన సంవత్సరం ఆఖరునుంచి 80% ఫ్రీ మార్కెట్టుకి రిలీజు చేసినారు. దానితో దేశం అంతా పెద్ద అల్లరి తేలిపోయింది. నిన్న అశోక మెహతాగారికి, జగజీవనరాంగారెకి జాబువ్రాశాను.

50% ఓపెను మార్కెట్టుకి రిలిజ చేసినదానివల్ల అప్పుడే అనేకమంది కొంచెం అడ్వెంచరసుగా సంపాదించారని అల్లరి అప్పుడే ప్రారంభమైంది. రేపు అట్టోబరు నుంచి 50% ఫ్రీ మార్కెట్టుకు యివ్వవలసినదనే పాలసీ ఉంది, దానిని చాలా జాగ్రత్తగా యోచనచేసి మిగతా రాష్ట్రాలలో ఏమి జరుగుతున్నదో చూసి మందుకు పోవలసినదని ఢిల్లీవారికి వ్రాసినాను

శ్రీ బి. విజయకమలా రాజు (భీమవరం) — అధ్యక్షా, ఈ ఫెర్టిలైజరు బాకు మార్కెటు సందర్భంలో ఏరియా ఆయకట్టు ఎక్స్‌టెంట్ ఎక్కువగా చూపించడం, తరువాత ఫెర్టిలైజర్లు ఖరీదు సీజనులో యిచ్చిన రైతులకు అవసరం లేక పోవడం, తరువాత ఫెర్టిలైజర్ గోడవున్నవద్ద నూపరువైజర్లు బార్లుపెట్టి ఫెర్టిలైజరు వేరే ఉంచుకోవడం యీ రకంగా వారు రిజర్వ్ చేసుకుని రాబీలో బాకు మార్కెట్టుకి అమ్ముతున్నారు. అటువంటి మార్గాలు మంత్రిగారు దృష్టిలో పెట్టుకుని చర్యతీసుకుంటే ఫెర్టిలైజరు మనకు యెక్కువ దొరుకుతుంది. ఆలోచిస్తారా ?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి — ఇలాంటివి చాలా ఉన్నాయని మనవిచేశాను. తగ్గించడానికి ప్రయత్నం చేస్తాను.

శ్రీ చౌదరి సత్యనారాయణ (పొందూరు) — అధ్యక్షా, ఇప్పుడు ఎరువులు చిన్న సొసైటీలకు యిస్తున్నారు. చిన్న సొసైటీలకు కెడిటు లేదు. లేక పోవడంవల్ల సొంతసొమ్ము పెట్టి తేవలసివస్తున్నది పదిరూపాయలవరకు బస్తాపైనే వేస్తున్నారు. ఇలా అమ్మినప్పుడు లైసెన్సు కాన్సీలుచేస్తాముగాని అంత కంటే ఏమీ చేస్తాము అంటున్నారు రెండవది కొన్ని సొసైటీలను రెన్యూవలు చేయడంలో డిప్యూటీ రిజిస్ట్రారు ఆఫీసులో చాలా లేటుచేస్తున్నారు. తొందరగా ప్రతి సంవత్సరం జరుగుతున్న రిన్యూవల్సుగురించికూడా ప్రభుత్వం సక్రమమైన మార్గంలో పెట్టడానికి ఆలోచిస్తారా ?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి — అధ్యక్షా, అది కోఆపరేటివు డిపార్టుమెంటుకు సంబంధించిన రూల్సు, చట్టాలు. నియమాలు ఉన్నాయి, జాగ్రత్తగా చేయాలి, డబ్బుకు సంబంధించిన విషయం అని నేను తొందర చేస్తున్నాను లెక్కాపక్కా లేకుండా పంపకం చేయాలంటే చేస్తారు. లెక్కలు మెయింటెయిను చేయాలంటే చాలా జాగ్రత్తగా చూసుకోవాలి గౌరవ సభ్యులు చెప్పిన యిబ్బందులున్నాయి. సర్దుబాటుచేయడానికి కోఆపరేటివు డిపార్టుమెంటుకి సంబంధించిన మంత్రివర్గులు శ్రద్ధచేసినారు.

శ్రీ పి. పి. కేశవరావు (సంతమాతలపాడు) — 50% అమ్మోనియం సల్ఫేటు ఓపెను మార్కెట్టులో ఉందని చెబుతున్నారు. ఓపెను మార్కెట్టులో సక్రమంగా దానిని పంచుతున్నారో లేదో చూడడానికి ప్రభుత్వానికి ఏదయినా అధికారం ఉన్నదా ? ప్రభుత్వం చూడడంలేదా ?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి — ఇప్పటికి దానిని కంట్రోలు చేసేదానికి యెట్లా యిస్తున్నారో ఏమో మాకు తెలియకుండా ఫ్యాక్టరీలు చేస్తున్నారు. వేసు వ్రాశాను వివరాలకొరకు. ఎవరికి యిస్తున్నారు, ఏ లెక్కన యిస్తున్నారు,

లై సెన్సు ఉన్నవారికి యిస్తున్నారా, బోగసు పీఠులుకి యిస్తున్నారా, బినామీగా బాకుమార్కెట్టుదారులకు యిస్తున్నారా? గొడవతగ్గాలంటే తేనిపోని అప్రతిష్ట పాలుకాకుండా ఉండాలంటే స్టేటుగవర్నమెంటుకు చెప్పి ఎంత రిలిజియన్సునాలో ఏజెంట్లు ఎవరో స్టేటుగవర్నమెంటు స్క్రినుచేసి పేర్లు వంపిన తరువాత జిల్లా అవసరాలనుబట్టి డిస్ట్రిబ్యూటుచేస్తే బాగుంటుందని ప్రాయడం జరిగింది.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య (ఎర్రగొండిపాలెం):— ఎరువులను రైతాంగానికి మార్కెటింగు సొసైటీవారు తూచి యివ్వడంలేదు. బస్తాకు 5 కిలోలు తక్కువగా యిస్తున్నారు. ఇది ప్రాక్టికలుగా అందరూ అనుభవిస్తున్నటువంటిది. తూచి యివ్వాలని ఉత్తరువులు యిస్తారా?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి:— వైసెనుంచి క్రిందివరకు పొరపాటు ఉంది. హాల్స్ రులో వేసేటప్పుడు 4న్నింగు వేగనుమీద తూకం వేస్తున్నారు. కోఆపరేటివు సొసైటీ రిసీవు చేసేటప్పుడు రైల్వేవారు చట్టంవ్రకారం మజల తూకం చేసి యిచ్చేదానికి లేదు. కోఆపరేటివు సొసైటీలకు వచ్చేసరికి అమ్మకంచేసేటప్పుడు సప్లం భారం ఎవరు మోయాలంటున్నారు. కేంద్రంతో సంప్రదింపులు పెట్టుకుని నష్టాలు రాకుండా రైతుకు టూకమువేసి యివ్వవలసినదిగా ఉత్తరువులు పాలింప జిడ్డాయి.

శ్రీ మాలే వెంకటనారాయణ (పలూరు):— అధ్యక్షా, ఇప్పటికి 15 రోజుల క్రితం రైతుసంఘాలనుంచి వచ్చింది. ఎరువులు అందలేదని. దానికి కారణం తెలియదు. కాని భవిష్యత్తులోనైనా సకాలంలో ఎరువులను అందించాలంటే స్థానికమైన రైతుసంఘాల అధ్యక్షులు, స్థానిక శాసనసభ్యులు, అధికారులు, అనధికారులు మొదలైనవారు ఒక సలహాసంఘంగా ఏర్పరిస్తే సకాలంలో ఎరువులు అందుతాయి. కాబట్టి యిట్లాంటివి ప్రభుత్వదృష్టిలో ఉన్నవా?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి:— శాసన సభ్యులు ఎప్పుడు వచ్చి పమి చెప్పినా నేను వినడానికి సంసిద్ధంగా ఉన్నాను. Village level లో రైతుకు సంబంధించిన organization ఉంటే బాగుంటుందని అందరి ఉద్దేశంగా కనబడుతోంది. దానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాము.

BRIDGE ACROSS ROUTHULAPUDI YERU

622—

* 56 (U) Q — Sri M Veera Raghavarao (Prathipadu) — Will the hon Minister for Panchayat Raj be pleased to state .

(a) the number of petitions submitted by the President of Sankhavaram Panchayat Samithi, East Godavari District to the Minister for Panchayat Raj during 1965 and during 1966, for the construction of a bridge across Routhulapudi Yeru (rivulet),

(b) whether estimates have been prepared for the said bridge;

(c) the estimated expenditure therefor, and

(d) whether sanction will be given and funds will be allotted this year for the construction of the bridge which is of vital importance to the public?

The Minister for Panchayat Raj (Sri T Ramaswamy) —
 (a) Two petitions were received from the President, Panchayat Sami-
 thi, Sankhavaram, one in 1964, and the other in 1966.

(b) No, Sir

(c) Does not arise in view of 'b' above.

(d) Due to non-availability of funds, it is not possible to
 sanction the work this year

శ్రీ ఎమ్ వి. రాఘవరావు — రౌతలపూడి బ్రిడ్జి చాలా అవసరమైనది.
 ప్రజల ఆంధోళన వల్ల సమితి అధ్యక్షులు వ్రాసారు దానిపై ఎస్టి మేటు
 చేయించలేదు అంటున్నారు ఎందుకు చేయించకూడదు. బస్సుల రాకపోకల
 బంధు అయిపోతున్నాయి కొందరలో ఎస్టి మేటు వేయించి వని ప్రాథంభిస్తారా?
 ఈ లోపల తెంపరగా సిమెంటు తూరలు వేయించి రాకపోకల సౌకర్యం
 కలిగించడానికి ఫండ్లు అలాగే చేస్తారా?

శ్రీ టి. రామస్వామి :— గత సంవత్సరం కాని ఈ సంవత్సరం కాని
 క్రొత్త works కోసం ఓమీ డబ్బు లేదు. spill over works complete చేయ
 దానికి ఇంకా డబ్బు కావాలి. క్రొత్త works శాన్క్షన్ చేయడంలేదు.

COMPENSATION TO THE LAND TAKEN FOR
 ZILLA PARISHAD STAFF QUARTERS, KHAMMAM

623—

* 267 Q—Sri G Satyanarayana Rao [Put by Sri Vavilala
 Gopalakrishniah (Sattenapalli)] —Will the hon Minister for Pan-
 chayat Raj be pleased to state

The reasons for the delay in payment of the compensation to
 the owners of the land taken for constructing Zilla Parishad Staff
 Quarters at Khammam ?

Sri T Ramaswamy —The land in question is being acquired
 under the provisions of the Land Acquisition Act. The Draft Noti-
 fication under section (1) of the Land Acquisition Act has been
 approved in G O. Rt No 302, Panchayati Raj Department, dated
 5-6-1967 and sent for publication in the Andhra Pradesh Gazette.
 After its publication, the Draft Declaration under section 6 of the
 Land Acquisition Act will be published in the Gazette. After land
 acquisition proceeding sare finalised, the Land Acquisition Officer will
 pass the award and compensation will be paid to the land owners

శ్రీ వావిలాల సోపాలకృష్ణయ్య — Land acquisition notification
 అయిన మూడు నెలలలో డబ్బు చేరేటట్లు చూస్తారా?

శ్రీ టి రామస్వామి — మనవిచేసాను కదా. Draft declaration
 publication చేసిన తరువాత Land Acquisition Officer కు పంపడం,
 తరువాత అయిన award pass చేసి డబ్బు ఇస్తాడు.

శ్రీ పి. గున్నయ్య — జిల్లా పరిషత్తు సభ్యులు కూడా జిల్లా తెలెలులో
 కాకనే సభ్యులచుటివారే, 50, 60 మంది ఉంటారు. ఇక్కడ కాసన సభ్యులకు

456 28th July, 1967.

Oral Answers to Questions

హాస్టలు కట్టిన మాదిరిగానే జిల్లా హోమ్ క్వార్టర్సులో వారికి ఏమైన ఏర్పాటుచేయడానికి పథకం ఉన్నదా ?

(No answers)

BHETANI HOME HIGH SCHOOL

624—

* 1299 Q —Sri P Gunnayya —Will the Minister for Education be pleased to state

(a) the strength of the students studying in the Bhetani Home High School, run by the Indian Evangelical Mission, in Rajahmundry Municipality, East Godavari District,

(b) whether any financial help is being received from other countries to help the students studying in this mission school,

(c) the amount of grant sanctioned to the students by the Andhra Pradesh Government,

(d) the financial help received from other countries by the boarding home during the years 1965-66 and 1966 67,

(e) the total amount of grant sanctioned by the Andhra Pradesh Government, and

(f) in whose name the management of the school and boarding home is functioning at present ?

The Minister for Education (Sri T V Raghavulu) .— (a) The B E. Mission is running the following institutions under its management in Rajahmundry Municipality and their strength is as follows.—

1. N E H High School with class VI to IX (recognised upto the end of the school year 1966-67)	132 pupils
2. N E. H Residential elementary school with standards I to V (recognised upto 30-6-1968)	131 pupils
3. Helen Clarke Children s Home (Not recog- nised by the Department) Strength of the Hostel	
in 1965-66 .. .	450 pupils
in 1966-67	77 pupils

(b) The management is reported to be receiving financial aid from foreign countries for the unaided boarding home only and not for any other institution

(c) The students of the school have been sanctioned social welfare scholarships as follows -

1965-1966	—	Nil.
1966-1967	Rs 18.69 340.00	} not yet encashed.

(d) Rs 43,200 approximately from the "Christian Children's Fund" United states of America during the year 1965-66 upto 1st October, 1965 in respect of 450 boarders at Rs 24 per boarder p m.

In addition to the above amount, monetary help from private individuals in Norway and Sweden for 60 children at Rs 24 per child p m , upto 1st October, 1965 has also been received

(e) The following amounts have been paid to the management by the State Government for the High Schools

Nature of grant	Year	Amount of grant Rs.	Date of payment
Block grant	1964-1965	10,000	23-3-1965
-do-	1965-1966	3,500	25-2-1966
-do-	-do-	3,500	-do-
-do-	-do-	3,000	16-3-1966

For the year 1966-67 salaries were paid direct to the teachers as the transfer of management and Correspondent-ship is pending with the Director of Public Instruction The amounts paid directly are as follows:-

Amount paid on 1-4-1967 Rs. 8,749.42

Amount paid on 12-6-1967 Rs. 635 91

(f) Rev Johnson Edwards from 5-8-1963 to 4-10-1966 and now the question of Transfer of management to one Sri P Lasarous is under correspondence between the Director of Public Instruction and the District Educational Officer

శ్రీ పి గున్నయ్య — మానేజి మెంటు అక్కరలేదన్నారని చెప్పారు. అలాంటప్పుడు grants ఎవరికి అందాయి ? ప విధంగా ఖర్చుచేసారో నెలవిస్తారా?

శ్రీ టి.వి రాఘవులు — గ్రాంటు డి ఇ వో. ద్వారా high school staff కు ఇచ్చాము—జీతాలు.

శ్రీ పి గున్నయ్య — Boarding grants పిల్లలకు డై రెట్టుగా ఇచ్చారా? అక్కడ Revd Father ఉన్నారకదా, అతను ఆభ్యంతర పెడుతున్నాడు. ఎవరి చేతులలో పండిందో కాజేసారు.

శ్రీ టి వి రాఘవులు — ఎవరూకాజేయలేదు. మైస్కూల్ teaching staff జీతాలు డి.ఇ వో. ద్వారా అందాయి. మనం ఇచ్చిన క్వాలిఫికేషన్సు రెండే రెండు—అవి not yet encashed, Boarding grants కు సంబంధించి—

శ్రీ పి గున్నయ్య — విదేశాల నుంచి 50 వేల వరకు వచ్చిందని వారి తగవులలో పిల్లలకు స్కూల్ పిప్పలు ముట్టకురడా ఉన్నాయనే మాట వాస్తవమా ? అట్లా అయితే చర్యతీసుకొని పిల్లలకు ముట్టేట్లు చూస్తారా ?

శ్రీ టి వి. రాఘవులు — విదేశాల నుంచి వచ్చే సహాయం నిలుపుదల అయిపోయింది—వారిపై పిటిషన్ పెట్టడంవల్ల. అప్పులు చేసినందువుతున్నాను.

అని చెబుతున్నాడు. ఎక్కడ అప్పులు చేస్తున్నావు అంటే చెప్పలేదు. ఖర్చులప రసీదులు చూపిస్తున్నారు.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు (కాకినాడ) :— 1965-66 లో 453 మంది students training classes లో ఉన్నారు అన్నారు. 1966-67 లో 77 మంది మాత్రమే ఉన్నారు అన్నారు ఎందుచేత strength పడిపోయిందో విచారణ చేసారా? Revd Johnson Edward maintain చేస్తున్నారు అన్నారు. ఆయన ఈ దేశంలోనే ఉన్నారా?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :— హెల్త్ క్లర్క్ ఛిల్డ్రన్ సరోమ్ విషయం చెప్పాను. వైస్కూలులో 132 మంది, ఎలిమెంటరీ స్కూలులో 131 మంది ఉన్నారు. ఎడ్యుర్డుగారు ఇక్కడ ఉన్నారో, ఎక్కడకైనా వెళ్ళారో నాకు తెలియదు.

డాక్టర్ టి. ఎస్. మూర్తి (వరంగల్లు) :— విదేశాలనుంచి 50 వేల డబ్బు ఇచ్చారు. complaints వల్ల బండ్ చేసారు అన్నారు. అయినా ఖర్చుకు రసీదులు చూపిస్తున్నారు కాని మిగిలిన వాటికి చూపించడంలేదు అన్నారు. దానిపై investigation చేస్తున్నారా? డబ్బు ఏమైపోయింది?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :— వారికి డబ్బు వచ్చేటప్పుడు ఖర్చు అయినట్లు చూపించారు. Foreign countries పంపడం మాని వేసారు. ఇప్పుడు అప్పులు చేస్తున్నాం అంటున్నారు. ఆప్పులకు కాగితాలు లేవు; Expenditure కు vouchers ఉన్నాయి. రికార్డు పోయిందని పోలీసు స్టేషన్ కు రిపోర్టు చేసాను అని నావద్ద వివరాలు లేవని చెబుతున్నాడు.

ఒక గౌరవసభ్యుడు :— ఇతర దేశాలవారు సహాయం చేసేటప్పుడు ఏ ప్రాతిపదికపై చేస్తారు? స్టేటు గవర్నమెంటు సహాయం చేసేటప్పుడు రెండింటినీ సమన్వయం చేయడానికి విదేశాల సహాయం ఉండకూడదని ఏమైనా ప్రతిపాదన ఉన్నదా?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :— విదేశాలవారు మానవతా దృష్టితో చేస్తున్నారు. అంత కంటే ఏమీలేదు. మనం recognize చేసిన హాస్టల్స్ కు సబ్సిడీ ఇస్తే ఇవ్వ వచ్చును ఇందులో పరస్పర వియర్ధం ఏమీలేదు.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి (అనంతపురం) :— లెక్కలు పోయినాయని ఒకసారి పోలీసు స్టేషన్ కు complaint చేసావని ఒక్కసారి details లేవని ఒక్కసారి చెబుతున్నాడంటే There is something fishy about it, మనం డబ్బు ఇస్తున్నాము కనుక —

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :— Teaching staff కు జీతాలు ఇస్తున్నాము దాని విషయంలో చిక్కులేదు. డి. ఇ. వో. ద్వారా ఇచ్చాము. హాస్టల్ కు రూ. 18 లు ఒకటి, రూ. 300 లు చిల్డ్రన్ ఒక్కటి. — అంటే, ఆవికూడా, encash కాలేకుండా, Management transfer విషయంలో dispute వల్ల —

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి.—హాస్టలు, స్కూలు ఒకే set up క్రింద ఉంది. ఇన్ని incidents జరుగుతూంటే మనం విచారణ జరపడం మంచిదని ప్రభుత్వం భావిస్తోందా—in the interests of people and students.

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు.—విచారణ, చేయిస్తాము. దానికేమి?

శ్రీ బి. హెచ్. విజయకుమార రాజు:—Foreign countries ఈ డబ్బు అంతా మానవతా దృష్టితో ఇస్తున్నారని అన్నారు. తమ religion ను improve చేసుకోడానికేకని చాలా మంది అన్నారు. అది మంత్రిగారి దృష్టికి రాలేదా?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు:—దానిని గురించి నేను చెప్పలేను.

MILK SUPPLY CO-OPERATIVE SOCIETIES

625—

* 929 Q —Sri S Jagannadam (Narasannapet):—Will the hon. Minister for Co-operation be pleased to state

(a) whether there are any milk supply co-operative societies in Srikakulam District affiliated to the Co-operative Central Bank, Srikakulam,

(b) if so, the place, where they are functioning;

(c) the names of the President and other office bearers of those societies, and

(d) the amount of loan sanctioned to those societies by the Central Bank, Srikakulam and how the loan amount was utilised?

The Minister for Co-operation (Sri K Vijaya Bhaskara Reddy .—

(a) Yes, Sir

(b) (c) and (d). A statement is placed on the Table of the House.

STATEMENT PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE

VIDE ANSWER TO CLAUSES (b) (c) AND (d) OF L. A. Q. No. 625 (*929)
Answer to (b) of the Question.—

Names of Co-operative Milk Supply Societies in Srikakulam Dt.

(i) Srikakulam Milk Supply Society Srikakulam.

(ii) Sri Seetharama Co-op Milk Society, Akkulapet and

(iii) Arasavilli Milk Supply Society, Arasavilli

Answer to (c):—

Name of the President and other office bearers of those Societies,

Srikakulam Milk Supply Society, Srikakulam .—

1	D. Ganapathi Rao	President.
2	I Satyanarayana	Vice-President.
3	V Ramakrishna Rao.	Treasurer.

4	I. Joga Rao	Directos.
5	K. Kamayya	do.
6	A Ramulu	do
7	B Rajagopal Rao, upto 28/10/64.
Sri A V K Hanumantha Rao
from 29/10/66	do
8	P S Acharya	do
9.	Narayana.	do
- II. Sri Seetharama Co-op Milk Supply Society, Akkulaper.
1.	B Krishna Murty	President.
2	B Appalanaidu	Secretary.
3.	B Suryanarayana.	Director.
4.	P Suryanarayana.	do.
5.	A Appalasuri.	do.
- III. Arasavilli Milk Supply Society —
1.	R. Suranna	President.
2.	M. Venkata Rao	Secretary.
3	N Sammayya	Director.
4	T. Musalayya.	do.

Answer to Clause (d) of the Question.—

The amount of loan sanctioned to those Societies by the Central Bank, Srikakulam and how the loan amount was utilised.

1. The Srikakulam Milk Supply Society was sanctioned a short term loan of Rs 7,000 by the Co-op Central Bank, and the amount was adjusted by the Bank towards the Share Capital to the Society, to make it eligible for a medium term loan of Rs. 60,000. The Srikakulam Co-op Central Bank has also sanctioned and disbursed a medium term loan of Rs 60,000 in October and November 1964 to be repaid in three annual instalments of Rs 20 000. Both the short term and medium term loan sanctioned by the Co-operative Central Bank, Srikakulam to the Co-operative Milk Supply Society, Srikakulam have not been utilised for the purpose for which they were sanctioned. Out of these loans an amount of Rs. 2,634 (Short term loan) and Rs 44,325 (Medium term loan) are outstanding.

II. Sri Seetharama Milk Supply Society, Akkulapeta —

No funds were borrowed by the Society.

III. Arsavilli Milk Supply Society:—

A loan of Rs. 12,000 was sanctioned, out of this, an amount of Rs 308 is overdue to the Co-op. Central Bank by the Society.

శ్రీ ఎస్. జగన్నాథం :— శ్రీకాకుళం మిల్కు సప్లై కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీకి కో-ఆపరేటివ్ సెంట్రల్ బ్యాంకు 40 వేలు med-term loan, రెండు వేలు short term loan ఇచ్చినట్లు కనిపిస్తోంది. ఈ amount తీసుకొని సరియైన పద్ధతులలో ఖర్చుచేయడంపై ప్రతినిధులు చెబుతున్నారు. రికవరీకి ఏమైన ప్రభుత్వం

ప్రయత్నం చేస్తారా? ఇది fictitious Society అనలు ఆ సొసైటీ లేనేలేదు. దానిపై complaints వచ్చినట్లు విన్నాను ఏమి చర్య తీసుకున్నారు.

శ్రీ కె. విజయభాస్కరరెడ్డి — ఇంతకుముందే చెప్పాను. Preliminary enquiry అయిపోయింది. ఏమి చర్య తీసుకోవాలో ప్రభుత్వం ఆలోచనలో ఉన్నది?

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య — 1964 అక్టోబరు, నవంబరులలో 60 వేలు ఇచ్చారు. దానిని ఏ purpose కు ఇచ్చారో ఆ purpose కు ఉపయోగించలేదు. ఇప్పటి వరకు 40 వేలు మనకు రావలసిఉన్నది. 1964 నుంచి 1967 వరకు ఇంతవరకు ఏ చర్యలు తీసుకున్నారు? ఇప్పటికి నోటీసులే కాకుండా ఆస్తులను కూడా వట్టుకోడానికి చూస్తారా?

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి — Preliminary report వచ్చిందని అన్నారు. అందులో ఉన్న ఖాగాలు ఏమిటి? సొసైటీ ఎవరికైనా మిల్కు సప్లయ చేసినదా?

శ్రీ కె. విజయభాస్కరరెడ్డి — ఆ సొసైటీ సరిగా పనిచేయడం లేదనే విషయం ఇక్కడే చెప్పాను. మిత్రులు జగన్నాథంగారు చెప్పినట్లు - for the purpose for which the loan was taken it was not used. సొసైటీలోని లోపాలు enquire చేస్తున్నాము.

శ్రీ ఎస్. జగన్నాథం. — శ్రీకాకుళం మిల్కు సప్లయ సొసైటీలో డైరెక్టరు మొంబరుగా బి. రాజగోపాలరావుగారు ఉన్నారు. ఆయనే సెంట్రల్ బాంకు ప్రతినిధి 60 వేలు డాండ్లను చేశారు. ఆయన స్వస్థలం అమూదాల వలన. ఆయన అక్కడ ఉంటూ శ్రీకాకుళం మిల్కు సప్లయ సొసైటీ డైరెక్టరుగా ఉండడం న్యాయమా? Enquiry చేస్తే చాలా బయటపడతాయి. దానిని గురించి ఏమి చర్య తీసుకున్నారు?

శ్రీ కె. విజయభాస్కరరెడ్డి: — సొసైటీ by-laws ప్రకారం సభ్యులు ఎవరినైనా ఎన్నుకోవచ్చు. మనం చేయగలిగింది లేదు. We are enquiring into the whole affair.

శ్రీ ఎస్. జగన్నాథం — ఆయన ఏమైనా loan తీసుకున్నారా?

శ్రీ కె. విజయభాస్కరరెడ్డి — తెలియదు, separate question.

శ్రీ పి. గున్నయ్య — మిల్కు సప్లయ సొసైటీలు పెట్టి పాలు సప్లయ చేస్తామని వేలకు వేలు తీసుకుని ఆదర్శంగా ఉండవలసినవారు నోట్లో వేసుకుంటున్నారు ఇటువంటి సొసైటీలు ఉంటే ఉండనివ్వండి. గ్రామ లెవెలులో పాలు లేక చాలా ఇబ్బందులు పడుతున్నారు. కనుక సహకార మంథాల ద్వారా బ్రెడ్ కో-ఆపరేషన్ దానికి రూ. 300లు చొప్పున individual loan పేరవారికి ఇస్తే బాగుంటుంది. ఈ విషయం ఆలోచిస్తారా?

శ్రీ కె. విజయభాస్కరరెడ్డి — ఇటువంటి సొసైటీలన్నీ మంచి ఆదర్శాల తోనే స్థాపించారు. మంచివారు నడపుతూంటే బాగా ఉంటున్నవి ఉన్నాయి. దురదృష్టం ఏమంటే — ఈ సొసైటీ సరిగా లేదు.

శ్రీ ఎ. భాస్కర రావు:— నెంట్లలు బ్యాంకు ద్వారా విజయవాడ పాల సంఘం కేంద్రాలకు లోన్లు ఇప్పించే ఏర్పాట్లు చేస్తారా?

శ్రీ కె. విజయభాస్కర రెడ్డి — నోటీస్, సర్.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు:— మిల్కు సప్లయ్ సొసైటీలకు కొన్ని వేలు ఇస్తున్నారు. మంత్రిగారు అవి బాగా పనిచేయడం లేదని చెప్పారు. దేశంలో కావలసినంత నీరు ఉండగా మిల్కు సప్లయ్ సొసైటీలు పనిచేయకపోవడం ఏమిటి?

శ్రీ విజయభాస్కర రెడ్డి:— కారణాలు ఏమి చెప్పింది? ఆ సొసైటీకి సంబంధించినంతవరకు పరిస్థితులు ఈనాడు ఈ విధంగా ఉన్నాయి.

శ్రీ టి. నాగి రెడ్డి:— "The loan was not utilized for the purpose it was given." అన్నారు. ఏ purpose కు ఉపయోగించారో enquiry లో తెలిసినదా?

Sri K. Vijaya Bhaskara Reed.— I would request the Member to put a separate question. Then I would give the details.

శ్రీ సి. హెచ్. జంగారెడ్డి (పర్కాల) — ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం క్రొత్త పాల కేంద్రాలకు loans ఇచ్చే ప్రతిపాదనలేవీ నా ఉన్నాయా?

Sri K. Vijayabhaskara Reddy — Separate question, Sir.

AUDIT OF ACCOUNT OF ANNAVARAM SATYANARAYANASWAMY TEMPLE 626—

* I130 Q— Sri Vavilala Gopalakrishnayya:— Will the hon. Minister for Endowments be pleased to state

Whether the accounts of the Satyanarayanawamy temple, Annavaram (East Godavari district) were audited during the years 1965-66 and 1966-67; and if so, whether a copy of the audited accounts be placed on the Table of the House?

The Minister for Endowments (Sri R. Ramalinga Raju):— The audit of the accounts of Sri Veera Venkata Satyanarayana Swamy Devasthanam, Annavaram (East Godavari District) for the year 1965-66 has been completed and the draft audit report is under the scrutiny of the Assistant Examiner of Local Fund Accounts, Kakinada. The audit of the accounts of the above Temple for the year 1966-67 has not been completed as the posting register of receipts and charges and D.C.Bs. etc. have not been got ready for finalisation of audit.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— ఇదివరకు ఆడిట్ కాలేదని irregularities ఉన్నాయని అంటే అన్నీ చూస్తామని అన్నారు. ఆ irregularities వివరాలు ఏమిటో జవాబు చెప్పకుండా ఊరికే ప్రశ్నకు జవాబు చెబితే ఎట్లా? ఆడిట్ రిపోర్టు details ఏమిటి?

ఆర్. రామలింగరాజు:— రాలేదు; రాగానే కావాలంటే చెప్పేస్తాము.

శ్రీ జె మల్లారెడ్డి (పెద్దపల్లి) :— గత సంవత్సరం మనము దేవాదాయ, ధర్మాదాయ చట్టాన్ని రూపొందించినాము. వాటికి సంబంధించిన రూల్సు వచ్చాయా? ఆడిట్ కు సంబంధించిన వివరాలు అందులో చేర్చారా?

శ్రీ ఆర్. రామలింగరాజు :— రూల్సు తయారు అవుతున్నాయి, త్వరలో పూర్తి అవుతాయి.

శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య :— అన్నవరం దేవాలయం తాలూకు పరిపాలన సామర్థ్యంగా లేదనే విషయమే కాక డబ్బుకూడా అనేక రూపాలలో దుర్వినియోగం అవుతోందనే విషయం గురించి ప్రభుత్వానికి ప్రత్యేకంగా representations వచ్చాయా? వస్తే దానిని గురించి ప్రభుత్వం పరిశీలన చేస్తుందా?

శ్రీ ఆర్. రామలింగరాజు :— అలాంటి ఫిర్యాదులు వచ్చాయి. తగినచర్య తీసుకోడానికి ప్రయత్నం చేస్తాము.

శ్రీ కె గోవిందరావు (అనకాపల్లి) :— 1965-66 సంవత్సరాలలో ధర్మ కర్తగా ఉన్నవారు సుమారు 13 వేల రూపాయలు T A ల క్రింద ప్రయాణాలు చేయకుండా పుచ్చుకున్నట్లు వారు తమ సోదరుని నిమిత్తం ఖర్చు చేసిన amount గురించి complaints వచ్చినపుడు ఇంతవరకు తీసుకున్న చర్య ఏమిటి?

Sri R. Ramalinga Raju — Separate question, Sir.

శ్రీ యం. వీరరాఘవులు :— మంత్రులు దేవస్థానంకు వచ్చినప్పుడు ఫోటోలకు 27 వేల రూపాయలు ఖర్చు చేసినట్లు ఎక్కోంట్ లో వ్రాశారు. అది మంత్రిగారి దృష్టికి వచ్చిందా? ఏమైనా చర్య తీసుకొంటారా?

శ్రీ ఆర్. రామలింగరాజు :— ప్రత్యేక ప్రశ్న వేస్తే చెబుతాను.

Mr. Speaker :— The Minister has not audited the account nor does he know auditing. I suppose he is not expected to go and audit and find out whether so much money was spent towards taking photos of Ministers, etc. The question is whether the accounts of Devasthanam were audited.

Sri T. Nagi Reddy - He said that accounts for 1965-66 were audited.

శ్రీ ఆర్. రామలింగరాజు :— 1965-66 ఆడిట్ అయింది. L.F. accounts కాకినాడలో వున్నాయి. ఇంకా మా దగ్గరకు రాలేదు.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :— ఆడిట్ అయిన ఎక్కోంట్స్ ప్రశ్న వేసిన తరువాత తెప్పించుకోవటం కష్టం కాదు.

శ్రీ ఆర్. రామలింగరాజు :— ఇంకా D. C. B. రిజిస్టరులో ఎక్కించనందు వలన మాకు చేరలేదు.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :— అది 1966-67 కు సంబంధించింది. 1965-66 కు సంబంధించింది మీరు ఆ రూపంలో చెప్పలేదు.

శ్రీ ఆర్. రామలింగరాజు — 1966-67 సంవత్సరంది యింకా ఆడిట్ కాలేదు. 1966-66 ఆడిట్ అయింది కాని యింకా D. C. B. రిజిష్టరులో ఎక్కించనందువల్ల మాకు కాలేదు.

శ్రీ టి. వాగిరెడ్డి :— పదేనా అనుమానాలు వుంటేనే మేము ప్రశ్నలు వేస్తాము. దీనికి సంబంధించి కొన్ని అనుమానాలు మాకు ఉన్నాయి. సంవత్సరానికి 18 వేలు ట్రంక్ కాలెక్షన్లు ఖర్చు పెట్టించి, ధర్మకర్తలు నెల నెలకు 300 రూపాయలు అనదోరియం ఇస్తున్నారని, అంతేగాక మద్రాసులో ఒక ఆఫీసు పెట్టి ఆ ఆఫీసుకు కొన్ని నెల రూపాయలు ఖర్చు పెడుతున్నారని కొన్ని వున్నాయి. అలాంటివి వున్నప్పుడు మంత్రిగారు శ్రద్ధ తీసికొని అడిగిన ప్రశ్నకు కనీసం ఇన్ని నెలలు అయిన తరువాత ఆడిట్ అయిన రిపోర్టును తెప్పించుకోవడానికి వున్న కష్టం ఏమిటి? ఎందుకు తెప్పించుకోలేదు?

శ్రీ ఆర్. రామలింగరాజు — ఇంకా స్కూటినిలో వుంది. త్వరలోనే తెప్పించి తమకు అందజేస్తాను.

Mr Speaker :- There is no duty cost on the Government to lay on the Table of the House these audit reports. There is absolutely no duty cost on the Government. If there is any statutory obligation to have them placed on the Table of the House, they would do it, otherwise there is no necessity for any Minister or for the Government to place it on the Table of the House. The question is whether audit has taken place; if audit has taken place, any irregularities have been discovered and if so, what are those irregularities

శ్రీ కె. గోవిందరావు :— ఆడిట్ అయిన తరువాత స్కూటిని జరగాలి అంటున్నారు. ఇది ఎక్కడి ప్రాసీజరో నాకు అర్థం కావటంలేదు. D. C. B కి దీనికి సంబంధం ఏమిటి? ఆడిట్ అయిన తరువాత ఆడిట్ రిపోర్టు వున్నది వున్నట్లు పెట్టడానికి అభ్యంతరం ఏమిటి?

Mr Speaker :- He is not bound to place it on the Table of the House. The accounts for such and such an year was audited, if you want any more information, if he has got the information, he is prepared to place it.

Sri T. Nagi Reddy :— Because there is no statutory rule. But generally if members have got certain suspicion about the accounts and audit report, they do not ask for the audit reports of all the temples in the States. Certain particular temple has got certain irregularities and therefore they would like to have it. If they did not give the audit report, they can as well answer the question that comes up. Therefore, the point which Sri Govindarao asked is still more pertinent as to why the audit report could not be got to the Minister immediately after the audit is over. What is the trouble in that?

శ్రీ ఆర్. రామలింగరాజు — వీలైనంత త్వరలో తెప్పించి సభ్యులకు అందించడానికి ప్రయత్నిస్తాను.

శ్రీ సి.వి.కె. రావు :—అన్నవరం సత్యనారాయణస్వామి దేవాలయం ధర్మకర్తలు ఏదైనా అధర్మపువనులు చేస్తే అవి సమసిపోవటానికి సత్యనారాయణ ప్రతం చేయమని అడగకూడదా ?

మిస్టర్ స్పీకర్ —అది మీరే start చేయవచ్చు

శ్రీ ఆర్. రామలింగరాజు —మాకు అభ్యంతరం లేదు. కాని రావుగారు ఆందుకు సంసిద్ధులు కారని. .

శ్రీ సి.వి.కె. రావు :—నేను ధర్మకర్తనుకాను. మంత్రిగారు దగ్గర కూర్చుని చేయించాలి.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—క్రిందటి సంవత్సరం ఆడిట్ రిపోర్టు ఇక్కడే పెట్టారు. అందులో చాలా ఇరెగ్యులారిటీస్ వున్నాయి 80 లక్షల రూపాలకు ఎక్కొంటు తేలలేదు అప్పటిమంత్రి నరసింహారావుగారుకూడా నాకూ అనుమానంగా వుంది. మళ్ళీ పంపిస్తాను అన్నారు. దానిని ఎవాయిడ్ చేస్తే ఎలా ?

మిస్టర్ స్పీకర్ :—రిపోర్టు లేదంటున్నారు. సాధ్యమైనంత త్వరలో తెప్పిస్తామంటున్నారు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—రెండు సంవత్సరాలది అడిగాము ఒక సంవత్సరం రిపోర్టు తయారైనది. ఆడిట్ అయినది, లెక్కలు వ్రాసుకో వాలట ఇదేమిటో అర్థం అయ్యేదికాదు ధర్మకర్తను పీల్డ్ చేయటానికి ప్రయత్నిస్తున్నారా ?

శ్రీ ఆర్. రామలింగరాజు :—జనరల్ గా ఇరెగ్యులారిటీస్ వున్నట్లు కంప్లయింట్ మీకుకూడా వస్తున్నమాట వాస్తవమే, అందుకోసం చర్యలు తీసికోవాలని ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తున్నది. ఆడిట్ రిపోర్టు రాగానే సభ్యులకు అందజేస్తాము.

శ్రీ ఎం. వీరరాఘవరావు —అన్నవరం దేవస్థానానికి 18,800 కిమ్యతుగల పాడివళువులను కొని మైన్ టైన్ చేస్తున్నారు. కాని పాలు, పెరుగు ఖర్చు వేరే ఎక్కొంట వ్రాసిన విషయం మంత్రిగారికి తెలుసా ? దానిమీద ఎంక్వయిర్ కరెండక్ట్ చేస్తే ఇప్పుడున్న కమిషనర్ తో చేయిస్తే న్యాయం జరుగదు. వేరే ఆఫీసర్ ను వేసి కుంభకోణాలు బయట పెట్టించే ప్రయత్నం చేస్తారా ?

శ్రీ ఆర్. రామలింగరాజు —గౌరవ సభ్యులు చేసిన మాచనను దృష్టితో వుంచుకొని ఎంక్వయిరీ చేయించి చర్య తీసికొంటాము.

శ్రీ సి. జంగారెడ్డి .—ఫిర్యాదులు వచ్చినట్లు మంత్రిగారు అంగీకరించారు ఎప్పుడు వచ్చాయి ? చర్యతీసికోడానికి ఎన్నాళ్లు వడుతుంది ?

Mr Speaker —Please put Separate question.

శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య :—దేవాలయం మేనేజిమెంటుమీద వచ్చిన ఫిర్యాదులు విచారించటానికి ఒక ఉన్నతాధికారిని పంపించారా ? ఆయన సర్దుబాటు చేస్తామన్నారట. అది ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చిందా ?

శ్రీ ఆర్. రామలింగరాజు :—మా దృష్టికి రాలేదు.

శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య :—ఇప్పటికైనా విచారణ జేయిస్తారా ?

శ్రీ ఆర్. రామలింగరాజు :— తప్పకుండా చేయిస్తాను.

శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య :—డిపార్టుమెంటుకు సంబంధించిన ఉన్న తాధికాణి కాకుండా మరొక Officer ను పంపిస్తారా ?

శ్రీ ఆర్. రామలింగరాజు :—అలోచిస్తాము.

శ్రీ పి. గున్నయ్య :—అన్నవరం సత్యనారాయణస్వామి కోవంటేని దేవుడు. అక్కడికి కోవంటేని ఆఫీసర్లను రిటైర్ అయినవారిని ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసర్స్ గా పెడుతున్నారు రిటైర్ కలెక్టర్ వున్నారు. నేను వెళ్ళినప్పుడు అలాంటివారికి దేవునిడబ్బు తింటానికి భయంలేదు. అలాంటివారినిగాక I.A.S. Officers ను, చదువుకొన్నవారిని, దేవునియందు భయంపున్నవారిని వేస్తే చర్యలు తీసికొంటారు గనుక అటువంటివారిని ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసర్స్ గా వేస్తారా?

శ్రీ ఆర్. రామలింగరాజు :—ప్రయత్నిస్తాము.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు (నెల్లూరు) :—1965-66 ఐడిట్ అయినదన్నారు అందులో ఇన్వెస్టిగేటివ్ వున్నట్లు మీ దృష్టికి తీసుకువచ్చారా ?

శ్రీ ఆర్. రామలింగరాజు :—అది వస్తే కాని మాకు తెలియదు.

శ్రీ కె. గోవిందరావు :—ధర్మకర్తవై కొన్ని ఎలిగేషన్స్ వచ్చినట్లు మంత్రిగారు చెప్పారు. ఇప్పుడు ఆ ధర్మకర్తగారే వున్నారా? మార్పు చేశారా. చేయకపోతే చేసే ఉద్దేశం వున్నదా ?

శ్రీ ఆర్. రామలింగరాజు :—ఆయన పొరిడిటరి బ్రస్టీగా వున్నారూ ఇప్పుడు కొత్తగా బ్రస్టీబోర్డు వేయాలని ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తున్నది.

INTENSIVE MANURE SCHEME

627—

* 1297 Q—Sri P. O. Satyanarayana Raju (Yemmiganur) :— Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state :

(a) the total amount allotted to Panchayat Samithis under Intensive Manure Scheme during 1966-67;

(b) the amount allotted to Kurnool district under the said scheme in 1966-67,

(c) whether all the Samithis in Kurnool district have spent the amount allotted, and

(d) if not, the reasons therefor ?

Sri P. Thimma Reddy :—(a) An amount of Rs 99.0 lakhs was provided for Panchayat Samithis during 1966-67 under the Intensive Manure Scheme ;

(b) A sum of Rs 80 lakhs was allotted to Kurnool District during 1966-67 ;

(c) and (d) Only Panchayat Samithis Kurnool and Yemmiganur had utilised the amount allotted Panchayat Samithis Pattikonda and Dhone did not require the loans. The Other Panchayat Samithis in the District were not allotted any amount, as they did not repay the amounts previously allotted to them.

Sri P O Satyanarayana Raju —What steps did the Government propose to take to spend the amount allotted ?

శ్రీ పి తిమ్మారెడ్డి —కొన్ని పుంచాయతీలకు యిచ్చిన డబ్బు వాపసు యివ్వలేదు. అది వసూలు అయి తేనేగాని యివ్వడానికి వీలులేదు.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య —కచ్చినప్పటికీ ఒకే సంవత్సరంలో వసూలు చేస్తున్నారు. ఎరువులద్వారా యిస్తే శాగుంటుంది, డబ్బుయివ్వకుండా. రెండేండ్లకు ఒకసారి వసూలు చేసే పద్ధతి కెట్టుకూడదా ?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :—డబ్బురొజేటుకావాలి. అందులో Short term, loans, long term loans ఉంటాయి క్రమపద్ధతిలో ఉంటుంది. ఇతకాలనిర్ణయం పెడితే శాగుంటుందని ప్రాత పూర్వకంగా పంపిస్తే పరిశీలిస్తాం.

PROTECTED WATER AND RURAL WATER SUPPLY SCHEMES

628—

* 1006 Q —Sarasri T. C Rajan (Palamaner) P. Gunnayya, Y Chennaiiah (Repalle) Vavilala Gopalakrishnayya, S. Vemayya, (Sarvepalli) G. Siviah, G. Latchanna, (Sompeta) S. Jagannadham, D. Satyanarayana, (Chevella) Smt. M. Kasturi Devi (Gudivada) Will the hon. Minister for Panchyat Raj be pleased to state

(a) the talukwise names of towns and villages for which protected water supply schemes have been sanctioned so far together with the present stage of construction;

(b) the number and names of villages and towns for which protected water supply schemes have been proposed to be sanctioned during 1967-68 (talukwise) ;

(c) the talukwise names of villages to which rural water supply schemes have been sanctioned so far together with the present stage of construction, and

(d) the talukwise names of villages for which Rural Water Supply Schemes have been proposed to be sanctioned during 1967-68. ?

Sri T. Ramaswamy — (a) During Third Five Year Plan period Government have sanctioned 969 Protected Water Supply Schemes on rough estimates for investigation and preparation of detailed plans and estimates. Due to paucity of funds and due to drastic reduction in the Plan of the State and inadequate financial assistance from the Government of India for this programme, the Chief Engineer (Panchayat Raj) has been permitted to proceed with the execution of 193 Protected Water Supply Schemes. A statement of 193 schemes is placed on the Table of the House.

(b) Due to paucity of funds no new scheme is proposed to be sanctioned

(c) and (d) As the Panchayat Samithis are competent to sanction well works costing upto Rs 50,000 the particulars relating to talukwise names of villages to which Rural Water Supply Schemes have been sanctioned and Rural water Supply schemes proposed to be sanctioned during 1967-68 are not available. However the Zilla Parishads have been addressed to furnish these particulars. On receipt of particulars a statement will be placed on the Table of the House

STATEMENT PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE

[Vide answer to Clause (a) of L A Q. No. 628 (* 1006)]

STATEMENT SHOWING THE PRESENT STAGE OF 193
P. W. S. SCHEMES SANCTIONED

Sl No.	Name of the scheme	Name of the taluk	Estimated Cost	Expenditure incurred upto 31-3-1967	Physical stage
			Rs.	Rs	
1	2	3	4	5	6.
HYDERABAD DISTRICT					
1.	Kerelli	Vikarabad	41,500	43,029	Scheme completed.
2.	Dharur	Vikarabad	62,000	38,307	Chlorinator to be fixed
3.	Marapalli-kalam	Vikarabad	64,000	96,382	Nearing completion.
4.	Siripura	Vikarabad	58,000	2,068	Well work in progress.
5.	Mailar-devapalli	Vikarabad	52,000	5,081	Well excavation in progress.
6.	Veichal	Vikarabad	33,000	3,926	Well work in progress
7.	Ekmamidi	Vikarabad	96,000	4,025	Well work in progress.
8.	Kotpalli	Vikarabad	90,000	17,336	Well work in Progress.
9.	Vatloor	Vikarabad	90,000	35,270	Well work in progress.
10.	Kotmar-palli	Vikarabad	42,000	26,211	Well Work in progress
11.	Rampoor	Vikarabad	38,000	4,407	Well work in progress
12.	Tummala-palli	Vikarabad	34,000	461	Well work in progress.

1	2	3	4	5	6
13	Peddumul Tandur		98,000	73,335	Nearing completion
14.	Narayan- poor	-do-	49,000	10,832	Well and pump house completed. Pipe line in progress.
15	Kandahhalli	-do-	1,02,000	5,075	Scheme completed.
16	Chennaram	-do-	30,500	6,406	Well completed.
17.	Thimmaipalli	-do-	28,400	23,710	Well pump shed completed Laying of pipe line in progress
18.	Sangamkurd	-do-	31,000	31,532	Well completed, scheme completed
19	Basheerabad	-do-	80,000	84,340	Nearing completion
20.	Kulakacheriala	Pargi	57,000	14,143	Well completed, pump shed in progress.
21.	Markal	Pargi	58,000	20,022	Well completed, construction of pump shed in progress
22	Doma	-do-	60,000	17,529	Well completed, pipe line work is in progress Pump shed in progress.
23.	Bompalli	-do-	41,000	4,196	Well work in progress
24.	Sultanapur	-do-	30,000	39,014	Nearing completion.
25.	Janwada	Hyderabad West	78,000	29,997	Well work and pipe line work completed.
26	Peddashawpur.	-do-	38,000	5,769	Excavation of well in progress.
27.	Kokatpalli	Hyderabad East	1,64,000	4,800	Materials purchased Work in initial stage.
28.	Pedagolconda.	Hyderabad West	33,000	7,360	Well completed, pipe line work in progress
29.	Kanaka- mamidi	Chevella	54,500	3,524	Well work in progress

1	2	3	4	5	6
30.	Shankarpalli	Chevella	60,000	30,000	Well construction of pump sheds completed, pipe line in progress
31	Puppalguda	Hyderabad West	38,000	13,727	Excavation of well and laying of pipe line in progress
32	Proddutur	Chevella	35,500	696	Well work in progress.
33.	Goudavalli	Medchal	52,000	12,007	Well completed, pipe line work is in progress, Nearing completion
34.	Dabirpura	-do-	54,000	15,330	Well work completed.
35	Yamjal	-do-	83,000	30,257	Nearing completion.
36	Jaggamguda	-do-	64,000	16,496	Pipe line work in progress.
37.	Shamirpet	-do-	31,500	22,267	Scheme completed in all respects
38.	Keesara	-do-	50,00-	22,047	Scheme completed in all respects
39.	Uppal	Hyderabad East.	1,40,000	70,037	Well completed. Service reservoir and pipe line work in progress
40	Edulabad	-do-	76,500	8,930	Pipe line work in progress.
41	Nagole	-do-	30,000	18,200	Scheme nearing completion.
42	Amberpet	Hyderabad	74,000	59,153	Overhead tank is completed, pipe line work is in progress.
43.	Hayatnagar	-do-	1,22,000	38,255	Pipe line work and are in progress, over head tank also in progress.
44.	Nacharam	-do-	25,000	19,492	Scheme nearing completion.
45.	Chowdarpalli	-do-	53,500	31,749	Scheme nearing completion.
46	Shamshabad	Hyderabad West	2,70,000	99,033	Pipe line work is in progress.

1	2.	3.	4	5	6
47.	Gungal	Hyderabad East.	66,000	42,508	Pipe line work and pump shed in progress.
48	Palamcole	Hyderabad West.	50,000	17,695	Well work and pipe line work completed
49	Malkajgiri	Hyderabad East	1,30,000	8,174	Material purchased Work in initial stage
50	Yelyal	Tandur	1,02,000	20,679	Well work completed.
51	Turmamadi	-do-	85,000	6,945	Well work in progress
52	Ekmai	-do-	55,000	44,164	Well work and pipe line laying completed.
53	Gingurthi	-do-	43,000	3,350	Well work in progress
54.	Atchutapur	-do-	27,000	1,996	Well work and pipe line is in progress.
55.	Navalga	-do-	50,000	13,041	Excavation of well and construction of pump shed completed.
56	Kurveched	-do-	30,000	11,554	Completed, in all the respects
57.	Jeevangi	-do-	40,000	11,248	Well work completed, pipe line in progress.
58	Dargahussain Shawadi	Hyderabad West.	41,000	4,897	Materials purchased Work in initial stage
59.	Gollapalli	-do-	30,000	6,906	Pipe line work completed.
60.	Kaikur	Chavella	38,000	1,055	Well work in progress
61	Sangamkalam	Tandur	30,000	4,929	Well work in progress.

1	2	3	4	5	6
MEDAK DISTRICT					
62	Kandi	Sangareddy	91,000	44,430	For all the schemes appertinences have been ordered laying, jointing of pipes has also been entrusted to a local contractor. The works are in progress. Orders for executing R.C.C. over hand tank in the villages has also been entrusted.
63	Hatnoor	Narsapur	80,000	54,940	
64	Dubbak	Siddidet	1,28,000	80,271	
65	Kondapak	-do-	1,00,000	62,426	
66	Chinakodduru	-do-	85,000	62,103	
67	Toopran	Gajwel	92,000	22,378	
68	Muslapur	Jogipet	63,000	22,882	
NALGONDA DISTRICT					
69.	Urmadla	Nalgonda	49,000	15,985	Pump house and over head tank completed.
70.	Tekumatla	-do-	89,000	15,719	Well work is in progress.
71.	Mungode	-do-	92,000	23,889	Pump house is completed.
72	Chandur	-do-	92,000	7,207	Well work and pump shed are in progress.
73.	Narayanpur	-do-	1,20,000	48,796	Pump house completed, material and equipment purchased.
74	Survail	-do-	99,000	16,890	Pump house is in progress, material and equipment purchased.
75.	Turnalgiri	Suryapet	93,000	26,067	Well completed and pipe line is in progress.
76.	Vardhannakot	-do-	1,05,000	22,130	Well completed and pipe line is in progress.
77.	Jagireddi	-do-	93,000	2,885	Steel tank purchased. Pipe line in progress.
78.	Tatpamun'a	-do-	75,000	41,136	Well completed and pipe line is in progress

1	2	3	4	5	6
79	Mathur	Ramannapeṭ	45,000	23,831	Well work is in progress.
80.	Kodad	Huzurnagar	1,20,000	19,900	Well work and pump shed in progress
81	Ratnavaram	-do-	48,000	14,791	Well work is in progress, steel tank purchased.
82.	Vangapalli	Bhongir	58,000	13,100	Well work is in progress.
83.	Cholleru	Alair	83,000	22,863	Well work completed

MAHABUBNAGAR DISTRICT

84	Indrakal	Nagarkurnool	80,500	11,877	Well work is in progress. Pump house is in progress. Steel tank purchased
85	Palem	-do-	1,10,000	1,16,732	Work nearing completion.
86.	Bijnepalli	-do-	95,000	60,537	Pipe line work completed pump shed work is in progress
87	Amangal	Kalvakurthi	90,000	40,507	Pipe line work and tank completed
88.	Kadthal	-do-	73,000	1,00,000	Work nearing completion.
89	Aekdanda	-do-	76,000	47,083	Pipe line work completed, work in progress

NIZAMABAD DISTRICT

90.	Morthad	Armoor	1,11,000	48,874	Well is in progress materials and equipment purchased.
-----	---------	--------	----------	--------	--

1	2	3	4	5	6
KARIMNAGAR DISTRICT					
91	Gopalpur	Huzurabad	51,000	24,848	{ (1) Well excavation is in progress (2) Over head tank nearing completion, pipes for rising main and load for jointings have been purchased Oil Engine is also purchased
92	Itikiyal	Jagtial	58,000	31,268	
93	Srirampur	Sultinabad	56,000	31,822	Well work in progress. Materials and equipment purchased.
KHAMMAM DISTRICT					
94	Gokinapalli	Khammam	50,000	19,599	Well work in progress.
95	Tallampadu	-do-	1,20,000	27,223	Well work in progress
96	Kallur	Madhira	1,35,000	37,549	Well work is in progress
WARANGAL DISTRICT					
97.	Velair	Jangaon	1,38,500	46,396	Well work completed, pump shed is in progress Materials and equipment procured.
98.	Bachanna-pet	Jangaon	1,38,000	25,586	Well work is in progress O H work entrusted pump sets purchased.
99	Hasanaparthi	Warangal	1,45,000	30,728	Well excavation progress, pump sets purchase, over head tank construction entrusted.
100	Narsampet	Narsampet	2,67,000	26,057	Well excavation in progress, pump sets ordered. Over haed tank construction entrusted

1	2	3	4	5	6
ADILABAD DISTRICT					
101	Masaipet	Ghunapur	50,000	11,465	Well work completed, pump sets purchased, pipe line laying is in progress.
102.	Samwoli	-do-	43,000	40,001	Scheme nearing completion
SRIKAKULAM DISTRICT					
103.	Tekkalı	Tekkalı	4,50,000	1,41,600	Materials and equipment partly purchased. Work in initial stage.
VISAKHAPATNAM DISTRICT					
104.	Upmaka	Sarvasiddı (Yallamanchalı)	59,000	17,023	Infiltration well completed.
105.	Kothavalsa	S. Kota.	98,300	38,267	partly purchased Well work is in progress
EAST GODAVARI DISTRICT					
106.	Gantipeda- pudi.	Kothapet	1,21,000	54,500	Pipe line work is in progress.
107.	Peruru	Amalapuram	1,16,000	14,639	Materials and equipment purchased. Work in initial stage.
108.	Vadapalli	Kothapet	52,000	11,900	Materials purchased. Bore well has been sunk.
109.	Mallam	Pithapuram	59,000	7,061	Overhead tank completed. Pipe line is in progress.
110.	Podakatlal- palli	Kothapet	1,20,000	12,530	Materials and equipment purchased. Work in initial stage
111.	Raja- varam	Kothapet	55,000	5,093	Service Roservoir is under construction.
112.	Pokeru	Ramchandra- puram.	30 000	30,000	Work completed
113.	Narendra- puram.	Kothapeta	1,16,000	14,800	Materials and equipment purchased Work in initial stage.

1	2	3	4	5	6
114	Murmalla	Amalapuram	1,45,000	13,600	Well, Pump house completed.
115	Kandikuppa	-do-	1,40,000	24,300	Over head tank and pump shed construction completed
116	Kothalanka	-do-	1,87,000	16 060	Well work completed, pump sheds in progress.
117	Kadali	Razole	1,25,000	16,223	Materials and equipment partly purchased Work in initial stage.
118	Peddapatnam	-do- -do-	30,000 30,000	15,729 15,729	Filter beds pump house, and O. H. house, and O. H. Tank are in progress.
119.	Pyna	Kakinada	52,000	32,131	Work nearing completion.
120.	Kurada	-do-	25,000	8,443	Construction of over head tank is in progress.
121	A. V. Nagar.	Tuni	40,000	11,860	Construction of over head tank is in progress
122	K. Mallavaram	Pithapuram	30,000	6,880	Service reservoir is completed.
123.	Vadrevupalli	Razole	20,897	20,896	Filter beds and well work is under progress
124	Andhra Pradesh Malla	Tuni	30,000	20,349	Pump shed work is in progress, material purchased.
125.	Amjur	Ramchandrapuram	34,000	32,014	Laying of pipe line and O. H. Tank is in progress
126	Atchutapuram	Kakinada	22,000	14,706	Pipe line completed, over head tank is in progress.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
127.	Kadiam	Rajahmundry	1,90,000	16,580	R C. C. Service Reservoir is in progress.
WEST GODAVARI DISTRICT					
128	Petamilla	T. P Gudem	1,00,000	49,7000	Infiltration well and service reservoir completed Pump sets purchased.
129	Yandagandi	Bhima-varam	1,45,000	41,412	Service reservoir completed. Filter house completed
130.	Pipara	T. P Gudem	1,75,000	46,635	Pipe line work is under progress.
131	Munamarru	Tanuku	87,000	19,073	Materials and equipment partly purchased work in initial stages
132.	Chinnilindra	T. P Gudem	60,000	23,263	Service reservoir completed.
133.	Jinnur	Narasapur	1,33,000	77,000	Pipe line work is in progress
134.	Koppah	Bhima-varam	1,26,000	26,000	Construction of over head tank completed Pump sets purchased.
135.	Uppakapadu	T. P. Gudem	90,000	10,731	Service reservoir and pump shed in progress.
136.	Kanteru	Tanuku	25,000	24,463	Construction of over head tank is in progress.
137.	Lankala-koderu	Narasapur	30,000	36,430	Construction of filters, service reservoir and well are completed.
138.	Chintaparru	Narasapur	30,000	26,113	Work completed.
139.	Pedapulleru	Bhima-varam	30,000	35,596	Over head tank completed, filters and pump sets purchased.
140.	Poduru	Narasapur	30,000	30,000	Work nearing completion.

1	2	3	4	5	6
141.	Turpugudem	Polavarvm	30,000	20,740	Infiltration of well completed. Service reservoir is in Progress.
142	Gargaparru	Bhima- varam	48,000	48,103	Over head tank is in progress storage tank is under construction.
143	Pulapalli	Narasapur	40,002	40,000	Work nearing completion.
144.	Agarru	Narasapur	20,000	18,925	Over head tank is in progress and filter house is completed.
145.	Kalla	Bhimavaram	40,000	6,753	Construction of over head tank is in progress.
KRISHNA DISTRICT					
146.	Mallavole	Bandar	1,91,000	56,248	Pipes purchased slow sand filters and cloar water pump are completed.
147.	Kanchika- cherlu	Nandigama	1,60,000	62,302	Over head tank and in take well completed. Pump sets are purchased.
148.	Pamarru	Gudivada	9,40,000	Nil	
GUNTUR DISTRICT					
149.	Budam- padu	Guntur	35,000	31,000	Laying of pipe line completed Fountains under construction.
150	Siranga- puram	-do-	30,000	30,000	Work completed in all respects.
151	Vademu- kala	Bapatla	46,000	43,000	Work nearing completion.
152	Amara- vathi	Guntur	2,18,000	50,680	Over head tank is under construction pipes purchased.
153.	Mangala- giri	Guntur	12,40,000	3,21,113	Laying of pipe line work is in progress ground level reservoir at Tadepalli and Mangalagiri are in progress.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
			Rs	Rs.	
154.	Pandra- padu	Bapatla	40,000	37,600	Work nearing completion.
155.	Intur	Tenali	40,000	26,000	Pipe line work is in progress
156	Gavini- varipalem	Bapatla	30,000	14,000	Laying of pipe line and construction of pump shed completed
157.	Tyalluru	Sattenapalli	50,000	15,470	Steel tank and pipes are purchased Work is in initial stage
158.	Modukur	Tenali	60,000	21,148	Steel tank erected and pipe line work is in progress.
159.	Lala- puram	Guntur	1,60,000	}	—
160.	Kornepadu	-do-	1,40,000		
161.	Gorijavolu	-do-	25,000	25,000	Work nearing completion
162.	Abbineni	-do-	25,000	25,000	Work nearing completion.
163.	Katrapadu	-do-	35,000	35,000	Work nearing completion
164.	Mutlur	-do-	50,000	50,000	Work nearing completion.

NELLORE DISTRICT

165.	Butchi- reddipalem	Kovvuru	1,35,000	33,775	Construction of pump shed in progress materials and equipment partly procured
166	Sangam	Kovvuru	21,000	9,047	Work in progress.
167.	Tadparthi	Atmakur	60,000	43,800	Work is nearing completion.
168.	Battepadu	Darsi	1,00,000	57,041	Scheme nearing completion.
169	Ganda- varam	Kovvuru	45,000	41,711	Work is nearing completion
170.	Mudivarthi	-do-	40,000	35,932	Work is nearing completion.
171.	Yellaya palem	-do-	50,000	44,800	Work is nearing completion.
172.	Darsi	Darsi	57,000	57,000	Work is nearing completion.

1	2	3	4	5	6
			Rs.	Rs	
173.	Kota	Gudurti	30,000	17,060	Materials and equipment purchased Work in progress.
174	Patimetta		25,000	10,458	Materials and equipment purchased. Work in progress.
175	Nellorepalli	kothapalam	90,000	90,017	Work nearing completion.
176	Chennuru	Kovvuru	21,000	17,356	Materials and equipment purchased. Work in initial stage.
177.	Junnawada	-do-	45,000	9,822	Pipe line work is in progress.
178.	Naidupet	Sullurpet	60,000	32,918	Materials and equipment purchased Work in initial stage.

CUDDAPAH DISTRICT

179.	Potlatur	Kamala-puram	1,16,000	19,322	Well work is in progress.
180	Chenna	Proddutur chittipalli	5,00,000	1,84,717	Infiltration well completed materials and equipment purchased.

KURNOOL DISTRICT

181	Koilkuntla	Koilkuntla	2,70,000	70,443	Pipes and equipment purchased. work in progress.
182	Giddaluru	Giddaluru	35,000	25,281	Construction of over head tank is in progress, pipes purchased.
183	Laddagiri	Kurnool	72,000	54,736	Work is in progress.
184.	Uyyalavada	-do-	1,50,000	67,742	Infiltration, well and collection well are nearing completion O.H. tank is in progress
185.	Kothakota	-do-	60,000	19,896	Excavation of well is in progress pump sets purchased.

1	2	3	4	5	6
186	Parla	—do—	28,500	10,241	Well work and O. H. tank are in progress. Pumps purchased
187.	Tattur	Nandikotkur	30,000	17,114	Well work is completed, O H tank is in progress, pump sets purchased
188.	Rama-durgam	Kurnool	50,000	15,506	Well work, reservoir work and pumpshed completed, Pump sets purchased.
189.	Muchumarri	Nandikotkuru	30,000	14,757	Well work is completed, over head tank is in progress pump sets are purchased.

CHITTOOR, DISTRICT

190	Echiner	Puttur	15,000	13,294	Work is n aring completion
191	Renigunta	Chandragiri	30,000	29,231	Work is nearing completion.
192.	Palamanair	Palamanair	7,44,000	25,550	Work in initial stage.

ANANTAPUR DISTRICT

193.	Uravakonda	Uravakonda	48,46,000	1,45,775	Pump sets purchased, Pipes partly purchased.
------	------------	------------	-----------	----------	--

శ్రీ. నావిలాలు గోపాలకృష్ణయ్య — సత్తెనపల్లి పంచాయతీకి 10 వేలు ఖర్చు చేశారు వని జరుగుతోంది. అది లెక్కలలో వేయలేదు ఇట్లాంటివి ఎన్ని పోయాయో లెక్కలలోకి రాకుండా?

శ్రీ టి రామస్వామి — గుంటూరు జిల్లాలో సత్తెనపల్లి పంచాయతీ కనుపించడంలేదు

శ్రీ పి గున్నయ్య :— శ్రీ కాకుళం జిల్లాలో కనీసం 32 స్కీములు ఉన్నాయి. తెక్కలికి లక్షా నలభై వేలు యిచ్చారు ఎక్స్‌ప్లెయిట్ మెంట్లు పమీలేదు. చాలా ప్రవృథా అమలు జరుగుచున్నది మిగతా స్కీములను కూడా క్షేరలో ప్రారంభిస్తారా?

శ్రీ టి. రామస్వామి.—ఉక్క ఒక్కలికే లక్షా 40 వేలు ఖర్చు పెట్టబడింది. ఇతర స్కీములకు డబ్బువస్తే చూస్తాము.

శ్రీమతి ఎం. కస్తూరిదేవి.—అధ్యక్షా, గుడివాడ తాలుకాలో పామర గ్రామంలో సుమారు రెండు సంవత్సరాల క్రిందట. గౌరవనీయులైన ముఖ్యమంత్రిగారు, అప్పటి పాల్తు మంత్రిగారైన శివరామ ప్రసాద్ గారు, యింకా కొంత మంది మంత్రివర్గుల సమక్షంలో మేళతాళాలతో శంకుస్థాపన చేశారు. బాధ్యత గల ప్రజా ప్రతినిధుల సమక్షంలో ముఖ్యమంత్రిగారు వేసిన పునాది రాయిని, బాధ్యతతో పూర్తి చేస్తారని కోరుతున్నాను.

శ్రీ టి. రామస్వామి.—ఆ స్కీముకు 9 లక్షల 40 వేలు అవుతుంది. 5 లక్షల కంటే ఎక్కువ అయితే కేంద్ర ప్రభుత్వం కంకరెన్ను ఉండాలి. ఇంకా రాలేదు.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి.—Sanction కాకుండా ఎందుకు Foundation stone వేసి. అక్కడ వారికి మానసిక బాధ కలిగించారు. మేళతాళాలతో foundation వేసినమాట నిజమేనా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి.—మేళతాళాలతో కావలసిన అన్ని హంగులతో వేశాము అవసరమైన డబ్బు వచ్చినప్పుడు పూర్తి చేయడం జరుగుతుంది.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు.—5 లక్షలకు మించిన దానికి కేంద్రం మంజూరు కావాలని అన్నారు. 5 లక్షలకు పై బడిన సొమ్ము, ఆ ప్రాంత ప్రజలు యిస్తే పూర్తి చేస్తారా?

మిస్టర్ స్పీకర్ :—మేళతాళాలతో foundation వేశారు కాబట్టి వీలైతే మళ్ళీ మేళతాళాలతోనే పూర్తి చేయండి. (నవ్వులు).

శ్రీ ఎ. మాధవరావు.—గ్రామాలలో 5 లక్షలు పై బడిన స్కీములకు, గ్రామాలవారు వేసుకొంటే, ఆ స్కీములను ప్రభుత్వం అమలు పరుస్తుందా?

శ్రీ టి. రామస్వామి.—ఈ 198 స్కీములు అయిపోయిన తరువాత, అటువంటివి ఏమైనా మా దృష్టికి వచ్చినట్లయితే ప్రజలసొమ్ముతో . . .

Mr Speaker.—Anyhow the progress is not satisfactory so far as this is concerned. I request the Government to make note of this and see . . .

Sri K. Brahmananda Reddy :—True, Sir 24 5 లక్షలు యింతవరకు పెట్టాము. ఈ మధ్యలో ప్రతికలలో చూచి ఉంటారు. ప్లానింగు కమిషన్ 69 కోట్ల రూపాయలకు ఈ ప్లానును కుదించారు. అయినప్పటికీ ఏ మైనరు ఇరిగేషన్ నుంచో కొద్దిగా డబ్బు రావచ్చు. అయినా ప్రస్తుతం 4, 5 నెలల వరకు ఆగాలి.

శ్రీ టి. రామస్వామి.—కమరునన్ను కూడ చెప్పనివ్వండి. 198 స్కీములకు 224 లక్షల 40 వేల 297 రూపాయలు ఖర్చు అవుతుంది. 81-82-83 నాటికి 58 లక్షలు ఖర్చు పెట్టారు. ఈ సంవత్సరానిదికూడ కలుపుకొన్నా మాకు

కావలసినదానితో సగం డబ్బు లేదు. ఈ మధ్యలో instructions యివ్వడం జరిగింది. Chief Engineer కు చెప్పాము. ఈ సంవత్సరంలో చేయగలిగింది పూర్తి చేయండి. మీరు ఆ list వంపుతే మంజూరు చేస్తామని చెప్పడం జరిగింది. ఇక్కడో 4 లక్షల వర్కు. అక్కడో 4 లక్షల work take-up చేసి incomplete గా ఉంచవద్దని చెప్పాము స్కీము ప్రారంభిస్తే పూర్తి చేయాలని చెప్పడం జరిగింది.

శ్రీ ఆర్. మహానంద (దర్శి):—నెల్లూరు జిల్లాలో బట్టెపాడు, దర్శా స్కీములు చూపించారు. బట్టెపాడుకుకూడ ఖర్చు అయినట్లు చూపించారు. అసలు మా దర్శి తాలూకాలో బట్టెపాడు అనే స్కీము ఒక్కటే ఉంది. ఆ బట్టె పాడుకు ఖర్చు అయినట్లుగా చెబుతున్నారు. ఆ కుంభకోణం గురించి విచారణ చేయిస్తారా ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—దర్శి తాలూకా బట్టెపాడులో ఒక లక్ష ఖర్చును estimate అయిందని 57 వేల 41 ఖర్చు అయిందని పేర్లు వున్నాయి. పేరులో పొరపాటు వుండవచ్చుగాని scheme లేకుండా లేదని మనవి చేస్తున్నాను.

Sri G Sivaiah (Puttur).—I have sent a specific question on Kavutur and Puttoor water schemes, The question does not find at all in the questions list I do not want to ask for the supplementaries.

శ్రీ టి. రామస్వామి :—పుత్తూరు scheme ఇందులో లేదండి. పుత్తూరు తాలూకా 'ఐచ్చింగర్' అని 18 వేలు ఖర్చు అవుతుంది. వలమనేరుకు 25 వేల రూ. లు ఖర్చు అవుతుంది.

Mr Speaker:—When did you send the questions?

Sri G. Sivaiah :—I have sent the question in May itself.

Mr. Speaker :—I will ask the Minister to get the information.

Sri G. Sivaiah:—I have sent many questions. All my questions have been tagged on to other questions. I do not find the question at all.

GRAMA SABHA MEETINGS IN CHITTOOR DISTRICT

629—

* 1188 Q—Sri T. C. Rajan :—Will the hon. Minister for panchayat Raj be pleased to state

(a) whether Grama Panchayats in Chittoor district have convened the meetings of the Grama Sabhas in April, 1966; if so, the number of such Grama Panchayats, and

(b) if not, the action taken by the Government in the matter?

Sri T. Ramaswamy :—(a) 83 Panchayats have convened the Gram Sabha meetings in April, 1966 and 28 Panchayats in May and June, 1966.

(b) Circular instructions have been issued to all the Sarpanches in Chittoor district to convene the meeting twice in a year.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—Act ప్రకారంగా statutory గా సమావేశం జరపకపోతే పంచాయతీని రద్దు చెయ్యాలి. చెయ్యడంలేదు Section అయినా మార్చడానికి ప్రయత్నంచేస్తారా? Dead law ఉండి ప్రయోజనంలేదు,

శ్రీ టి. రామస్వామి :—అధ్యక్షా! గ్రామ సభ అనేది కొత్త idea. పంచాయతీ సమితి అధ్యక్షులుగా చదువురానివారు వుంటారు. మేముకూడా DPO D.P.L. extension officers ను circulars instructions పంపించాము గ్రామ సభలు మంచివి. జాగ్రత్తగా జరిగితేలా చూస్తాము.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—పంచాయతీ సమితులను రద్దు చేసేటప్పుడు ఇది ఒక కారణంగా పెట్టారు అందువల్ల danger వుంది. అందువల్ల ప్రస్తుత ఆ clause ను repeal చెయ్యడానికి legal గా exclude చెయ్యవలసింది లేకపోతే వారు విధిగాపోతారు

శ్రీ టి. రామస్వామి :—గ్రామ సభ మంచిదే తీసివేయడం మంచిది కాదు. క్రమంగా అందరికీ అర్థం అయ్యేలాగు చేద్దాము

HANDING OVER OF ELEMENTARY SCHOOLS

630—

* 67 Q.—Sri D Venkatesan (Kuppam):— Will the hon. Minister for Panchayati Raj be pleased to state .

(a) whether it is a fact that the Dharamavaram Panchayat Samithi, Anantapur District, has not handed over the Elementary Schools to the newly constituted Dharamavaram Municipality even though there are orders of the Government to that effect; and

(b) if so, the reasons therefor ?

Sri T. Ramaswamy — (a) No, Sir. The Schools have since been handed over by the Panchayat Samithi to Dharamavaram Municipality with effect from the afternoon of 30th June, 1967.

(b) Does not arise

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :— ఈ Schools handover చెయ్యడానికి ముందు ధర్మవరంలో teacher ను వేరే ప్రాంతాలకు మార్చి తమకు అనుకూలమైన వారిని ధర్మవరంలో వేసుకున్న కరువాతనే handover చేశారని complaint మంత్రిగారికి వచ్చిందా? వచ్చింది అంటే ఏమి చర్యతీసుకున్నారు?

శ్రీ టి. రామస్వామి :— నాకు అటువంటి complaint వచ్చింది. వారిని explanation అడిగాము.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :— Explanation అడగడమే గాకుండా అధికారాన్ని దుర్వినియోగం చేసి మార్చినటువంటి వారినందరిని అట్లాగే ధర్మవరంలో వుంచి తరువాత School ను hand over చేసుకోవడం అన్యాయంకాదా? Hand over చేసినటువంటి పద్ధతిని తక్షణమే మీరు చేసింది తప్పు retrospective effect వెనుకకు తేవడం న్యాయం కాదా అని అడుగుతున్నాను. మీరు investigation అవుతుంది. It might take six or nine months. What is the use?

శ్రీ టి. రామస్వామి — పమీ investigation చెయ్యకుండా orders pass చెయ్యడం న్యాయమా? complaint యిచ్చారు Explanation అడిగాము. వచ్చిన తరువాత పమీ action తీసుకోవాలో తీసుకుంటాము.

SCHOOLS BUILDINGS AT PALMANER

631—

* 1203 Q — Sri T C Rajan — Will the hon Minister for Panchayat Raj be pleased to state :

(a) whether there is any proposal to construct Pakka buildings for Zilla Parishad High School and Girls High School at Palamaner and for Girls High Schools at Kuppam of Chittoor District; and

(b) if so, the estimated cost and when they will be executed ?

Sri T. Ramaswamy — (a) The answer is in the affirmative in so far as the Zilla Parishad High School for Boys and the Zilla Parishad High School for Girls at Palmaner is concerned

(b) Estimated cost for the construction of pucca building for Zilla Parishad High School for Boys, Palmaner is Rs. 24,900 while that for the Zilla Parishad High School for Girls, Palmaner is Rs 12,000

The construction of buildings for the above two schools are under execution.

శ్రీ టి. సి. రాజన్ :— సలమనేరు High School start అయి 20 సంవత్సరాలు అవుతోంది. Building గ్రామస్థులే 20వేలు పెట్టి కట్టించారు. యింతవరకు building లేదు. Century old Building లో School జరుగుతోంది. వానకు గాలికి పిల్లలు బయట వుంటున్నారు. ఎప్పుడు పడిపోతుందో తెలియకుండా వూరి కాబట్టి building కట్టడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా?

శ్రీ టి. రామస్వామి .— అందుకనే అనుకుంటాను కడుతున్నారు. It is under execution.

శ్రీ టి. సి. రాజన్ .— అది పొరపాటు building కట్టడంలేదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— కడుతున్నారని చెబుతున్నారుకదా?

శ్రీ టి. రామస్వామి — Construction for Zilla Parishad High School for Boys 84,000 రూపాయలు, for Girls 6,790 రూపాయలు బిల్లు కూడా యిచ్చారు.

Mr Speaker. — So amounts have also been paid.

శ్రీ టి. సి. రాజన్ — ఎప్పుడు బిల్లు యిచ్చారో చెప్పమనండి?

Mr. Speaker — That is the information which has been furnished to the Minister Either what he is saying is not correct or what the Member is saying is not correct.

Sri T. Nagi Reddy — Let the Minister enquire as to why such information has come and if it is true, — but the Member says

that nothing has been spent for that at all. There must be some thing. He says that there is nothing.

శ్రీ టి. రామస్వామి — పని జరుగుతోంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ .— మీరు ఎప్పుడు పోయి చూశారు?

శ్రీ టి. సి. రాజన్ .— నెల నెల పోతూనే వుంటాము. Foundation Stone వేసి 5 సంవత్సరాలు అయింది.

మిస్టర్ స్పీకర్ .— Foundation Stone క్షే అంత డబ్బు ఖర్చు అయిందాండి? Please get the correct information.

Sri T Ramaswamy :— I will findout. I take the information from the hon Member.

ELECTIONS TO THE CO-OPERATIVE BODIES

632—

* 1262 Q — Sri K Govinda Rao .— Will the Minister for Co-operation be pleased to state

(a) whether any representation dated 8-5-1967 has been received by the Government from Sri K. Govinda Rao, M.L.A., urging that elections to the managing bodies of Co-operative Societies, Co-operative Sugar Factories, Large Sized Co-operative Societies be conducted on a zonal basis, by dividing the area of operation into zones, and

(b) if so, the action taken thereon?

Sri K. Vijaya Bhaskara Reddy :— (a) Yes, Sir.

(b) The hon Member has already been informed of the action taken in this regard.

శ్రీ కె. గోవిందరావు .— Co-operative Sugar Factories వస్తే వాలకు జోనల్ వద్దతివైన ఎన్నికలు జరుపుతున్నట్లుగా దాన్ని గురించి ఆలోచిస్తున్నట్లుగా చెప్పారు. ఇట్లా చెయ్యాలని Co-operative Sugar Factories కు orders వేశారా?

శ్రీ కె. విజయభాస్కరరెడ్డి :— మేము ఆలోచించే సమయంలోనే దానిపైన ప్రాజెక్టులో question చెయ్యడం జరిగింది. General Body comence చేసినప్పుడు కంపార్ట్ మెంట్ ల్ గా కాకుండా మొత్తమీద General Body Vote చేయించాలి. కంపార్ట్ మెంట్ ల్ గా వోట్ చెయ్యడం వదిలించి కాదని కోర్టులో వుంది కాబట్టి కోర్టువారు చెప్పేవరకు ఏమీ చెయ్యడానికి వీలులేదు.

Mr. Speaker — The answers for the other questions will be laid on the Table of the House. There are no more questions.

Questions No 633 to 640 together with their answers are included under 'Written Answers to Questions'.

Short-Notice Questions and Answers

TELANGANA MARKET COMMITTEE EMPLOYEES.

S. No 640-A ;

S. N Q No 1494-T — Sri T S. Murthy.— Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state :

(a) whether a representation has been received from the Telangana Market Committee Employees Union about sanction of pension to them on par with other employees instead of the P F sanctioned at present,

(b) if so, whether Government have taken any decision on the same, and

(c) if not, why not ?

Sri P. Thimma Reddy — (a) Yes, Sir

(b) No, Sir.

(c) The proposed rules under the Andhra Pradesh (Agricultural Produce and Livestock) Markets Act 1966 including service conditions are under consideration of the Government.

డాక్టర్ టి యస్. మూర్తి — ఇదివరకు అనేక మారులు Pension Schemes కు assurances ఇచ్చారు. కాగితంలో ఉంది. 1950 నుంచి assurances ఇస్తూ వస్తున్నారు. "One Scheme for the payment of pension for the marketing staff will be considered later in view of the pending enactment of the integrated marketing wherein a provision is included" అని వెనుక వ్రాశారు వారు మొన్న మొన్న వచ్చిన services ను గురించి వాటిని తీసుకొని చెప్పారు చాలా కాలంగా వుంటూ పనిచేస్తున్నవారికి pension ఇవ్వకపోతే Provident Fund లో 8, 10 రూ.లు నష్టం వస్తుందని చెప్పారు. దాన్ని ఏర్పాటు చెయ్యడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా? అని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి — కొత్తగా చట్టం చెయ్యడం జరిగింది. రూల్సు వయారు అయినాయి ఆ పద్ధతి ప్రకారం జరుగుతుంది ఇదివరకు Andhra area లో Provident Fund Scheme వుండేది. తెలంగాణాలో at the time of retirement some amount equal to 1/7 of their actual pay drawn by the employees in each year of their services. ఆ మాదిరిగా వుండేది. ఇప్పుడు కొత్త చట్టం 1966 లో చేసినదాని ప్రకారంగా అక్కడ ఇక్కడ provident fund ఇచ్చుటకు ఏర్పాటు చేశాం

శ్రీ ఆర్. మహానంద — అధ్యక్షా! ఇప్పుడు దానిలో recruitment జరుగుతోంది. అధమ వతుం మంత్రి వర్కులు (c) question కు 8 మంది మూలకమే panel నుంచి వచ్చారని మిగతా వారు panel లో నుంచి తెప్పించలేదని అన్నారు ఎందువల్ల అట్లా జరిగిందో వివరిస్తారా?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి — దీనిలో కొంతమందిని అంటే 18 మందిని తీసుకోవడం జరిగింది, "Out of 66 candidates appointed as Marketing

Assistants, 42 were direct recruits, 13 Extension Officers from the Industries Department by transfer, 3 by promotion from the lower cadres and 8 candidates from the Employment Exchange were appointed.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు.—దీన్ని గురించి మంత్రి వర్త్యులకుగాని, గవర్నమెంటుకుగాని Complaints వచ్చాయా? Panel నుంచి తెప్పించకూడని recruitment జరుగుతోందని? దాన్ని గురించి విచారించారా? N. G. Os ను ఎంత మందిని recruitment చేశారు. Panel లో పిలిపించారా లేదా అని ఎప్పుడైనా విచారణ చేశారా?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి.—నాకు యింకా వ్యవధి దొరకలేదు. వివరాలు లేవు.

శ్రీ సి. జంగారెడ్డి.—ఇందులో 13 మందిని absorb చేసే కున్నట్లుగా చెప్పారు. వారి services ను గురించి representations వచ్చాయా? వాటిని గురించి ఏమి ఆలోచన చేస్తున్నారు?

DIRECTORS OF MARKETING OFFICE

S. No. 640-B :

S N Q No 1499-L — Sri A. Madhava Rao :— Will the hon Minister for Agriculture be pleased to state :

(a) whether the Govt is aware that many of the non-Gazetted staff of the office of the Director of Marketing are recruited without calling for the panel from Employment Exchange during last 5 years as per rules;

(b) if so, whether the Government even attempted to make an enquiry into the reasons for such recruitment, and

(c) how many of the Marketing Assistants have been appointed during last five years and how many of them have been selected from the panel sent by the Employment Exchange ?

Sri P. Thimma Reddy — (a) No, Sir

(b) Does not arise

(c) 66 Candidates were appointed during the last five years, out of which eight candidates sent by the Employment Exchange have been appointed as Marketing Assistants.

చాలా కారితాలు pending లో వున్నాయండి. మార్కెటింగు డైరెక్టరు గారు మారినారు వివరాలు చెప్పలేను.

శ్రీ సి. జంగారెడ్డి.—21 మందిని పంపితే వారందరిని appoint చెయ్యలేదు. కాని 21 Vacancies వున్నాయి. అట్లం చెయ్యడంలో ఉద్దేశ్యం ఏమిటి? 13 మందిని Industries department నుంచి తీసుకున్నారు. మిగతా వాళ్లను Directగా recruitment చేసుకోవడానికి కారణం ఏమిటి?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి.—ఆ వివరాలు నా దగ్గర ఏమీ లేవండి.

TOBACCO STOCKS.

S No 640—C.

S N Q No. 1495-V—Sarvasri B N Reddy (Thungathurthi) & N Raghava Reddy (Nakrekal) — Will the hon Minister for Agriculture be pleased to state

(a) whether it is a fact that tobacco stocks are being accumulated in our State, without being sold,

(b) if so the quantity of the said stocks and

(c) the steps being taken by the Government for the release of the same?

Sri P Thimma Reddy — (a) Yes, Sir. There has been accumulation of stocks of country tobacco

(b) The existing stocks are estimated at about 50 lakh K. Gs.

(c) (i) The matter was discussed with representatives of the tobacco firms when they were requested to purchase stocks liberally. As the firms represented for reduction of excise duty, the Government of India have been addressed, and they have extended the period of retention of tobacco at curers' premises, upto the end of September, 1967.

(ii) The State Trading Corporation has been requested to purchase the remaining stocks

శ్రీ బి. నరసింహారెడ్డి — 50 లక్షల కేజీలు అన్నారని నిల్వ. ప్రతి సంవత్సరం ఈ నిల్వలు వుంటూ వుంటాయా? ఇప్పుడు నిల్వ వుండడానికి కారణం ఏమిటి? ఉత్పత్తి పెరిగిందా? ఎగుమతి అనేది కేవలం ఒకే దారికి పరిమితమై వుందా? ప్రభుత్వం ఈ కొనుగోలు బాధ్యత పహిస్తుందా? ఇటువంటి వనిని ప్రభుత్వం చేపట్టడానికి ఆలోచన వుందా?

శ్రీ పి తిమ్మా రెడ్డి — This is a product for international market Sir. మామూలుగా U A R మన దగ్గర కొంటారు ఈ Middle East crisis వల్ల ఇబ్బంది వచ్చి కొనలేదు. It depends upon international market supply and demand, ఎవకంటే అనేక చేకాలు పొగాకు పండిస్తున్నాయి. మనం పండిస్తున్నాం. Supply and demand మీద ఆధారపడి వుంటుంది. ఒక సంవత్సరంలో మంచి demand వుంటుంది, ఒక సంవత్సరం వుండదు. Control over the area కూడా లేదండీ ఒక సంవత్సరం ఎకరానికి 1.0 Kgs కావచ్చు, రెండు లాకీలు కావచ్చు, ఇది ఒక చిక్కు సమస్య మొన్న All India Tobacco Committee సమావేశం కావడం అక్కడ మన ముఖ్యమంత్రిగారు ఏవిధంగా సహాయం చేసేది Production trade అన్ని విషయాలు మీకు మనవి చేశారు.

శ్రీ కె గోవిందరావు — నిల్వ stocks అన్ని S T. S. వారు కొని యితర దేశాలకు వర్షిణి చే అలవాటు వుంది. ఈ S. T. C. వారిని approach అయినారా?

శ్రీ పి. తిమ్మా రెడ్డి.—చెప్పడమేకాదు. Deputy Prime Minister గారు మొరార్జీదేశాయ్ గారు కూడా చెప్పారు. చేయ తగిన సహాయం కూడా చేస్తామని చెప్పారు.

Sri G Sivayya —May I submit that the Minister for Irrigation is not taking keen interest in this matter in promoting the sales of the tobacco because he only addressed the State Trading Corporation and requested them to purchase it. The Central Government gets Rs 3 crores of income out of this tobacco and 90% of the tobacco that is exported is from the Andhra State. Therefore, will the Government take steps and ask the Central Government to take immediate steps to purchase the same?

శ్రీ పి. తిమ్మా రెడ్డి.—అధ్యక్షా! రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మర్యాద మన్నన పాటిస్తుందా! Central Government request చెయ్యడం వద్దతిగానీ Orders చెయ్యడం వద్దతిగాను అందువల్ల మనవి చేసేది ఏమిటంటే కేంద్ర ప్రభుత్వ సలహా పాటించడం మంచిది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య — రిజర్వ్ బ్యాంకు డబ్బు యిస్తున్నదనీ, S. T. C. కొంటున్నదని మంత్రిగారు చెప్పారు. మొరార్జీ దేశాయ్ గారు అంగీకరించినట్లుగా కూడా చెప్పారు. రైతుల చేతి నుండి పొగాకు పోయిన తరువాత మధ్యవున్నవారు లాభపడతారు కనుక వెంటనే చర్యలు తీసుకొనవలసినదిగా కేంద్రాన్ని మళ్ళా అడగాగలరా?

శ్రీ పి. తిమ్మా రెడ్డి.— గోపాలకృష్ణయ్యగారికి అంతా తెలుసు. తెలిసి ప్రశ్న అడిగితే కొంత యిబ్బంది వస్తుంది. September చివరి వరకు పొడిగిస్తున్న సంగతి తెలిసినది. ఈలోగా పున్న పొగాకు మా రెక్కెట్ కావడానికి అవకాశముంటుంది. మార్కెట్ గాని దానిని గురించి S.T.C. వారు చర్యతీసుకొంటారు.

శ్రీ బి. నరసింహారెడ్డి.— సప్లయి, డిమాండు అటు-పోటులనుబట్టి పుంటుందని మంత్రిగారు చెప్పారు. రైతాంగం బాధలకు గురికాకుండా ప్రభుత్వమే ఒక వద్దతి ప్రకారం బాధ్యత వహించగలదా?

Sri P Timma Reddy:— This is a Trade channel for this S. T. C. కూడా జేయాలనేది తేదు. మన నిర్బంధంపైన S. T. C. వారు యిందులో ప్రవేశించడం జరిగింది. It is a huge trade which the S T. C is not intersted in handling now

VETERINARY AND LIVE STOCK INSPECTORS.

640-D

S N Q No 1500-C. Sri Vavilala Gopalakrishnayya:— Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state:

(a) whether the Government propose to admit the Veterinary and Live Stock Inspectors either to G. V. Sc. course proposed by the A. F. Agricultural University or start a similar course of B. V. Sc., as conducted by Agriculture University of Udayapur at Bikaneer?

Sri P. Thimma Reddy — (a) The Andhra Pradesh Agricultural University intends to organise a condensed course of two years duration leading to the award of C. V. Sc. Diploma Course for the serving Veterinary and Live stock Inspectors, provided the entire expenditure is borne by Indian Council of Agriculture Research and or the State Government. The matter is under the consideration of the Indian Council of Agriculture Research

శ్రీ వావిలాల గోపాల కృష్ణయ్య.— ఉరయపూర్ లో పెట్టిన ట్యు గారెండు సంవత్సరాల కోర్సు పెట్టినట్లయిన డబ్బు యిస్తామనీ. లేనిచో యివ్వమని అంటున్నారు. ఈ విషయంలో ఒక formula formulate చేస్తే బాగుంటుంది లేనిచో నష్టం వస్తుంది ఆ కోర్సు వుండేందుకు ప్రయత్నాలు చేస్తారా?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి.— దీనిలో లాభనష్టాలనేవి లేవు. Livestock Inspectors కొంత మందికి training ఇవ్వడం జరిగింది. వారిలో P U. C, intermediate పాస్ అయిన వారిని Degree course కు పంపించడం జరిగింది. The trouble is about those who are only S. S L C వారికి సంబంధించి ఆనేక సలహాలోచ్చాయి. పరిశీలించడం జరుగుతున్నది మన ప్రభుత్వానికి సహాయం చేయాలని వుంది. విశ్వవిద్యాలయాల experts యిలాంటి వారికి డిగ్రీ కోర్సులలో ప్రవేశమివ్వడం బాగుండదని చెబుతున్నారు. వచ్చే ఆ production కొంత ఉపయోగకరంగా వుండాలి. ఒక స్కీము తయారూ చేసి I C I కి పంపించాము. వారి అనుమతి పొందిన తరువాత తప్పని సరిగా వారికి సహాయపడడానికి ప్రయత్నం చేస్తారు.

శ్రీ జి. లచ్చన్న — Agricultural research వారి పరిశీలనలో వుండని మంత్రిగారు చెప్పారు. వారు ఆర్థిక భారం పూర్తిగా భరించలేమని చెప్పినపుడు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం బాధ్యత వహించడానికి పూనుకొంటుందా?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి.— ఇది మన పరిమితికి మించిన విషయం. Now there is a separate University and I. C. I. is generally helping, schemes sponsored on this model.

MULTIPURPOSE SCHOOL, DODALAGUDA

S No 640-E:

S N. Q. No 1486-E — Sri Vavilala Gopalakrishanayya — Will hon. Minister for Education be pleased to state

(a) whether the Government have given any special grant to complete the new building for laboratory to the Multipurpose School at Domaiguda, Hyderabad managed by the Andhra Vidyalyam, and

(b) if so, how much and whether the building was completed; if not, the reasons therefor?

Sri T. V. Raghavulu.— (a) No, Sir.

(b) Does not arise.

(a) & (b) Special grant వుంది. అది యివ్వలేదు ఈ మైస్కూలును మల్టి పర్ పస్ స్కూలుగా upgrade చేసేపుడు మాత్రం 40 వేల రూ.లు గ్రాంటు చేశారు. Building construction జరుగు తున్నది. 63 వేల రూ.లు ఖర్చు చేశారు బహుశా 8.4 మాసాలలో నిర్మాణం పూర్తి కావచ్చు

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య — మళ్లీ డబ్బు యివ్వవలసిన పరిస్థితి వచ్చేట్లుగా వుంది మొదట ప్రారంభించారు. అది slow down అయిపోయింది. కనుక తొందర పెట్టి నిర్మాణం పూర్తి చేయించుటకు ప్రయత్నిస్తారా?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు — రేట్లు పెరిగి పోవడంవలన రివైజ్ చేయాలని contractors దరఖాస్తు చేశారు. ప్రభుత్వ మిచ్చిన డబ్బును విశ్వవిద్యాలయ సంస్థ ఉమ్మడిగా deposit చేసింది. డబ్బు యింకా వుంది. కనుక అదిపూర్తవు తుంది.

THEFTS IN SALARJUNG MUSEUM

S No 640-F.

S N Q. No 1489-Q—Sri R Satyanarayana Raju:— Will the hon. Minister for Education be pleased to state.

(a) whether any thefts have taken place in Salarjung Museum recently, if so, the articles stolen there, the value of the said articles

(b) whether the culprits have been caught; and

(c) steps taken to prevent the same?

Sri T. V Raghavulu:— (a) Yes, Sir. 49 miniature paintings were stolen.

(b) No, Sir

(c) The Salarjung Museum is a Government of India Institution set up by an Act of Parliament. It is being administered by an autonomous Board of Governors of which the Governor of Andhra Pradesh is the ex-officio Chairman. The Board, which administers the museum, will have to take suitable steps in the matter.

శ్రీ వి. సి. కేశవరావు — అక్కడ పనిచేసే ఉద్యోగి దొంగిలించి ఢిల్లీకి తీసుకొని వెళ్ళారని తెలుస్తున్నది. అది వాస్తవమా? అయినచో చారీపై తీసుకొన్న చర్యలేమి?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :— Local Police వారు investigate చేస్తున్నారు. ఉద్యోగి చేశారో, మరెవరు చేశారో వివరాలు తెలియదు.

శ్రీ ఆర్. సత్యనారాయణరాజు — దొంగతనం జరిగిన తరువాత అధికారులతో యేమైనా ప్రాథమిక రిపోర్టు యిచ్చారా? యిచ్చినచో దొంగ తనాలపై వారు వెలిబుచ్చిన అభిప్రాయమేమిటి? క్రడతకోసం సూచన లేమైనా చేశారా? చేస్తే అవేమిటి?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు — దొంగతనాలు జరిగిన తరువాత కమిటీ నేయలేదు. ఇప్పటికే ఒక బోర్డు వుంది. ఇలాంటివి జరగకుండా ధ్యేషి

చేయాలి, జరిగినదానినిగురించి యేమని రిపోర్టు చేయాలనే వ్యవహారాలను ఆలోచించారు

శ్రీ ఆర్. సత్యనారాయణరాజు — ఇంతకుముందు కమిటీని వేశారు. వారిచ్చిన సూచనలేమిటి?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు — ప్రత్యేకంగా కమిటీని యేర్పాటు చేయలేదు.

శ్రీ మతి తె ఈశ్వరీబాయి (ఎల్లారెడ్డి) — దొంగతనం జరిగి రెండు నెలలయినది. ఇప్పటివరకూ police investigation లో వుంది. ఇంకా యెన్ని నెలలు కావలసివుంటుంది investigation కొరకు?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు — ప్రస్తుతం investigation జరుగుతున్నది. దానినిగ రించి నేనేమి చెప్పగలను?

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి — ఈ మ్యూజియం నేషనల్ ప్రాముఖ్యత కలిగి. చాలా పురాతనమైనది దానికి బోర్డు ఆనేది వున్నమాట వాస్తవమే. కాని దొంగతనం జరిగినతరువాత సమాచారం అందిన తదుపరి దానినిగురించి విచారణ చేయడంతో పోలీసులను వినియోగించకుండా, త్వరలో సమర్థవంతంగా విచారణ చేయించుటకు చర్యలు తీసుకోవాలని ప్రభుత్వం యోచిస్తున్నదా?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు — కేంద్ర ప్రభుత్వం నుండి వచ్చిన directions ననుసరించి చాల చురుకుగా ప్రత్యేకమైన విచారణ చేయాలని అనుకోవటం నూరు

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి — దర్బాస్తు చేయుటకుగాను ఇద్దరి పళ్ళులతో ఒక సంఘాన్ని ఏర్పాటు చేశారు. వారు తమ ప్రాథమిక రిపోర్టు సమర్పించినట్లుగా జూన్ 27వ తేదీ ఆంధ్ర పత్రికలోని వార్తలవల్ల తెలుస్తున్నది. అసలు ఇలాంటి సంఘం యేర్పాటు చేయబడినదా? వారేదైనా రిపోర్టు యిచ్చివున్నారా? ఇస్తే, అందులోని విశేషాలేమిటో చెప్పగలరా?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు — బోర్డు యేమైనా constitute చేసినదేమో నాకు తెలియదు.

سرى سلطان صلاح الدين اوسى (جارجيا) :- سالار حاكم
 ٹرکریں ڈائریکٹر کے حوالہ الیام کے ہیں کہ وہ اوسٹیسی میں ٹرکریں
 ؟ کے لئے کیا ہے کیا ہے ؟

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :- నాకు తెలియదు.

శ్రీ జి. లచ్చన్న — జరిగిన ప్రశ్నోత్తరాలనుబట్టి నూ స్టే అందులోపనిచేసే వారే యీ దొంగతనంలో భాగస్వాములనే భావం కనపడుతున్నది. అదే దృష్టితో S. B. Police officer ను వియమించి, time limit పెట్టి విచారణ చేయించుటకు ప్రయత్నం చేస్తారా?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు — చాలా అవసరం, తప్పకుండా ప్రయత్నం చేస్తారు.

శ్రీ పి. గున్నయ్య :— ఈ మ్యూజియం ప్రస్తుతమున్న చోటు చాలా యిరుకుగా వున్నందువలన దొంగతనాలు జరుగుతున్నవనే వార్తలు వస్తున్నాయి. దానిని మరొకచోటకు మార్చే ప్రయత్నముందా, వుంటే ఎప్పుడు జరుగుతుంది ?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :— కేంద్ర ప్రభుత్వం ఆలోచించాలి.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— కొన్ని లక్షల రూ.ల ఖర్చుతో దాని నిమిత్తం ఒక భవనం మూసీ నదిపైన కడుతున్నారు. కొద్ది మాసాలలో పూర్తవుతుంది. అయిన తరువాత అక్కడకు మార్చడం జరుగుతుంది.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :— కేంద్ర ప్రభుత్వంవారు 'ప్రత్యేక పోలీసు సిబ్బందిని ఏర్పాటు చేసి దీనిమీద దర్భాపు చేయవలసినదని కోరుతున్నట్లు వార్త వచ్చింది ? నిజమా ? అయితే వారు ఎప్పుడు కోరారు ? ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్యలు ఏమిటి ?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :— అ information నాకు లేదు.

శ్రీ సి. జంగారెడ్డి :— దొంగతనం జరిగిందని రిపోర్టు చేసినదెవరు ? ఆఫీసర్లు ?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :— బోర్డువారు చేశారు.

శ్రీ సి. హెచ్. రాజేశ్వరరావు (నిరసిల్ల) :— పెద్ద దొంగతనం జరిగిందని అనేక వార్తలు వచ్చినప్పుడు మామూలుగా కాకుండా ఇది serious పరిస్థితిగా ఆలోచించి special enquiry కి ప్రభుత్వం చర్య తీసుకుంటుందా ?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :— తీసుకుంటాము.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :— 49 miniature paintings దొంగతనం జరిగిందని మంత్రిగారు చెప్పారు. అందులో world famous వి ఏమి ఉన్నవి ? అక్కడ paintings గురించి శ్రద్ధ తీసుకొనుటకు ప్రభుత్వం ఏమి ఏర్పాటు చేశింది ?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :— ఆ వివరాలునాకు తెలియవు. అవి పోక ముందు చూడలేదు, పోయినకదువాత చూడలేదు !

శ్రీ టి. హెచ్. నరసింహారెడ్డి :— దీని ఆ చోటి అవసరమనే మంత్రిగారు మాతో బాటు అంటున్నారా ? అలాంటి అడిగే వారిలో వారు జమకాదలచు కున్నారా ? లేక దీని సంగతి నిర్ణయించదలచిన వారిలో జమ కాదలచు కున్నారా ?

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :— అంటే మంత్రిగారు— దర్భాపు చేయిస్తే కాగుబాటుల దనుకునే వారిలో భాగమా, లేక దర్భాపు చేయించేవారిలో భాగమా ?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :— దర్భాపు చేయిస్తాము.

TELUGU PANDITS

S. No 640-G

S N Q No 1495-U.— Sri G Ramaswamy Reddy (Peddaturapuradu).— Will the hon Minister for Education be pleased to state:

(a) whether it is a fact that the Telugu Pandits who have passed Visarada and trained from Andhra Saraswatha Parishad are being appointed on temporary basis as Telugu Pandits

(b) whether they have been regularised, and

(c) whether there are any proposals before the Government to give recognition for the above qualifications?

Sri T V Raghavulu — Yes, Sir. In view of the orders issued in G O Ms 112 Edn dated 10-1-64 the Local Bodies would have appointed candidates possessing the qualification as Telugu Pandits in the Schools under their management

(b) The Local Bodies are the appointing authorities for the posts. The information whether the services of the candidates appointed were regularised or not, is not available with Government.

(c) The qualifications have been recognised in G O. Ms. 112 dated 10-1-64

POST-GRADUATE COURSES

S. No. 640-H

S. N. Q No 1497—N — Sarvasri K. Ramachandra Reddy, (Nallamada) G. Narayana Reddy (Deverkonda) & K C Sri Rangayya Setty (Singanamala) Will the hon Minister for Education be pleased state:

(a) whether the Government is opening post-graduate courses in the college of Anantapur, Guntur and Warangal this academic year; and

(b) if not, the reasons therefor and when will these Post-graduate courses will be opened?

Sri T. V Raghavulu. — (a) The University Grants Commission was addressed to give their concurrence for the establishment of post-graduate centres at Anantapur, Guntur and Warangal and for accoring the necessary financial assistance. Their reply has just been received and is under consideration of the Government.

(b) It is expected that the universities will start these post-graduate centres with effect from this academic year subject to their being able to make all necessary administrative arrangements in time. The universities are actively pursuing the matter.

ఎ అవునండి యూనివర్సిటీ గ్రాంటు కమీషన్ వారి ఆమోదం కోసం యంతవరకు వేచిఉన్నాము. ఇప్పటిప్పడే వారి ఆమోదం తెలిపాడు. అనంతపురం, గుంటూరు, వరంగల్లలో పోస్టు గ్రాడ్యుయేట్ సెంటర్లు ప్రారంభించడానికి కావలసిన ఆలోచన జరుగుతోంది. యూనివర్సిటీస్ వారితోకూడ సంప్రదింపులు చేసి యీ సంవత్సరం నుంచి ప్రారంభించడానికి కోరడమైనది

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య. — అనంతపురం ఏస్టిటిలో ఉన్నది? వరంగల్లు ఏస్టిటిలో ఉన్నది? గుంటూరు ఏస్టిటిలో ఉన్నది? ఈ కోర్సెస్ ప్రారంభించుటకు?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :— గుంటూరు గురించి గోపాలకృష్ణయ్య గారి తెలుసు. గుంటూరు చాలముందంజ వేసింది. Applications కూడ call for చేయడం జరిగింది. తక్కిన సెంటర్సులో land acquisition అ formalities అవుతున్నవి అయినా యీ సంవత్సరమే ఏర్పాటు చేస్తారు.

శ్రీ వి. పాలవెల్లి (చోడవరం) :— ఈ post graduates courses పెట్టడానికి ప్రభుత్వానికి అదనంగా ఆ య్యే ఖర్చు వివరిస్తారా?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :— దావావు యీ సంవత్సరం 10 లక్షల వరకు ఓక్కొక్క సెంటరుకు యివ్వవలసి యుంటుంది అనుకుంటున్నాము.

శ్రీ వి. పాలవెల్లి :— ఈ దుర్భర ఆర్థిక పరిస్థితులలో దీనిని వాయిదా వేయడానికి పరిశీలిస్తారా?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు — ఈ post graduates centres యొక్క ప్రాముఖ్యతను బట్టి అదివీలులేదు U. G. C. ని కూడ ప్రాధేయపడి అడిగి కృషి చేస్తున్నాము.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— గుంటూరు సెంటరులో ఏ నబ్జెక్టు- Science subjects ఎక్కువ stress యిస్తారా? — research సంబంధించి?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :— నైపు సబ్జెక్టు.

డాక్టర్ టి. యస్. మూర్తి :— వరంగల్లో కూడ తొందరగా ప్రారంభిస్తారని చెప్పారు ఆ కమిటీవచ్చి భూమిచూసివెళ్లింది. త్వరలో ప్రారంభిస్తామంటే ఎప్పటికి?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :— ఈ సంవత్సరమే ప్రారంభిస్తారు. Land acquisition proceedings formalities dispense with చేసి తొందరగా position తీసుకొని వ్యవహారం సాగించవలసియుంటే అదికూడా గట్టి చేస్తున్నాము.

శ్రీ సి జంగారెడ్డి — డి. యస్. రెడ్డి గారు చెప్పినప్పుడు, యీ సంవత్సరమే ప్రారంభిస్తున్నట్లు చెప్పారు. మంత్రిగారు చెప్పిన దానిని బట్టి యింకా మూడు నాలుగు మాసాలు పట్టేట్లున్నది ఏదనిజం?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :— ఇందులో ఏమీలేదు.

శ్రీ శ్రీరంగయ్య సెట్టి — గుంటూరు వరంగల్లు విషయం మంత్రిగారు చెప్పారు గాని అనంతపురం విషయం చెప్పలేదు. అదిముందుకువచ్చే ఆవకాశం ఉంటుందా వెనకపడి ఉంటుందా?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :— మూడు సెంటర్సు గురించి చెప్పాను. వివరణలేదు. సమదృష్టితోనే చూస్తారు.

శ్రీ సి. జంగారెడ్డి :—అధ్యక్షా, వేను అడిగిన దానికి జవాబులేదు.

శ్రీ టి. వి రాఘవులు :—డి యస్ రెడ్డిగారు సమి చెప్పారో నాకు తెలియదు

REFORMS TO THE PRESENT SYSTEM OF EXAMINATIONS

S No 640-I,

S. N Q No 1499-B — Sri Tulabundula Nageshwara Rao, (Mangalgi) — Will the the hon Minister for Education be pleased to state

(a) whether any reforms have been suggested by the Evaluation Unit under the Director of High Education in respect of the present system of examination, if so, the nature of the same, and

(b) upto what extent are they implemented and at what level, if not, the reasons therefor?

Sri T. V. Raghavulu :— (a) Yes, Sir.

The State Valuation Unit has done considerable preliminary work in the examination reform by conducting a number of orientation and training courses for the teachers and inspecting officers. It has also conducted two training courses for the prospective paper setters in the subjects of Mathematics, Science and Social Studies and trained teachers and lecturers in the techniques of evaluation and construction of objective questions. The proposed new type question papers will be introduced in the Public examination in the year 1969.

(b) Sample question papers and Unit Test papers have been prepared at two Paper Setters Work Shops held at Hyderabad, during 1966-67. They have to be printed and sent to all the Schools in the State. They will be implemented in Class VIII in the first instance.

WRITTEN ANSWERS TO QUESTIONS

AID TO TAXI DRIVERS ASSOCIATIONS, KAKINADA

633—

* 845 Q.—SARVASRI K. RAMANATHAM, K. VEERA RAGHAVA RAO, and K. VENKATESWARA RAO :— Will the hon Minister for Co-operation be pleased to state

(a) the amount of aid so far given by the Government to the Taxi Drivers Associations functioning under Go-operative Sector at Kakinada in East Godavari district, and

(b) the amount of profit earned by the said Association during 1966-67?

A :—

(a) There is only One taxi drivers co-operative society in Kakinada viz, the East Godavari District Taxi Drivers Co-operative Society. The amount of aid given to the society is Rs. 1,70,000

(b) No profit is earned. The society is running on loss,

VENKATAGIRI RURAL BANK

634—

* 271 Q — Sarvasri S Vemayya and O. Venkatasubbaiah — Will the hon. Minister for Co-operation be pleased to state

(a) whether it is a fact that Rural Bank, Venkatagiri, Nellore district has been superseded,

(b) whether the special officer has taken charge to look after Bank affairs, and

(c) if answers to (a) & (b) are in affirmative what is the present progress in the Bank affairs?

A :—

(a) and (b) An Order superseding the Managing Committee of the Co-operative Rural Bank, Venkatagiri was made by the Regional Joint Registrar Vijayawada on 21-12-65. The orders could not become effective as the terms of managing committee expired on 31-12-65. Under 32 (7) a of Andhra Pradesh Societies Act, 1964 3 gentlemen were appointed to be persons-in-charge of the affairs of the bank.

(c) From 25-2-66 to 25-8-66 the Committee of Persons-in-charge collected Rs 1,793-37 P. under principal and Rs 2,736-61 P under interest and during May 1967 an amount of Rs 6,375 was collected.

SHORTAGE OF FERTILISERS

635—

* 1020 Q.— Sri T D Rajan.— Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state

(a) whether it is a fact that the shortage of fertilisers worth of Rs. 18,340 was estimated in Nellore District Depots during the year 1952-53 and 1953-54 and same is pending unrecovered, and

(b) if so, what was the action proposed to be taken?

A :—

(a) Yes, Sir. The deficits were noticed during audit.

(b) The District Agriculture Officer, Nellore and Deputy Director of Agriculture, Nellore were instructed by the Director of Agriculture to investigate into the deficits.

STOCKS IN AGRICULTURE DEPT, CHOWDEPALLE

636—

* 1021 Q — Sri T C. Rajan — Will the hon Minister for Panchayati Raj be pleased to state

(a) whether it is a fact that stocks in the Agriculture Depot of Chowdepalle Samithi, Chittoor District has disappeared in the month of April, 1967 and investigation was conducted in this regard; and

(b) if so what are the results of the investigation?

A :—

It is a fact that certain shortages were noticed at the Agriculture Seed Stores, Chowdepalle in March, 1967 but not in April, 1967.

A Departmental enquiry has been initiated by the District Agricultural Production Commissioner and Project Officer Chittoor.

The preliminary enquires conducted revealed that there were certain irregularities in the maintenance of accounts, issue of stocks, non-realisation of cash and delays in remittance of cash into the Treasury. The Extension Officer (Agriculture) the Seed Stores Clerk and the Peon were kept under suspension. The enquiry is going on.

VEGETABLE GROWING SCHEME

637—

* 683 Q — Sri Dhanenkula Narasimham.— Will the hon. Minister for Panchayati Raj be pleased to state

(a) whether the Government are implementing the scheme of vegetable growing in schools, and

(b) if so, the number of schools in which the said scheme has been implemented during 1966-67?

A —

(a) Yes, Sir.

(b) Preliminary steps like taking possession of the land, levelling, lay-out etc., were completed in 75 school gardens during 1966-67 and the above items of work were in progress in 51 additional school gardens. Cultivation of vegetables and growing of fruit trees will be taken up during 1967-68.

CONSTRUCTION OF SAMITHI OFFICE BUILDINGS AT DARSI

638—

* 985 Q — Sri R Mahananda — Will the hon. Minister for Panchayat Raj be pleased to state

(a) did the Government release funds to construct Samithi Office building at Darsi, Nellore District in the year 1963-64.

(b) how much was spent on the building, at what stage, the building stands and

(c) whether there is any proposal to complete the building: if so, did the Government provide funds during this year?

A —

(a) Funds were released during the year 1962-63

(b) An amount of Rs 20,652 was spent. Construction of the building has been completed upto lintel level.

(c) Yes, Sir. Since funds were already sanctioned during the year 1962-63, the question of sanctioning funds this year does not arise.

500 28th July, 1967

Ruling from the Chair:
re Right of a Member of the Assembly to be a Member of any one Panchayat Samithi when his constituency comprises of portions of more than one block.

YOUTH HOSTELS

639—

* 1205 Q —Sri T C Rajan —Will the hon. Minister for Education be pleased to state

(a) whether there is any proposal with the Government to start Youth Hostels at Tirupati, Madanapalli and Chittoor in Chittoor District, and

(b) if so, when they will be started?

A.—

(a) No, Sir

(b) Does not arise

FINANCIAL ASSISTANCE TO THE CHITTOOR WHOLESALE MARKETING SOCIETY

640—

* 1001 Q —Sri T. C Rajan —Will the hon. Minister for Co-operation be pleased to state

(a) what was the financial assistance given to Chittoor Wholesale Marketing Society during the years 1962 to 1967, and

(b) if it is running on loss, state the reasons and what action does the Government propose to take against the society?

A:—

(a) The Chittoor District Co operative Marketing Society was not sanctioned any financial assistance during the financial years 1962-63 and 1963-64. During the years 1964-65 to 1966-67, it was sanctioned a loan of Rs 2,00,000/- and a subsidy of Rs 12,500.

(b) The Society is not running on loss. Hence the question of taking action against the Society does not arise.

RULING FROM THE CHAIR

re : Right of a Member of the Assembly to be a Member of any one Panchayat Samithi when his Constituency Comprises of Portions of more than one block

Mr Speaker —Sri A. Bhagavantha Rao, M. L. A., in his Call Attention Notice dated 21-7-1967 desired to call the attention of the Minister for Panchayat Raj regarding the reported proceedings of the President Panchayat Samithi, Pallapatla, informing Sri A. Bhagavantha Rao and Sri Y. Chenniah, M. L. As. elected from Kuchinapudi and Repalle Constituencies that they are not eligible to become the members in Pallapatla Samithi in his Proceedings Rc No 351-E4/67, dated: 2-5-1967. As the notice given by Sri A. Bhagavantha Rao, M. L. A., under Rule 74 of the Assembly Rules, was more in the nature of breach of Privilege Notice, I have given my consent to hear

Ruling from the Chair :

28th July, 1967

501

re Right of a Member of the Assembly
to be a Member of any one Panchayat
Samithi when his constituency com-
prises of portions of more than one
block

the member (Sri A. Bhagavantha Rao) as breach of privilege. This was taken up in the House on 26-7-67. Sri A. Bhagavantha Rao reiterated what is contained in his notice given under Rule 74 of the Assembly Rules. Sri T. Nagi Reddy while supporting the contention of Sri A. Bhagavantha Rao, emphasised the right of the House to get an explanation from the President of the Panchayat Samithi as to why he took this decision, so that for one or two meetings the member was not allowed to be present, thereby infringing the rights of an elected representative of the House. Sri T. Nagi Reddy opined that this privilege motion should be referred to the Committee of Privileges for enquiry into these matters and circumstances under which the decision of the Panchayat Samithi President was taken.

Sri B. Vijayakumar Raju was also of the view that it is a fit case for reference to the Committee of Privileges. Sri A. Bhagavantha Rao also reiterated that it is a fit case for reference to the Committee of Privileges. In the Proceedings No. 351-E4/67, dated 2-5-1967, the President, Panchayat Samithi, Pallapatla declared that Sri A. Bhagavantha Rao, M. L. A., Kuchinapudi and Sri J. Chenniah, M. L. A., Repalle cannot become members in Pallapatla Panchayat Samithi under the existing provisions of the Andhra Pradesh Panchayat Samithis and Zilla Parishads Act, 1959. The contention of the President, Panchayat Samithi, Pallapatla, is that since the constituency of neither Sri A. Bhagavantha Rao nor Sri Y. Chenniah comprises the full Block of Pallapatla, they cannot become the members of Pallapatla Panchayat Samithi.

Against the above proceedings a representation has been sent to the Government by Sri A. Bhagavantha Rao, M. L. A. requesting the Government to issue necessary orders to the Block Development Officer or President, Panchayat Samithi directing him to allow the said M. L. As to act as Members of the Pallapatla Panchayat Samithi.

Section 4 (1) (iii) of the Andhra Pradesh Panchayat Samithis and Zilla Parishads Act, 1959 reads as follows —

“4 (1) Every Panchayat Samithi shall consist of the following members namely —

(iii) The member of the Legislative Assembly of the State representing a constituency which comprises the Block.

Provided that a member of the Legislative Assembly representing a constituency which comprises more than one Block including a portion of any Block, shall be a member of the Panchayat Samithi of only one such Block which he chooses, and he shall have the right to speak in, and otherwise to take part in the proceedings of a meeting of any Panchayat Samithi or any Standing Committee thereof constituted for the other Blocks comprised within the constituency, but shall not be entitled to vote at any such meeting.”

The interpretation given by the President, Panchayat Samithi, in his proceedings is not correct, since the Member of the Legislative

502 28th July, 1967.

Ruling from the Chair :
re. Right of a Member of the Assembly to be a Member of any one Panchayat Samithu when his constituency comprises of portions of more than one block.

Assembly can become the Member of any Panchayat Samithi of his choice if his constituency comprises any portion of a Block and that his constituency need not necessarily comprise of atleast one full Block. Since the constituency of Sri A. Bhagavantha Rao, M. L. A., covers a portion of Pallapatla Block and another portion of Repalle Block, he is entitled to choose to be a member of either of those two Blocks and as such the proceedings issued by the President, Panchayat Samithi Pallapatla which has the effect of depriving the membership of Sri A. Bhagavantha Rao and Sri Y. Chenniah and infringe the rights of the elected representatives of the Assembly for not allowing them to one or two meetings of the Panchayat Samithi are not correct.

Sri A. Bhagavantha Rao in his notice stated inter alia as follows—(English Translation).

'Sri Yadam Chenniah M. L. A. and myself have received a notice from the Block Development Officer, Pallapatla through Rc. No. 331/67 E4, dated 28-3-1967 to convey our willingness to be the full members of the Panchayat Samithi, Pallapatla, I conveyed my acceptance to the Block Development Officer on 11-4-1967 to be a member in the Pallapatla Samithi which has been acknowledged by the Block Development Officer through Rc. No. 35/E3/67, dated 18-4-1967.'

In the case of Sri V. Rangaraju Vs the State of Andhra Pradesh reported in Andhra Weekly Reporter at p. 118 in 1964, the selection (Choice) once made by a member shall be final and therefore the choice made by the member cannot be altered or revoked and a second choice made.

For the above reasons, since the action of the President, Panchayat Samithi, Pallapatla has the effect of depriving the Members Sri Bhagavantha Rao and Sri Y. Chenniah of their right to participate in the Proceedings of the Samithi meeting under Section 4 (i) (iii) of the Andhra Pradesh Panchayat Samithis and Zilla Parishad Act, 1959 prima facie constitutes breach of privilege, I consider it a fit case for referring to Committee of Privileges for consideration and report. Accordingly it is referred to the Committee of Privileges.

శ్రీ జి. లచ్చన్న — అద్యక్షా, ఒక ఆన్ ఫర్మేషన్, శాకు నిన్ననే ఒక నోటీసు మా జిల్లా పరిషత్ నుండి వచ్చింది. The next ordinary meeting of Zilla Parishad, Srikakulam will be held on 4-8-1967.' అని వచ్చింది. మనం మూడవ తేదీ వరకు ఇక్కడ సమావేశమవుతున్నాము నేను మూడవ తేదీ రాత్రి బయట దేరినా, వాలుగవ తేదీ రాత్రికి గాని శ్రీకాకుళం చేరలేదు. ఇది వరకు ఒకటి రెండు సరభాల్లో శాసనసభ సమావేశాలు ఉన్న సమయంలో ఆ మీటింగ్ లు జరగకూడదని మేము పాయిదా వేయించామని—ఖమ్మం జిల్లా సందర్భంలో మంత్రిగారు అన్నారు. ఈ విషయంలో దయచేసి మంత్రిగారు పాయిదా వేయిస్తారా?

re. Right of a Member of the Assembly to be a Member of any one Panchayat Samithi when his constituency comprises of portions of more than one block.

శ్రీ టి రామస్వామి — ప్రభుత్వానికి అవుచేయటానికి అధికారంలేదు. సభ్యులు కావాలంటే వారికి వ్రాస్తాము.

శ్రీ జి లచ్చన్న — అధ్యక్షా, ఇదివరకు ఖమ్మం జిల్లా విషయంలో సమస్య ఇక్కడ చర్చకు వచ్చినప్పుడు ఒక సంవ్రచారయం మన శాసనసభలో జరిగింది. “మేము సలహా ఇచ్చాము, దాని ప్రకారం వారు వాయిదా వేశారు, మేము సలహా ఇవ్వటం తప్పుకాదు,” అని యీ శాసన సభా సమావేశంలోనే మంత్రి గారు చెప్పటం జరిగింది. 4వ తేదీ జిల్లా పరిషత్ జనరల్ బాడి ఆర్డెనరీ మీటింగ్ ఉంటే, దానికి మేము హాజరయ్యే అవకాశం ఉండదు. పైగా 4వ తేదీ ప్రధాన మంత్రిగారి శాక ఉన్నది. అందరు ఉండాలి అనే మాట కూడ ఉంది. కాబట్టి 4వ తేదీ జనరల్ బాడి ఆర్డెనరీ మీటింగ్ కు సభ్యులు హాజరయ్యే అవకాశం ఉండదు కాబట్టి దానిగురించి ఏదైనా చర్య తీసుకొంటారా అని నా మనవి

శ్రీ ఆర్ మహానంద — అధ్యక్షా, జిల్లా పరిషత్ స్టాండింగ్ కమిటీలకు జిల్లా కలెక్టర్ ఎక్స్ అఫిషియో చైర్ మెన్. సభ్యులు స్టాండింగ్ కమిటీ సమావేశాలకు హాజరుకాకపోతే అదేదో డిస్ క్వాలిఫికేషన్ వస్తుంది అన్నారు. కలెక్టర్ గారు మూడవ శారీఖున ఉదయం 10 గంటలకు నెల్లూరు జిల్లా పరిషత్ స్టాండింగ్ కమిటీ సమావేశాలకు పిల్చినట్లగా నిన్ననే నాకు నోటీసు వచ్చింది. ఇందులో మే-ఆర్-మే-నాట్-అని ఉన్నప్పటికీ, ఇక్కడ అసెంబ్లీ సమావేశాలు జరుగుతున్నవని తెలుసుకొనికూడ-అసెంబ్లీ సమావేశాలు ఉన్న టైమ్ లో జిల్లా పరిషత్ స్టాండింగ్ కమిటీ మీటింగులు పెట్టకూడదనే ప్రభుత్వ ఉత్తర్వును కలెక్టర్ వైలేట్ చేసిన పరిస్థితికి వస్తుంటేమో మంత్రిగారు సెలవిచ్చాలని కోరుతున్నాను ఆ మీటింగ్ లను కూడ వాయిదా వేయించాలని కోరుతున్నాను

మిస్టర్ స్పీకర్ — దీనిపైన డిస్ క్లెయిన్ అనవసరము. Yesterday I have given my ruling

శ్రీ కె గోవిందరావు :— ఇంతకు ముందు ఒక ప్రెసిడెంట్ మన అసెంబ్లీలో ఉంది విశాఖ జిల్లా పరిషత్ విషయంలో అక్కడి మీటింగ్ లో మాకు పాల్ గానే అవకాశం లేకుండా చేయటం జరుగుతున్నదని చెబితే, అప్పుడు ఒక డై రెక్టివ్ గవర్నమెంట్ ఇక్కడ నుండి పంపించింది ఏమని అంటే—ఇకముందు శాసనసభలు సమావేశం అవుతున్నప్పుడు జిల్లా పరిషత్ సమావేశాలు చేయకుండా, వీరు రావటానికి అవకాశం కల్పించాలని—ఒక విధమైన ఎక్వైజిట్ అనండి, డై రెక్టివ్ అనండి ఇచ్చారు. అట్లా ఇవ్వటానికి ఇప్పుడు యాక్టులో, చూల్సులో కూడ అవకాశాలు ఉన్నవి. కాబట్టి వాటిని పురస్కరించుకొని తప్పకుండా ఆ డిక్ష మైన డై రెక్టివ్ ఇచ్చి మెంబర్స్ అందరు దానిలో సాల్గో నేటట్లు చేయమని కోరుతున్నాను.

Ruling from the Chair :
re Right of a Member of the Assembly
to be a Member of any one Pancha-
yat Samithi when his constituency
comprises of portions of more than
one block.

శ్రీ పి. గున్నయ్య — అధ్యక్షా, శ్రీకాకుళం జిల్లా పరిషత్ లో స్వతంత్ర పార్టీకి మెజారిటీ ఉంది వారికి కనీసం నోటీసు అయినా వచ్చింది. నేను కాంగ్రెస్ పార్టీ వాడిని నాకు నోటీసుకూడ అందలేదు. నేను ఆ జిల్లాలో ఉన్న ప్రజాసేవకు నికి పనికివచ్చే ముఖ్యమైన పది ప్రశ్నలు జిల్లా పరిషత్ కు పంపించాను. ఆ ప్రశ్నలకు జవాబులు యీ మీటింగులో వస్తాయి. మరి, నాకు నోటీసే అందలేదు. అటు వంటప్పుడు—ఎం.ఎల్.ఎలు జిల్లా పరిషత్ మెంబర్స్ గా ఉండటం అవసరమేమోననే నిర్ణయానికి కలుగుతున్నది. నేను ఎలక్ట్ అయి ఆరుమాసాలు అయింది. నన్ను నా పంచాయితీసమితిలో మెంబర్ గా చేర్చడని జిల్లా కలెక్టర్ కు వ్రాశాను, మంత్రిగారికి వ్రాశాను; బి.డి.ఓ గారికి వ్రాశాను నేను ఇంతవరకు ప్రమాణస్వీకారం తీసుకోలేదు. శ్రీకాకుళం జిల్లాలో కాంగ్రెస్ పార్టీ చాలా మైనారిటీగా ఉన్నది. నా కోసం, యీ హక్కు రక్షించటానికి మీరు రూలింగు ఇవ్వాలి.

Mr Speaker — Yesterday I have given my ruling. We cannot compel the Zilla Parishads not to hold the meetings when the Assembly is in Session. We can give a direction as well in a shape of advice not to hold the meetings as far as possible. The question of not following even this direction and whether the Government can take any action is for you to consider.

శ్రీ జి. లచ్చన్న — తమరు చెప్పింది వాస్తవమే. కొన్నిచోట్ల, కొన్ని సందర్భాలలో ఎడ్వయిజ్ ఇవ్వటం జరిగింది. అదే విధంగా ఇక్కడ కూడ ఎడ్వయిజ్ ఇవ్వాలని కోరుతున్నాము. ఆ జిల్లా పరిషత్ లో స్వతంత్రపార్టీ మెజారిటీ ఉన్నదని, దాని ప్రెసిడెంట్ స్వతంత్రపార్టీ వారని గున్నయ్యగారు చెబుతున్నారు. అది ముఖ్యమంత్రిగారు ఒప్పుకొంటున్నారో, లేదో, తెలియదు. ఈ శాసన సభ్యులు రాకుండా ఉండాలనే ఉద్దేశ్యంతో వారు మీటింగ్ అవుడు వేశారని కాదు. ఈ శాసనసభ సమావేశాలు యీ నెలాఖరుకు అవుతాయి అన్న భావంతో నాలుగవ తేదీ మీటింగ్ వేసి ఉండవచ్చును. మన ప్రోగ్రామ్ మూడవ తేదీ వరకు సమావేశాలు ఉన్నట్లు—మారింది కాబట్టి మంత్రిగారిని వారికి సలహా ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. సలహా ఇస్తారా ?

శ్రీ టి. రామస్వామి — తప్పకుండా సలహా ఇస్తాను.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు — ఇప్పుడు గవర్నమెంట్ ఇన్ స్ట్రక్షన్స్ ఇచ్చి ఉన్నారు అవి వారి నోటీసుకు తీసుకువెళ్ళినా, వినకుండా వేస్తున్నారు. దానివల్ల వచ్చిన ఇబ్బంది ఇది.

SRI G. SIVAYYA — This can be solved once and for all if the Government is requested to amend the Act itself suitably.

Mr Speaker —The amendment, in what manner?

Sri G. Sivayya .—To amend the relevant sections of the Act that the Zilla Parishads should not meet during the Assembly sessions. Most of the Members come from the Assembly.

Mr Speaker —Can you amend the Act every time?

శ్రీ టి రామస్వామి — పార్లమెంటు సభ్యులు 7 మాసముల వరకు అక్కడే ఉంటారు.

BUSINESS OF THE HOUSE

శ్రీ టి నాగిరెడ్డి — నాది, ఒక చిన్న మనవి. ప్రభుత్వం వారి writ మా M L A quarters లో ఆమలు జరగడం లేదు. నేను మొన్న ఒక విషయం చెప్పాను ఆ compound wall కు అవతల ఉండేవాళ్ళు కన్నము పెట్టి వీధి నీళ్ళన్నీ మా యింటి మందరనే వదులుతున్నారు మన అసెంబ్లీ hostel వాళ్ళు బానిసి మూసి వేయించారు. రెండుసార్లు మూసి వేయిస్తే రెండుసార్లు అవతలనుంచి పగలగొట్టారు. పగల కొట్టినవాడికి హక్కా. మనకు హక్కా. నాకేమీ అర్థం కాలేదు మొన్న ఇంజనీరుగారు వచ్చారు చూచారు. బాగా పకడ్బందీ గానే దానిని block చేశారు. రాత్రి 7 గంటలకు మొదలు పెట్టి with in half an hour the fellow has again made a big hole there రాను రాను యిప్పుడు ఆ hole పెద్దదై మనుష్యులు దూరడానికి వీలైతే సంత పెద్దగా తయారు కాబోతున్నది. It is now bigger than what it was perviously. Can't the Government take action against the person who acts against the law and breaks the joint wall of the Legislators' Hostel itself వాకు ఆశ్చర్యంగా ఉన్నది. ప్రతి రోజు జరిగిపోతూనే ఉంటుంది. మునిసిపల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ మంత్రిగారు ఒకసారి వచ్చి చూచి ఏమి ఏర్పాటు చేస్తారో పకడ్బందీగా చేయండి లేదంటారా, మమ్మల్ని చేయమంటే నేను కొంత మెడలి వంటిట్లను పెట్టి చేయించగలను. But it will be against the rule, that will not be good.

శ్రీ ఎన్ జగన్నాథం :—ఒక విషయం తమ దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. కొన్ని call attention notices, కొన్ని short notice questions వంపించాను. కొన్ని concerned department కు answers కు వంపించాము అన్నారు. కొన్ని demands వచ్చినప్పుడు ఆ చర్యలో పాల్గొనేటప్పుడు raise చేయమని అన్నారు మేము demands లో raise చేశాము. దానికి జవాబులు రాలేదు. అందుకని Short notice question వంపించాము. ఆ Short notice question కు కూడ reject చేశారు demand పైన చర్యలో పాల్గొనండి అని. మళ్ళీ Appropriation Bill పైన చర్య జరిగినప్పుడు కొన్ని ప్రశ్నలు వేసి ఆ points raise చేశాము. దానికి కూడ జవాబు రాలేదు. ఏ పద్ధతిలో కూడ మాకు జవాబు రానప్పుడు దానికి ఏమైనా న్యాయం ఉరుగుతోందా అని అడుగుతున్నాను దానికి సరైన జవాబు యిస్తారని ఆశిస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ — నా difficulty కూడ దయచేసి తమరు అర్థం చేసుకుంటే బాగా ఉంటుంది. Short notice question కు సంబంధించినంత

వరకు నేను ఒకసారి రెండు సార్లు కాదు చాల సార్లు జవాబు చెప్పాను. Speaker has absolutely no discretion దానికి సంబంధించిన మంత్రిగారు ఒప్పుకుంటే తప్ప నేను Short notice question admit చేసే దానికి వీలులేదు. So far as notices under Rule 74 are concerned I have got full discretion to admit or disallow. నెల రోజుల నుంచి 50 Short notice questions 50—Rule 74 matters వస్తూ ఉంటే మీరు పంపించే notices అన్నీ నేను admit చేస్తే 5 గంటలు కాదు రోజు అంతా పని చేసినప్పటికీ వీటికే సరిపోతుంది. కేవలం అవసరం అనుకొని, ఏవైతే urgent అని అనుకుంటున్నామో, అవి మాత్రం నేను admit చేస్తున్నాను అప్పటికే రోజుకు అయిదు, ఆరు admit చేయడం జరుగుతోంది. ఈ రోజు 9 call attention notices ఉన్నాయి. 400 call attention notices disallow చేసినానని అనుకుంటున్నాను. దాదాపు ఆరవయ్యో, డెబ్బయ్యో admit చేశాను అనుకుంటున్నాను ఇదీ position. దీనిపైన మీరందరూ కలిసి ఆలోచన చేసి ఏ విధంగా చేస్తే బాగా ఉంటుంది అనుకుంటే ఆ విధంగా చేసే దానికి నేను తయారుగా ఉన్నాను.

శ్రీ సి. వి. కె రావు:—Admit అయింది. admit కానిది పంపిస్తూ ఉన్నారు అయితే ఏది ఎప్పుడు admit అయినా యో మాకు తెలియడం లేదు. చాలా అర్థం అవుతుంది విషయాలు ఆహార ధరలు విచిత్రంగా పెరిగినాయి. 40 రోజులు మేము యిందులో పాల్గొనేటప్పుడు telegrams ఉత్తరాలు వస్తూ ఉన్నాయి. నాకు వాటి constituency కాకనాడ నుండి వస్తున్నాయి June 24th తమరు admit చేశారు. అది ఆహార సమస్యకు సంబంధించినది. నాది, నాగిరెడ్డిగారిది, సత్యనారాయణ రాజుగారిది, రాఘవరాజుగారిది, ఇప్పటికీ సమాధానాలు లేవు.

మిస్టర్ స్పీకర్ — మాట్ నోటిస్ క్వశ్చనా, లేక కాల్ అటెన్షన్ నోటిస్?

శ్రీ సి. వి. కె రావు:—Call attention ఈలోగా ధరలు కూడ పెరిగిపోతున్నాయి.

Mr Speaker:—So far as call attention notices are concerned once they are admitted it is my responsibility to see that those notices are answered before the sitting is over. General గా admit చేసిన తర్వాత మంత్రిగారితో సంప్రదించి వారి అనుకూలం చూసుకొని సభ్యుల అనుకూలం చూసుకొని, ఒక date fix చేస్తున్నాము.

శ్రీ డి. నాగిరెడ్డి:—నెల రోజుల అయింది యిన్ని. ఇంకవరకుదా లేదు.

Mr. Speaker:— I don't know. అటువంటి పొరపాటు ఎక్కడైనా జరిగిఉంటే జరిగిఉండవచ్చును 74 క్రింద include చేసే ఏరోజు తీసుకుంటారో intimation చేయడంలో పొరపాటు జరిగిఉండవచ్చు. I don't deny.

శ్రీ బి. పాచ్ విజయకుమారరాజు:— Call attention admit చేసి 12 రోజులు అయింది. మంత్రిగారు సమాధానం తెచ్చుకోవడానికి ఒక్కరోజు కాదు, ఇప్పుడు మంత్రిగారు ఉన్నాడు.

మిస్టర్ స్పీకర్ — అటువంటిది పదైన admit చేసినది పిలవకుండా ఉంటే Please come to my chamber-and bring it to my notice I will fix the date

శ్రీ విజయకుమారరాజు — ఈ సభ అయిపోతుంది.

Mr Speaker — After I admit it is my responsibility to see that those call attention notices are called in the House It is my responsibility దానిని గురించి మీకు ఏమి అనుమానం అవసరంలేదు

శ్రీ ఎస్. జగన్నాథం :— Short notice question కు మంత్రిగారు జవాబు యివ్వక పోవడానికి కారణం—అందులో ఏదో కొంత తతంగమో, కుంభకోణమో ఉంటేనే వారు refuse చేస్తున్నారు అందులో ఏదో కుంత కోణం ఉండబట్టే answer యివ్వడానికి refuse చేస్తున్నారు

Mr Speaker.— For not agreeing to all those short notice questions, I cannot go into their motives. They have got a right Rules ప్రకారం short notice questions వాళ్ళయిష్టం అయితే ఒప్పుకోవచ్చు లేకపోతే లేదు. Rule 74, It is left to my discretion.

శ్రీ కె బ్రహ్మానందరెడ్డి :— కుంభకోణం అనకూడదు. That is wrong.

శ్రీ జి. లచ్చన్న — గూడు పురాణి అనవచ్చునా ?

శ్రీ కె బ్రహ్మానందరెడ్డి :— గూడు పురాణి కూడ అనకూడదు. short notice అని కాదు, short notice question పైన ఆధారపడి ఉంటుంది ఒక వేళ short notice question క్రింద రాకపోతే ordinary question క్రింద సమాధానం వస్తుంది ఇప్పుడు వచ్చే కాలి అటెన్షన్ లీ చాల ఉన్నాయి వేసిన questions అన్నిటికీ సమాధానాలు, అన్ని short notice questions, Rule 74 matters అన్నీ రావాలని ఎక్కడాలేదు. అట్లా చేయాలంటే శాసన సభ 365 రోజులు కూర్చుంటేనే సాధ్యం అవుతుంది. కాబట్టి ఏవో సమాధానాలు వస్తూఉంటాయి

శ్రీ సి వి కె రావు — Admit చేసిన వాటికి వారు సమాధానం యివ్వాలి గదా ! అన్నీ రావాలంటే ఎట్లా వస్తాయిఅంటే ఎలా ?

Mr Speaker.— Anyhow I am trying to be as liberal as possible in the matter of admitting Rule 74 notices, that is because I am very strict in the matter of admitting adjournment motions. Naturally I would like to be liberal in the matter of admitting Rule 74 notices.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :— గోడ సంగతి ఏమీ చేశారు

Mr. Speaker :— We will take necessary action.

Sri G Sivaiah — I would like to bring to your notice that the word 'Kumbhakonam' should not be used,

Mr. Speaker But that word does not find place in the Dictionary

శ్రీ జి లచ్చన్న — కుంభకోణం అనేది పనిత్రమైన దేవాలయము అది అసకూడదు అంటారేంటి? అది ఒక దేవాలయము. అక్కడికి వెళ్ళి మోక్షం కూడ సాధిస్తారు I don't know whether it is subsequently removed

Sri P Subbayya -Anything fishy is termed as 'Kumbhakonam' It is in the Dictionary

Sri K Brahmananda Reddy - So far we are concerned- అటు వంటి మాట చాడ కూడదు, వాచిన వాళ్ళు responsible

PRIVILEGE MOTION

re Maintenance of sound reinforcement equiment in the Legislature.

Mr Speaker —Sri Vavilala Gopalakrishnayya has given notice of a breach of privilege motion which reads as follows .

“ I wish to raise a breach of privilege caused by the Minister for Labour, Information and Public Relations, by mentioning—the installation and maintenance of sound reinforcement equipment in this House and the other House in his speech made on 24-7-67 in the Assembly under-mines the prestige and dignity and sovereignty, and I request that this may be sent to the Privileges Committee to take necessary action and to uphold the right of the House from the executive interference ”

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య — అధ్యక్షా, మన హౌస్ కు సంబంధించి నంతవరకూ — ఎక్స్ప్లెయిన్ మెంట్ కు సంబంధించిగాని, స్టాఫ్ కు సంబంధించిగాని — మొన్న కూడా చెప్పారు ' యిది అటానమస్ మేము ఏమీ ముట్టుకోవడం లేదు ' అని స్టేట్స్ పాడ్స్ పై డిస్కంపెన్స్ లో పార్లమెంటరీ ఎఫైర్స్ ఇన్ చార్జి మినిస్టరు గారు చెప్పారు. కాని, అంతకుముందే వారు దానిలో Community Listening Wing అనే దానిలో మనలను కూడ కలిపేశారు. “ maintenance and installation—maintenance of sound reinforcement equipment in this House and the other House ” శాసనసభ అటానమస్ బాడీయే గాకుండా, డిగ్నిటీ కలిగివుంటుంటేది అటుంటప్పుడు ప్రావగాంతాగా వారు ఇన్ ఫర్ మేషన్ దానిలో యిలా వ్రాసుకోవడం ... దానికి వేరే ఎలాట్ మెంట్ వుంది; వేరే స్టాఫ్ వుంది, వారు చేస్తున్నారు. ఇప్పుడు అక్కడక్కడ నుండి స్టెనోగ్రాఫర్స్ కావాఅంటే యితర డిపార్టుమెంట్లు నుండి తెచ్చుకుంటున్నారం. అంత మాత్రం చేత ఆ స్టెనోగ్రాఫర్స్ అంతా అసెంబ్లీ అంజా మాదే అని వ్రాసు కుంటున్నారా? అటువంటిదేమీ కాదు. దాని తరపున డబ్బు, అదీ యిస్తున్నాం. అందుచేత మొత్తం మీర శాసనసభ క్రింద వున్నప్పుడు ఇది ప్రావగాండా క్రింద శాసనసభ కూడా వ్రాసుకోవడం హౌస్ ను కించపరచినట్లు అవుతుంది, ఇది Interference of the executive with the legislature అవుతుంది. కాబట్టి, ల్యాం హక్కు యిక్కడ నష్టపడింది. ఆ విధంగా డామేజ్ అవుతుంది కాబట్టి

మన హక్కు కలెయిల్ అయిందనే ఉద్దేశంతో నేను దీనిని ప్రివిలేజ్ కమిటీకి నివేదించవలసిందిగా తమను కోరుతున్నాను.

కార్మిక, సమాచారశాఖల మంత్రి (శ్రీ కొండా లక్ష్మణ్ బాపూజీ) — ఆధ్యక్షా, కర్నూలు ఆంధ్ర రాష్ట్రానికి హెడ్ క్వార్టర్స్ గా వున్న సందర్భంలో మన దగ్గర స్టేట్ ట్రాడ్ క్యాంప్ డిపార్టుమెంటు ఒకటి వున్నది. ఆ డిపార్టుమెంటు వారిని అక్కడ అసెంబ్లీ హాల్ లో సౌండ్ రిజన్ ఫోర్సు మెంటు క్వీస్ మెంటు ఇన్ స్టాల్ చేయడానికి కోరడం జరిగింది. ఆ విధంగా వారు వెళ్తారు. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ నిర్మాణం అయిన తరువాత అక్కడి ఎక్స్ ప్రెస్ మెంట్ యిక్కడ లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిల్ చైర్మన్ గారి కోరికపై, వారి సమ్మతితోనే అక్కడ ఇన్ స్టాల్ చేశారు. అసెంబ్లీలో కూడా అదే డిపార్టుమెంటు మళ్ళీ దానిని నూతనంగా కొన్ని వ్యవస్థలు చేయడం జరిగింది. దాని తరువాత సుమారుగా— 1962 నుండి కొంత కరెస్పాండెన్స్ లెజిస్లేషన్ సెక్రెటేరియట్ తో జరిగినది. మా డిపార్టుమెంటువారు కోరుతున్నారు— యీ లెజిస్లేషన్ సెక్రెటేరియట్ కంట్రోల్ లోనే యీ మొత్తం సిబ్బందిని అంతా వెట్టుకొవలసింది అని. కాని, లెజిస్లేషన్ సెక్రెటేరియట్ పక్షం నుండి యింకా సమాధానం రాలేదు. లాస్ట్ లెటర్, మా డిపార్టుమెంటు నుండి పంపబడినది, ఆగస్టు 4, 1966 నుండి దానికి సెక్రెటరీ గారు సమాధానమిచ్చారు రైటింగులో. మళ్ళీ మేము వ్రాశాము— మొత్తం కంట్రోల్ స్వాధీనపరచుకోవలసిందని దానికి సమాధానంగా ఒక లెటర్ వచ్చింది. “With reference to the letter cited, I am to state that the matter is under consideration of the department and that final reply in the matter will be sent after a decision is taken in this department.” అని లెజిస్లేషన్ సెక్రెటరీ గారి నుండి మాకు సమాధానం వచ్చింది. తరువాత, యింతవరకు వారిని టేకోవర్ చేయడం జరగలేదు. మేము మా పక్షం నుండి జబర్ దస్తీగా వదులుకుని కూర్చునే పరిస్థితి లేదు. అందుచేత దీనిలో బ్రిచ్ ఆఫ్ ప్రివిలేజ్ సమస్య ఏమీలేదు. మీ అనుమతితో యిక్కడ ఏదైనా వ్యవస్థ చేసినట్లయితే అది బ్రిచ్ ఆఫ్ ప్రివిలేజ్ క్రిందకు రాదు. ఈ వ్యవస్థను మీరు స్వాధీనపరచుకోవడం మా డిపార్టుమెంటు చెబుతూ వస్తున్నది. ఎప్పుడు స్వాధీనపరచుకుంటే అప్పుడు యిస్తాము. మేము సర్వీసెస్ రెండర్ చేస్తున్నాం. అంతకంటే ఎక్కువలేదు. కంట్రోలు, అధికారం మా దగ్గర వుంచుకోవాలనే కోరిక ఏమీలేదు. ఆ కంట్రోల్ కూడా అప్పగించడానికి సిద్ధంగా వున్నాం, ఎప్పుడంటే అప్పుడు. అంతే గాకుండా బజ్జెటరీ ప్రొవిజన్ కూడా— లెజిస్లేషన్ సెక్రెటేరియట్ బజ్జెటరీ ప్రొవిజన్ లో దీనిని మార్చడానికి మేము వ్రాశాము. అది మీరు ఎప్పుడు తీర్మానంచేస్తే అప్పుడు అమలు జరుగు తుంది. మా అంతట మేము అమలుజరపడం సాధ్యం కాదు. అది లెజిస్లేషన్ సెక్రెటేరియట్ నుండి తుది నిర్ణయమై మాకు కమ్యూనికేట్ కావలసి ఉంటుంది.

శ్రీ హాలీలాల గోపాలకృష్ణయ్య — వారు చెప్పినదానిలో ఒకటి ఉంది. ఆంధ్ర స్టేట్ ఏర్పడినప్పుడు అక్కడ చేశారు అన్నారు. మనం చాలా అడుగు తాము. ఎప్పుడైతే కంట్రీట్ సెక్రెటేరియట్ కాదో అప్పుడు అసెంబ్లీకి యితర

సెక్రటేరియట్సు మనకు సహాయం చేస్తున్నది అంతమాత్రంచేత మేము అసెంబ్లీ సెక్రటేరియట్కు సహాయం చేశామని వారు రిపోర్టులో వ్రాసుకోవడానికి వీలులేదు ఉదాహరణకు పోలీసు సెక్షన్ నుండి రిపోర్టును పిలిపిస్తున్నాం. ఇంకా ఎవరినైనా పిలుస్తాం ఓకర్ వర్కు వుందని ఆ రోజుకు వారికి డబ్బులు ఉన్నాయి. అందుచేత రేపు ప్రొద్దున్న యితర డిపార్టుమెంట్సు మేము అసెంబ్లీకి సహాయం చేస్తున్నాం. పని చేస్తున్నాం అని వ్రాస్తారా? కంప్యూటర్ ఇదంతా అసెంబ్లీ క్రిందనే, సెక్రటేరియట్ క్రిందనే జరుగుతున్నది అంటున్నారు మారు వచిన చిక్కు కూడా అదే అసెంబ్లీని కంట్రీట్ అటానమస్ సెక్రటేరియట్ గా అండర్ ది కాన్స్టిట్యూషన్, చేస్తే ఇంక చిక్కులేకుండా పోయేది. యినప్పటికీ లెజిస్లేచర్ సెక్రటేరియట్ కంట్రీట్ అటానమస్ బాడీ అది తమ క్రింద వుంటుంది అప్పీలిస్ట్రేషన్. యితర విషయాలలో శీతాలు యిచ్చుకోవడం మొదలైనవాటిలో వారు చేసుకోవచ్చు గాని, డౌన్ తమ కంట్రోల్ క్రింద వుండి, వారు ఎక్స్పీజిట్ చేసినప్పటికీ అది డౌన్ క్రిందకే వస్తుందిగాని, యింకొకరి అకౌంట్ క్రింద, ప్రాపగండాగా వ్రాసుకోవడానికి వీలులేదు అది ఇంటర్ ఫియరెన్స్ అవుతుంది. దీనిని తప్పకుండా ప్రివిలెజెస్ కమిటీకి పంపించాలని నేను మనవిచేస్తున్నాను.

Mr Speaker —Let me explain the position
ఉదాహరణకు సహాయం చేశామని వారు రిపోర్టులో వ్రాసుకోవడానికి వీలులేదు ఉదాహరణకు పోలీసు సెక్షన్ నుండి రిపోర్టును పిలిపిస్తున్నాం. ఇంకా ఎవరినైనా పిలుస్తాం ఓకర్ వర్కు వుందని ఆ రోజుకు వారికి డబ్బులు ఉన్నాయి. అందుచేత రేపు ప్రొద్దున్న యితర డిపార్టుమెంట్సు మేము అసెంబ్లీకి సహాయం చేస్తున్నాం. పని చేస్తున్నాం అని వ్రాస్తారా? కంప్యూటర్ ఇదంతా అసెంబ్లీ క్రిందనే, సెక్రటేరియట్ క్రిందనే జరుగుతున్నది అంటున్నారు మారు వచిన చిక్కు కూడా అదే అసెంబ్లీని కంట్రీట్ అటానమస్ సెక్రటేరియట్ గా అండర్ ది కాన్స్టిట్యూషన్, చేస్తే ఇంక చిక్కులేకుండా పోయేది. యినప్పటికీ లెజిస్లేచర్ సెక్రటేరియట్ కంట్రీట్ అటానమస్ బాడీ అది తమ క్రింద వుంటుంది అప్పీలిస్ట్రేషన్. యితర విషయాలలో శీతాలు యిచ్చుకోవడం మొదలైనవాటిలో వారు చేసుకోవచ్చు గాని, డౌన్ తమ కంట్రోల్ క్రింద వుండి, వారు ఎక్స్పీజిట్ చేసినప్పటికీ అది డౌన్ క్రిందకే వస్తుందిగాని, యింకొకరి అకౌంట్ క్రింద, ప్రాపగండాగా వ్రాసుకోవడానికి వీలులేదు అది ఇంటర్ ఫియరెన్స్ అవుతుంది. దీనిని తప్పకుండా ప్రివిలెజెస్ కమిటీకి పంపించాలని నేను మనవిచేస్తున్నాను.

All these installations and maintenance of sound reinforcement equipment, etc was being sanctioned under the head 'Legislature Contingencies' Practically the entire staff is working under the control of the Speaker excepting one Technical Assistant who has been coming and assisting the staff in the Legislature. The expenditure on that account is being borne, of course, by the Information Department. Simply because they have been giving technical assistance, it does not mean that the entire expenditure comes under the 'Information' Head. That is not correct.

Sri Konda Lakshman Bapuji.—We have shown, Sir, which posts are to be transferred to the Legislature Secretariat.

Mr Speaker —Only one Technical Assistant and 2 Supervisors.

Sri Konda Lakshman Bapuji —There are 3 or 4 posts, we are prepared to transfer the whole administrative control to the Legislature Department.

Mr. Speaker.—That can be done

Sri Konda Lakshman Bapuji.—We are awaiting for the communication from the Secretary, Legislature Department.

Mr. Speaker —Expenditure on Sound reinforcement is entirely borne by the Legislature.

Sri Konda Lakshman Bapuji —To whatever extent we are meeting the expenditure, we have mentioned, even if we provide

Calling attention to a matter of urgent public importance : 28th July, 1967. 511
re Shortage of fertilizers in Chodavaram Taluk

personnel for assisting and working under the advice of the Legislature Department

Mr Speaker — I will see that anomaly is put an end to, I will see that the entire thing comes under the supervision and control of the Legislature

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య — నాకు యిప్పుడు కొంత యిన్ ఫర్ మేషన్ కూడా వచ్చింది. ఖచ్చితంగా కూడా మనం భరిస్తున్నాం అది కూడా వారు వ్రాయకూడదు. అట్లా వ్రాసినా బాగుండేది అట్లా లేదు.

శ్రీ జి లచ్చన్న — అధ్యక్షా, ఎంత ఖర్చు చేశారనే సమస్య కాదు, పిలి లేజ్ మోషనులో శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు రెయిజ్ చేసినది ఇక్కడవున్న సౌండ్ రికార్డింగ్, లాడ్ స్పీకరుల వ్యవహారం అయితేనేమి, కాన్సిలులోవున్న వ్యవహారమైతేనేమి మేము మెయిన్ కుయిన్ చేస్తున్నామనే మాట ప్రకటనలో వుండబట్టి అది యీ శాసనసభ హక్కులకు భంగపరచడం కాదు అన్నది — దానిని సవరించుకుంటామంటే సరిపోతుంది. ఎంత ఖర్చు పెట్టామనే సమాచారం తెస్తామనేమాట సరైన సమాధానం కాదు.

శ్రీ కె బ్రహ్మానందరెడ్డి — అధ్యక్షా, హక్కులూ వద్దు, భంగపరచడం వద్దు. తమరు ఏది నిర్ణయిస్తే దాని ప్రకారం మేము చేస్తాము

శ్రీ జి లచ్చన్న — ముఖ్యమంత్రిగారు హక్కులూ వద్దు, భంగపరచడం వద్దు అంటున్నారు. అది మొదటికే మోసం — హక్కులు వుంటేనేకదా భంగపరచడం, లేకపోవడం అనేది.

Mr Speaker — I will give my ruling tomorrow

Sri Vavilala Gopalakrishnayya — Thank you

CALLING ATTENTION TO MATTERS OF URGENT PUBLIC IMPORTANCE

re Shortage of fertilizers in Chodavaram Taluk.

శ్రీ వి. పాలవెల్లి — అధ్యక్షా, చోడవరం తాలూకాలో రైతులకు రసాయనిక ఎరువులు దొరకక యిబ్బంది పడుతున్నారు. పంపిణీ విధానంలో నిర్లక్ష్యమైన విధానం అనుసరించడంలేదని ప్రజలు ఆందోళన చెందుతున్నారు. ఈ కృత్రిమ ఎరువుల సరఫరాలో కృత్రిమ కొరత సృష్టించబడిందని భావించబడు తోంది. నాకు అక్కడనుంచి వచ్చిన ఒక లేఖలోని కొన్ని విషయాలు తమకు చూపిచేస్తాను. బజారులో దొరుకుతున్న నరుకు గవర్నమెంటు ఎందుకు సప్లయ చేయలేదు అని వేసే ప్రశ్నలకు సమాధానం చెప్పలేకపోతున్నాము. చోడవరం రియూల్ పంపకం విధానం బాగా లేదు. ఆఫీసరులకు తగిన సలహాలు ఇప్పించి సరిపడ పిండి రుప్పిచేట్లు చేయగలగని నమ్మతూ యీ ఉత్తరం మీకు వ్రాసు కుంటున్నాము అని నాకు ఉత్తరం వచ్చింది.

(Mr Deputy Speaker in the Chair)

దీని ప్రకారం అక్కడ సరుకు రావడం చాల తక్కువ వస్తోంది. వచ్చిన సరుకును సరిగా వింపకం చేయలేదనే ఆభిప్రాయం ర్యాలగా వుంది. వి ఎల్ లెట్టె లను పెట్టి కొ-ఆప రేటివ్ సొసైటీ ప్రశించెంట్లు. పంచాయతి ప్రశించెంట్లు—వీరికి వారికి లంకెలు పెట్టి యీ విధంగా చేయడంవల్ల, బలం, ప్రాపకం వున్న పంచాయతీలకు, సమితులకు మాత్రమే ఎక్కువగా దొరికే అవకాశం ఉంటోంది. తప్ప మిగతా వారికి దొరకకుండా పోయే పరిస్థితి వుంటోంది. అందువల్ల నిర్బంధమైన పంపిణీ విధానం ప్రభుత్వం సూచించవలసిందిగా కోరుతున్నాను. తత్సంబంధమైన ఉద్యోగులకు సక్రమ విధానం గురించి సరైన ఉత్తరువులు యివ్వడమే కాక యీ కొరత తీర్చడానికి రైతాంగానికి సకాలంలో అందేలా కార్యక్రమాలు చేయాలని కోరు తున్నాను. వ్యవసాయసంఘ్రి తిమ్మారెడ్డిగారిపై రైతాంగానికి అనుకూలమైన విశ్వాసం వుంది. దానిని నిలుపుకొనేటట్లు వారు ఉదారంగా, ఉదాత్తంగా వ్యవహరించి యీ క్లిష్ట పరిస్థితినుంచి రైతాంగం బయటపడడానికి సరైన ఉత్తరువులు యిప్పించవలసిందని, వెంటనే ఎక్కువగా సరఫరా చేయవలసిందని మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

Smt Rama Kumari Devi (Madugala) :—Mr. Speaker, Sir, it is a coincidence that Chodavaram taluk is in my constituency also. Some people may be thinking that I am joining with the other members. It is not correct.

Mr. Deputy Speaker. - All the names are only clubbed.

Smt Rama Kumari Devi :—As a matter of fact, recently, when I visited my place, people came to me in large numbers and they had only one complaint to make, i.e., "We have no water. Rainy season is coming and we want to do sowing. For that we want fertilizers first and we are not getting fertilizers." I asked what is the reason. They said, the Samithi was taking the fertilizers through the Sarpench, but they don't give all the fertilizers to the ryots. They would only give something but of course taking the signature because in their own words they have no other alternative. According to them, the remaining is being sold in black market and they had to buy from there to meet their requirements. They want more fertilizers and requested me to invite the attention of the Minister for Agriculture about this problem in the Assembly.

Sri P Thama Reddy :—Enough fertilizer is available now. The share for Vizag district was 10,000 tons. Another 2,000 tons has been made available. This is what the Department is doing. Now with the setting up of the factory there, ammonium phosphate to the extent of lakh of tons was received last year and they have a programme to feed to the full Srikakulam, Vizag, East Godavari and West Godavari which are nearer to the location of the factory. We have been told by the factory that they have been distributing ammonium phosphate of good quality. This year, I may tell you that the Government of India had been very kind to us. They have made additional quantities available to us and I don't think

Calling attention to a matter of urgent public importance 28th July, 1967. 513
 re Death of cattle due to various diseases.

there will be any serious shortage as such. In fact, there was about 30,000 tons of fertilizers available in West Godavari. Only three days back, we have issued instructions to the districts in coastal line that if there is shortage of fertilisers the stock from West Godavari might be lifted and the immediate needs of the people met. Instructions have also gone that if the co-operatives are not able to do their duty properly, the District Agricultural Officers or Collectors can appoint private agents immediately and see to the distribution properly. As such, Vizag District, I think, will have all that it needs.

Sri T Nagi Reddy —The lady member has raised a pertinent question that signatures are being taken, but only a part of the fertilizers are being supplied and the other part is going into the black-market.

Sri P Thimma Reddy.—Such complaints are received. Sometimes the complaints may not be fully true.

Sri T Nagi Reddy —Even when they come from your own Party men! If they are from the Opposition, I can understand what you say.

Sri P Thimma Reddy —She has received complaints. She is not making a complaint. She is passing on the complaint to the Government. So, they will be looked into. All these troubles will be there when there is short supply. As I mentioned, the supply position has very much improved and I don't think there will be cause for any complaints from the consumers in future.

(శ్రీ) వి. పాలవెల్లి.— రసాయనిక ఎరువులలో చాల రకాలు వున్నాయి. ఏవి ఏ రకంగా ఎంతవరకు యిస్తున్నారో వివరించాలని కోరుతున్నాను. గత సంవత్సరం అమోనియా ఫాస్ఫేటు ఎక్కువగా వచ్చింది. రైతుల ఆస్పృత తీరింది ఈ సంవత్సరం అసలు రావడంలేదు, అందువల్ల అమోనియా ఫాస్ఫేటు ఎంత, సస్ఫేటు ఎంత, యూరియా ఎంత—ఎంత వస్తాయో వివరాలు చెబితే బాగుంటుంది.

Sri P Thimma Reddy —Mr Speaker, Sir, only ammonium sulphate, calcium nitrate and a small quantity of ammonium phosphate is being distributed by the Department. The distribution of some of the fertilizers is being done by Parry & Co through their agents for the coastal areas, namely, East Godavari, Srikakulam, Vizag, etc. Only four days back, the Officers of the Parry & Co. were contacted who told us that there is good quantity received at Kakinada port. But unfortunately the Railways are not able to supply the necessary wagons and therefore they are shifting the fertilizers by lorries. Super phosphate is not under control and is available in sufficient quantities. The position, as I already mentioned, has very much improved this year.

RE DEATH OF CATTLE DUE TO VARIOUS DISEASES

श्री श्रीविशाल मिश्री (महाराज गज) :—अध्यक्ष महोदय, सरकार की और से प्रति वर्ष के अनुसार बिक्रितसा का प्रबन्ध न होने के कारण गुड्डात्रापू, जकावापू और जबुवूत्रापू डोड्डो से हजारों पशु मर रहे हैं। कयोमनगर से विशेषकर यहा एक जोडी त्री यहा है और वहा से इस प्रकार की उिकायत आई है। क्या मंत्री महोदय इसपर काश डालिगे।

శ్రీ బి. వి. రమణయ్య (అల్లవరం):— అధ్యక్షా, ఈ గుండువాపు, దిట్టపు
వాపు, జబ్బువాపు అనేటటువంటివి తెలంగాణా ప్రాంతములో అనేకచోట్ల ఉంటు
న్నట్లుగా అనేక రిపోర్టులు వస్తున్నాయి ముఖ్యంగా కరీంనగర్ జిల్లా, నల్గొండ
జిల్లాలో గత సంవత్సరం, 1966 లో ఈ వచ్చిక లేనికారణంగా విపరీతంగా,
కొన్ని వేల పశువులు వీనికి లోనై చనిపోయినాయని, ఆంధ్రప్రాంతములోకూడా
అనేక జిల్లాలలో ఈ జబ్బులు ఉన్నాయని తెలుస్తున్నది ముఖ్యంగా దీనికి కారణం
ఏమిటంటే, Veterinary science అభివృద్ధి కావడం, అనేక ప్రాంతాల్లోకూడా
ఈ hospitals విస్తృతంగా లేకపోవడం. తరువాత ఒక్కొక్క season లో
ఈ జబ్బులు విపరీతంగా వస్తూ వుంటాయి. వేలకొలది పశువులు చనిపోతూ
వుంటాయి అంచేత వాటికి సరియైన రక్షణ లేక, మందులు లేక ఇప్పటికే
ఆర్థిక సంక్షోభంలోను, ఆర్థిక దిగ్బంధంలోను ఉన్నటువంటి రైతులకు ఉన్న
పశువులు పోయినట్లయితే, మరల కొనుక్కో దానికికూడా చాలా కష్టమైపోతుంది.
ధరలు విపరీతంగా పెరిగిపోతున్నాయి. 800 నుండి 1500, 2000 వరకు కూడా
ధరలు పెరిగినాయి అదేరకంగా పాడి విషయంలోకూడా చాలా యిబ్బంది
కలుగుతున్నది అందుచేత రాష్ట్రం మొత్తంమీద ఉన్నటువంటి ఒక సమస్యగా
దీనిని తీసుకొని ఈ విషయంలో చాలా ప్రాముఖ్యత వహించి మన వ్యవసాయ
శాఖా మంత్రిగారు, ఆంధ్రదేశంలో అన్ని జిల్లాలలో ఉండేటటువంటి కొన్నికొన్ని
ప్రత్యేక మైనటువంటి పరిస్థితులలో వచ్చేటటువంటి ఈ వ్యవహారంలో జోక్యం
కలుగజేసుకొని ఓటికి రక్షణ కలుగజేయాలి. ఏ కారణంచేతనైనా సరే పశువులు
వాతపడిపోయినప్పుడు, చనిపోయినప్పుడు మళ్ళీ తిరిగి కొనుక్కో నేటటువంటి
స్థానముకూడా లేక రైతులు అప్పులుపాలైపోయి ఆ రీతిగా మన వ్యవసాయాభి
వృద్ధిని సాధించుకోలేని విపరీతమైన పరిస్థితులు ఏర్పడుతున్నాయి. దీనికి తక్షణమే
చర్య తీసుకోవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

[Smt J Eswari Bai rose—]

Mr Deputy Speaker.— Since she wants to speak, as a special
case, I shall allow her

Smt J Eswari Bai — Here there is no party basis This is a
very important matter So, I want to speak

Mr Deputy Speaker —As a special case, I am allowing, other-
wise this will have to be allowed for others also

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి — అధ్యక్షా, ఈ పశువులు చనిపోవడం
ప్రభుత్వంవారికికూడా బాగా తెలుసు. ఇవి చనిపోవడానికి కారణాలు ఏమిటో
చెప్పుతున్నాను. ఈనాడు కరువు కాటకాలు పెరగడంచేత పశువులకు మేత
దొరకకపోవడంచేత, అవి చనిపోతున్నాయి ఇక రైతు వృత్తిలో ఉన్నాడంటే,
తినడానికి తిండి లేదు, అప్పు తీసుకువచ్చినా వడ్డీ కట్టుకోలేకపోతున్నాడు,
ఆ పశువులు అంతకు ముందే చనిపోతున్నాయి, అటువంటి దశలో ఉన్నప్పుడు
మనకు పంటలు విరివిగా పండాలంటే ఎలా వండుతాయి? అందుకని Agricultural
Minister గారు దీనికి గట్టి చర్యలు తీసుకోవాలి. అంతేకాకుండా Veterinary

Calling attention to a matter of urgent public importance 28th July, 1967 515
 re. Death of cattle due to various diseases.

Hospitals ఎక్కడైతే ఉన్నాయో అక్కడ మందులు లేవు. మందులు ఉన్నచోట hospitals లేవు అందుకని, ప్రతి ఒక Revenue Circle కు ఒక Hospital అయినా ఉండాలని నేను అనుకొంటాను. ఇప్పుడు నల్గొండ జిల్లాలో తీసుకొంటున్న 1988 లో దాదాపు 20 వేల పశువులు చనిపోయినాయి అంతకంటే ఎక్కువే చనిపోయి వుంటాయి. ఆ విధముగా ఎల్లా రెడ్డిలో కూడా దానికంటే యెక్కువ పశువులు చనిపోయినాయి. ఈ విధముగా చస్తూవుంటే, యీ మీద ప్రణలు యేమి చేయాలని పరకాల తాలూకాలో కూడా ఈ విధంగానే ఉన్నది ఇప్పుడే ఒక Member చెప్పతున్నాడు. కాబట్టి ఇదేదో నవ్వి దానిని తీసేటట్లుగా కాదు, నిజంగా ఈ పశువులు ఉన్నట్లయితే మనము పంటలు పండించవచ్చు. పంటలు పండడం చేతనే ఈ నాడు ప్రపంచము ఈ విధంగా వచ్చగా ఉన్నది. అంతే కాకుండా బంగారు కడ్డీలు చేయించుకొంటున్నారు అంటే ఈ రైతులు కష్టపడి సంపాదించిన దాని మీద. ఇంకొకటి ఏమి చేసింది అంటే ప్రభుత్వము, ఈ మీద రైతులు ఎవరైతే ఉన్నారో వాళ్ళకు Social Services Department నుంచి ఎట్లు ఇవ్వ కూడదు అని ఒక order పేసి ఉన్నారు అంతే కాకుండా ఈ సమయంలోకూడా వాళ్ళకు అప్పుకూడా ఇవ్వడం లేదు అటువంటప్పుడు రైతులు ఏమి చేయాలి వాళ్ళ దున్నడమే మాని వేసుకున్నారు. వాళ్ళ పొలంలో వ్యవసాయం చేయడమే మానివేసుకొన్నారు ఎందుకంటే, ఈ పశువులు రోగముతో ఈ విధంగా చనిపోతున్నాయి. పశువులకు తిండి మేత పెట్టలేక ఉన్నారు. అందువల్ల ఈ కరువు కాటకాలు కూడా పెరిగి పోతున్నాయి. దీనికి ప్రభుత్వము కూడా గట్టిగా చర్య తీసుకోవాలి మళ్ళీ వాళ్ళకు ఏ విధంగా సహాయం చేస్తే ఆ పశువులు చావ కుండగా ఉంటాయి. మరి వాళ్ళకు ఏ విధంగా అప్పులు ఇవ్వాలి, ఎట్లా ఎట్లు ఇవ్వాలి ఇవన్నీ కూడా ప్రభుత్వము గట్టిగా ఆలోచించాలని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ పి తిమ్మారెడ్డి :—అధ్యక్షా, సభ్యులు చెప్పిన విషయాలు చాలా మంచి విషయాలు గడచిన 10.15 సంవత్సరాలుగా, స్వరాజ్యము వచ్చిన తరువాత, ఈ పశు సంపదకు సంబంధించి ఈ రకంగా చేసేటట్లుగా ఉంటే, ఈ దేశంలో వీటికి మనము సహాయ పడిన వాళ్ళము అవుతాము గౌరవ సభ్యురాలు చెప్పినట్లు పశువుల మీద చాలా హెచ్చుగా ఆధారపడిఉంది మన వ్యవసాయం అంతా కూడా ఈ దినం ఏదో లక్షలు, కోట్లు వేస్తున్నామే గాని దేశంలో ఎరువులు గురించి ఇప్పుడు ఒక్క మన రాష్ట్రానికి లెక్కలు చూస్తే దాదాపు 60 కోట్లు రూపాయలు Chemical fertilizers కు మనము వాడ బోతున్నాము వచ్చే సంవత్సరములో, మిగతా రాష్ట్రాల్లో కూడా దాదాపు ఆరకంగానే ఉంటుంది. కాని ఈ 60 కోట్లు రూపాయలు ఈ రాష్ట్రములో Chemical fertilizers వాడినాకూడా, This is nothing when compared to the cattle manure in the State that is being made available అది తెలిసిందే. అసలు farm yard manure తో పోల్చి చూచేటట్లయితే, Chemical manure అసలు దానివల్ల తయారయ్యేటటువంటి కాయగూరలుగావచ్చు

పండ్లు కావచ్చు, తిండిగింజలు కావచ్చు. అసలు nutrition contents లోనే difference ఉన్నదని మనవి చేస్తున్నాను అందవల్ల foreign manure పెంచుకోవలసిన అవసరం ఉన్నది కాని సమస్యలు ఎన్ని ఉన్నాయి ఏమవుతుందో మన దేశంలో పశువులకు తగినంత డంతు చేసులు లేకపోతే పోతున్నవి. ఇదివరకు grazing poramboke ఉండేవి, బీడుగా ఉండేవి, వాటిలో పశువులు మేసుకొంటూ ఉండేవి కాని అవన్నీ కూడా సాగుకు సీసుకుపోయి న్నారు వాస్తవ్యాన్ని మనస్సులో పెట్టుకోకుండా, చాలి చాలని అనుభవముతో ఏదో అనేక వైకారాజీయ సిద్ధాంతాలతో భూమి బీడుగా ఉంటే, బీడుగా ఉన్నదంతా మనము సాగుకు తీసుకురావాలనే వద్దతిలో చర్చలు, నిర్ణయాలు జరుగుతున్నాయి ఫలితము ఏమిటంటే, పశువుకు మట్టుకు తినే దానికి జానెడు భూమి లేకుండా పోతుంది ఎవడైనా అంతో ఇంతో భూమి పెట్టెకొని పశువును సాగుకొందామనే ఉద్దేశంతో ఎకరా, 2 ఎకరాలు, 10 ఎకరాలు పెట్టెకొని దానిని grazing porambokeగా పెట్టెకొంటే ఆ భూమి బీడుగా ఉన్న కాబట్టి, సాగు చేస్తావా లేకపోతే సాముదాయకంగా మా చేతికి ఇస్తావా, మేము దాని సంగతి ఏదో చూచుకుంటామనే వద్దతి దేశంలో తయారవుతుంది. ఇది దేశంలో అందరూ కూడా యోచన చేయవలసినటువంటి విషయము. పశువు భద్రంగా ఉండి, ఆరోగ్యంగా ఉంటే పాలు తెల్లగానే కన్నడతాయి, కాని ఆ పాలులో సరియైన సత్తువ పదార్థం ఉన్నదని చూచేదిక్కు లేకుండా ఉన్నది. ఆ పాలు శ్రాగిలే సత్తువ వస్తుందా, లేక పోతే రోగము వస్తుందా అని తెలియనటువంటి పరిస్థితులు ఉన్నటువంటి పరిస్థితులు ఉన్నాయి. అందువల్ల సత్తువైన పాలు కావాలంటే పశువులు గురించి ప్రత్యేకమైన శ్రద్ధ చూపించవలసిన అవసరం ఉన్నదని నేను మనవి చేస్తున్నాను. ఇక్కడ ఈ రోగాలు ఉన్నవి ఇవి చాలా తక్కువండి ఈ లెక్కలు నాకు ఇచ్చారు. 1966-67 లో అమెరీజియా సెప్టియన్ అంటారు దాని క్రింద 6,700 పశువులకు రోగము వచ్చి, 4,500 చనిపోయినాయి ఇంకొక రోగము క్రింద 760 పశువులకు రోగము వచ్చి 500 చనిపోయినాయి ఇంకొక రోగము క్రింద 2000 పశువులకు రోగమువచ్చి, ఇంకొకొంచెము తక్కువ చనిపోయినాయని లెక్కలు ఇచ్చినారు. నల్గొండ జిల్లాలో చాలి చాలని మేపుతో చచ్చిన వాటిలో ఇది పాతిక వంతులేదు. ఈ దేశంలో చచ్చేదానికంటే తిండి తక్కువ అయి చచ్చేటటువంటివి చాలా ఉన్నాయని మనవి చేస్తున్నాను. దీనికేదైనా systematic గా ఏదెనా సహాయపడేదానికి పూనుకోవలసిన అవసరం ఉన్నది ఈ మధ్యనే, మన రాష్ట్రం నుంచి వేరుశనగ పిండి తరువాత తవుడు, ఇవి indiscriminate గా export కావడం జరుగుతూ ఉన్నది. బీలయ్యేటట్లుగా ఉంటే ఈ తవుడు export ను కూడా పరిమితులలో పెట్టాలనే ఉద్దేశము. తరువాత ఇదివరకు cotton seed ఉండేది. మనకు cotton seed లో నుంచి చక్కని పశువుల మేపు తయారు చేసే దానికి మనకు వస్తువులు లేకుండా ఉన్నాయి. ఈ మధ్యనే దానిని dehusk చేసి ఆ వప్పు తీసి, ఆ వప్పులో ఎక్కువగా ఉన్న నూనెను తీసివేసి ఈ Cotton seed కు కూడా పశువులకు సరియైన మేపుగా తయారుచేసే దానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాము ఫారెస్టులో గడ్డి చాలా ఉండడం

Calling attention to a matter of urgent
public importance.
re Inadequate flow of water in Bradravati
River due to pumping out of water by
Mysore State

28th July, 1967

517

అయి తుది ఫారెస్టు డైవీజన్ కారణం అవుతోంది అడవులలో గడ్డి సేకరించి పట్టణాలలో కావచ్చు. యొక్కడ మేత తక్కువగా ఉంటే అక్కడ స్లాయి చేయాలనే ఉద్దేశ్యముతో చూస్తున్నాము. దానిని కేంద్ర ప్రభుత్వం రవాణా చేయడానికే చాలా కష్టపడు యిస్తోంది. ఇలాంటి చర్యలన్నీ అనుకున్నామని మనవి చేస్తూ ఆశించిన దానికంటే మెచ్చు శ్రద్ధచేస్తున్నామని మనవిచేస్తున్నాము.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి — వెటర్నరీ ఆసుపత్రులను పది వన్నెండు మైళ్లకు సరిగ్లువెనుగా యిస్తే కొంచెమో గొప్పనో బ్రలికే అవకాశం ఉంది. లెక పోత త్రోవలోనే చనిపోతున్నాయి ఇంకొకటి కూడా చేరువచ్చు. ఊరూరా తిదిగే దళాలను ఏర్పాటు చేయవచ్చు

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి — టూరింగు వెటర్నరీ సర్జన్లు ఉన్నారు మనుష్యులైతే బస్సుల రైల్వేలో కూర్చుని వైద్యం చికిత్స పొందడానికి వీలుంది. కాని బసువును రైతు యొక్కడకు తీసుకొని పోగలడు. నాకు సంతోషం యేమిటంటే శాసనసభలో పశుచంపద గురించి గుంత శ్రద్ధ చూపిస్తున్నందుకు చాలా ధన్యవాదాలు చెప్పాలి. ఎండుకంటే పశువు, పంటలను గురించి యెవరికైనా యెదో కష్టం వచ్చినప్పుడు తప్పితే అట్టి శ్రద్ధకనిపించదు. యెప్పుడైనా సరే తిండికొరత వచ్చినప్పుడు పాలు తక్కువ అయినప్పుడు రైతాంగం పైన శ్రద్ధచూపిస్తున్నాను. చాలా సంతోషం. వారు చెప్పిన సలహా చాలా బాగుంది. బజ్జెటు వచ్చినప్పుడు సభ్యులు పనికి రానివి రాకుండా వీటిని గురించి యొక్కవ శ్రద్ధచూపించి యొక్కవ డబ్బు యిప్పిస్తే చాలా చేయాలని మనస్సులో ఉంది.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి — పశువుల మేత కొరకు కేటాయింపబడిన గైరాను భూమి మిగలకుండా యొక్కడకు పోతున్నదో తెలియడం లేదు.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :— అదే జరుగుతున్నదని చెప్పారు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— ఇబ్బంది వచ్చినప్పుడు ఆలోచిస్తారు. ఇబ్బంది లేనప్పుడు ఆలోచించరన్నారు. ఇబ్బంది లేనప్పుడు మేమెందుకు ఆలోచించాలి. యెవరైనా యిబ్బంది వచ్చినప్పుడే ఆలోచిస్తారు.

re INADEQUATE FLOW OF WATER IN CHITDRANATI RIVER DUE TO PUMPING OUT OF WATER BY MYSORE STATE

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— అధికా, ఇది సంచాయతిరాజ్ మంత్రి గారికి కరెక్టుగా వెళ్లేది కాదు. అనంతపురం జిల్లాలో చిత్రావతి, పెన్న నదులు ప్రవహిస్తున్నాయి మైసూరు స్టేటులోంచి వస్తున్నాయి. ఇదివరకు వాటిని పెర్మోలేటెడు వాటరు స్ట్రీముస్ అనుకుంటూ ఉండేవారు. బుక్కపట్నం చెరువు మంచినీటి చెరువు చిత్రావతి నీరు దానిలోకి వస్తుంది. కాని పైన పంపు సెట్టు వెళ్లి డామ్ను కట్టి నీరు ఆపేసినందువల్ల అడుగునవచ్చే పెర్మోలేటెడు వాటరు యెండిపోయినందువల్ల మంచినీళ్లు బుక్కపట్నానికి రావడంలేదు. పంటలు పండిచే

518 23th July, 1967. Calling attention to a matter of urgent public importance :
re . Selection of candidate by the Zilla Parishad, West Godavari in violation of Government orders

రై కాంగ్రానికి కాలువలు ఉపయోగం లేకండా పోయింది అందువల్ల కేంద్ర ప్రభుత్వంతో సంప్రదించి వైవారు నీరు వాడకుండా ఉండే వద్దని ఆలోచించాలి లేకపోతే తరతరాలనండి వైరు చేసుకునేవారికి నష్టం కలుగుతుందనే విషయం ప్రభుత్వం దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. పంచాయతిరాజ్ మినిస్టరుగారు చెబుతారనుకోండి కాని దీన్ని పట్టకువర్కున శాఖ మంత్రిగారు చర్య తీసుకుని జోనలు కన్వన్షన్లలో తీసుకు రావలసి ఉంటుంది

శ్రీ టి. రామస్వామి.—నాకు కూడా యీ రిప్రజెంటేషను యివ్వబడినది చిత్రావతి నది నీరు వైవారు వాడడం గురించి నాకుకూడా యివ్వబడినది అది యిన్వెస్టిగేషను కోసము క్రిందికి పంపించాను ఎచ్చిన తరువాత అవసరమైన చర్యలు తీసుకోవడతాయి అని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ వాటరు సప్లయ స్కీము 64 లో 1-17 లక్షలకు యెస్టిమేటు తయారై ప్రస్తుతం డబ్బులేనందువల్ల సెంట్రలు గవర్నమెంటు నుంచి డబ్బు రావడం తక్కువై నందున యెగ్జిక్యూషను ఆలస్యమైనది. తరువాత తేకప్పు చేస్తామని మనవిచెస్తున్నాను.

re —SELECTION OF CANDIDATES BY THE ZILLA PARISHAD, WEST GODAVARI IN VIOLATION OF GOVERNMENT ORDERS

Sri T. Ramaswamy —Sir, it is a fact that in Government Memo No 1449/E III/67-1 PR dated 12-4-1967 instructions were issued to all Zilla Parishads to the effect that further recruitment for the District Cadre posts by the District Selection Committees should be stopped till such time as the retrenched personnel who were retrenched consequent on the implementation of the reduction in the establishments are absorbed in the vacancies

It is reported that due to various administrative reasons, the meeting of the District Selection Committee West Godavari could not be convened till recently though reconstitution of District Selection Committee was ordered by the Government in 1965 in their G. O. Ms No 337, PR (E III) dated 20-3-1965. It has also been reported that by the time of receipt of the Government instructions, stopping further selection to the District Cadre posts, the dates for the interviews were and interview cards were fixed also despatched to the applicants for some of the posts. In the circumstances reported, the question of ratifying the action of the District Selection Committee in having selected candidates after issue of instructions by Government is separately under consideration of the Government.

Mr Deputy Speaker —We shall go to the next motion, Sri K Anjuna Reddy and others to call the attention of Minister for Panchayat Raj regarding the collection of loans by illegal methods by the B D O of Kodiganahalli, Anantapur District

Sri T. Ramaswamy —I have not got the necessary information. I will answer it on Monday or Tuesday as soon as I get the information.

Mr Deputy Speaker —We will have it on Monday.

Sri T. Ramaswamy :—Let it be on Tuesday, Sir.

re Ousting of teachers in Zill Parishad Schools, Nalgonda district during summer vacations.

re NON AVAILABILITY OF SEATS IN VI CLASS IN KURNOOL DISTRICT

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య — నేను కోరింది యేమిటంటే ఆరవ తరగతి సీట్లుగురించి కర్నూలులో మాత్రమే కాకుండా రాష్ట్రం అంతటా యిబ్బంది ఉన్నది. గ్రాడ్యుయేట్లుకు, పోస్టు గ్రాడ్యుయేట్లు సీట్లు దొరక వచ్చునుగాని ఫస్టుఫారం సీట్లు దొరకడం లేదు ప్రజలలో చదువుకోవాలనే ఉత్సాహం కలిగింది అటువంటప్పుడు దానికి తగువిధముగా కేటరు చేయలేక పోతే బేసికు ప్రీన్సిపులే నష్టం అవుతుంది. తన తరగతి, ఆరవ తరగతి అడ్మిషన్లు విరివిగా దొరకకపోతే ఒక సంవత్సరం వృధా కావకమే కాకుండా తరువాత యెందుకూ పనికిరాకుండాపోతారు అందుచేత కర్నూలులోనే కాకుండా రాష్ట్రం అంతటా యీ సమస్యను పరిష్కరించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ టి. వి రాఘవులు:—కర్నూలు జిల్లాకు సంబంధించినంతవరకు డి పి ఐ దిగ్గరకు గాని గవర్నమెంటు దిగ్గరకుగాని రివ కాసు అడ్మిషన్లు విషయంలో విద్యార్థులు ఇబ్బంది పడకున్నారని రిపోర్టు యేమీలేదు. అయినప్పటికీ ఒక్కొక్క సెక్షనులో తర మంది పిల్లలవరకు చేర్చుకోండి, అవకాశం వచ్చినప్పుడల్లా క్రొత్త సెక్షను చేర్చుకోండిని యిన్ స్ట్రక్షన్లు కూడా యిచ్చాము. ఇతర జిల్లాలకు పరిష్కారం చేయడానికి అందరికీ యిటువంటి యిన్ స్ట్రక్షన్లు యిచ్చాము. మొట్టమొదట ఆరవక్లాసు అంటే చిన్న దశలో అడ్మిషన్లు యివ్వకపోతే చదువుకు దెబ్బతగులు తుంది కనుక గౌరవ సభ్యులు చెప్పిన విషయాల ప్రాముఖ్యత గ్రహించాను. ఇన్ స్ట్రక్షన్లు యివ్వడం జరిగింది.

శ్రీ సి. జంగారెడ్డి:—ఇన్ స్ట్రక్షన్లు కాపీ చేబిలుమీద పెడతారా?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు:—ఇప్పుడు నాదిగ్గర లేదు. గౌరవ సభ్యులకు పంపిస్తాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య — గౌరవ సభ్యులకే కాకుండా చేబిలు మీద పెట్టించండి.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ — మీకు అభ్యంతరమా?

శ్రీ టి. వి రాఘవులు:—నాకు యేమీ అభ్యంతరం లేదు.

re: OUSTING OF TEACHERS IN ZILLAPARISHAD SCHOOLS NAI GONDA DISTRICT DURING SUMMER VACATIONS.

శ్రీ బి నరసింహారెడ్డి — అధ్యక్షా! 10% cut అనేది వాస్తవంలో ఉద్యోగుల తగ్గింపుకు వర్తించదు. ఇతర దుజారా ఖర్చులను తగ్గిస్తామని మంత్రిగారు చెప్పారు కాని అనుభవంలో చూస్తే నల్గొండ జిల్లాలో ఇటీవల appoint అయిన టీచర్స్ వూస్ట్ అవుతున్నారు దానికి రూల్స్ కూడ సరిగా లేవు. ట్రైనింగ్ టీచర్స్ ను చేయకని, untrained teachers నే చేస్తారని చెబుతున్నారు. కాని మాకు తెలిసినంతవరకు ఏ సంవత్సరాలలోపు appoint

Calling attention to a matter of urgent public importance
The Oursing of teachers in Zilla Parrishad Schools Nalgonda district during summer vacations.

అయిన వారిని పూస్ట్ చేస్తున్నారు. వాస్తవంలో కొన్ని వందల మంది పూస్ట్ అవుతున్నారు. సమ్మర్ వెకేషన్స్ లో జీతాలులేవు సమ్మర్ వెకేషన్స్ కు ముందు ఎప్పాయింట్ చేయబడ్డవారికే వెకేషన్స్ జీతాలు ఇవ్వలేదు. పైగా పూస్ట్ చేస్తున్నారు. పూస్ట్ చేసినవారికి తిరిగి ఉద్యోగాలిచ్చే బాధ్యత ప్రభుత్వం మీద వుంది untrained అయినా సర్వీసులోకి వచ్చిన తరువాత సర్వీస్ కండిషన్స్ ప్రకారం ట్రైనింగ్ కు వెళ్ళే సాంప్రదాయం వుంది. అది వారికి వర్తించేయకుండా నిరుద్యోగులుగా చేస్తున్నారు. పూస్ట్ చేయబడినవారికి తిరిగి ఉద్యోగాలు ఇవ్వాలని, సమ్మర్ వెకేషన్స్ లో జీతాలు ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు — గౌరవ సభ్యులు చెప్పినదానిలో నల్గొండకు సంబంధించినంతవరకు ప్రభుత్వ ఉత్తర్వును అపార్థం చేసుకోవటంవల్ల జిల్లా పరిషత్తు వారు 233 ఉపాధ్యాయులను తొలగించటం జరిగింది. ఆ 233 లో unqualified teachers 140 మంది, ఫెయిల్డ్ గ్రాడ్యుయేట్స్ 93 మంది

శ్రీ కె. గోవిందరావు — ఫెయిల్డ్ గ్రాడ్యుయేట్స్ అంటే ఎవరు ?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :— B A వరకు చదువుకొని ఒక సార్లు ఫెయిల్ అయిన వారు. ఆ 93 లో కూడా గవర్నమెంటు దృష్టికి వచ్చిన తరువాత 78 మందిని ఉద్యోగాల్లో నియమించటం జరిగింది. 140 మందిలో మొదటి తరగతి వారి నందరినీ వేయటం జరిగింది కాని ఈ రకంగా తీసేసినవారిలో 15 మందికి మాత్రం ఉద్యోగాలు ఇవ్వలేకపోయాము. ఇదిగాక మరోరీతిగా 57 మందిని, 7 మెట్రిక్యులేట్స్ ను తొలగించటం జరిగింది. 57 గురిని ఎందుకు తొలగించవలసి వచ్చిందంటే వారి స్థానంలో సెకండరీ గ్రేడ్ ట్రయినింగ్ కు, B.E.D. కి వెళ్ళి తీరిగివచ్చి 1011 అయ్యారు కనుక 57 మందిని, తరువాత 7 మెట్రిక్యులేట్స్ ను తొలగించటం జరిగింది వారిని ఎబ్జాక్ట్ చేయటం కష్టమైంది. ప్రభుత్వ జి.ఎం. అపార్థం చేసుకోవటంవల్ల 19 మందిని నియమించవలసివంది వారినికూడా ఎబ్జాక్ట్ చేయడం ఉత్తర్వు ఇచ్చాము. మీరు తొందరపడి ఎందుకు తీసేసారు అని అడిగి వారిమీద చర్యతీసికోవాలని కూడా ప్రభుత్వ ఆలోచనలోవుంది.

శ్రీ బి. నరసింహారెడ్డి — సమ్మర్ వెకేషన్స్ కు ముందు ఎప్పాయింట్ అయిన వారికి వెకేషన్స్ లో జీతాలు యిస్తారా ?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు — లోటురాకుండా జీతాలు యిస్తారు break of service కూడ వుండవు. ఇవన్నీ clear గా ఇచ్చాము.

శ్రీ బి. నరసింహారెడ్డి :—మంత్రిగారు చెప్పిన లెక్కలో తేడావుంది వారు 233 మంది అంటున్నారు.....

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ :—మీ లెక్కలో ఎన్ని

శ్రీ బి. నరసింహారెడ్డి :—మూడు సంవత్సరాలలోపు appoint అయిన వారు 233 మంది మాత్రం కాదు, దాదాపు 500 వరకూ వుంటారు.

Calling attention to a matter of urgent public importance
 24th July, 1957. 521
 Reopening of teachers in Zilla Parishad Schools, Nalgonda district during summer vacations.

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు — జరిగిన సంగతి నేను చెబుతున్నాను కాని కురికి అంత అని కాదు.

శ్రీ కె. ప్రభాకరరావు (అమలాపురం) — 10% cut ఎలిమెంటరీ స్కూల్ ఉద్యోగులకు చెందదు అని విద్యాశాఖా మంత్రిగారు ఎసంబ్లిలో చెప్పారు కాని వారవంలో జరిగింది ఏమిటంటే 10% జిల్లా పరిషత్తులకు ఇచ్చే grant లో cut చేయటంతో ఈస్ట్ గోదావరి జిల్లాలో 700 మంది ఎలిమెంటరీ టీచర్స్ 100 విఇడి టీచర్స్ పోయి పరిస్థితి ఏర్పడింది కాబట్టి దానిని clarify చేయాలి. ఇది చివరైన విషయం కాబట్టి విద్యాశాఖా మాన్యులు దానిగురించి చెప్పాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు — East Godavari కి సంబంధించి నా వద్ద information లేదు.

శ్రీ కె. ప్రభాకరరావు — Clarify చేయవచ్చుకదా.

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు — మేమిచ్చే Grant లో 10% cut చేసి ఇచ్చాము. Teachers ను తక్కువ చేయమని కారు.

శ్రీ కె. ప్రభాకరరావు — Teach ను తీయవద్దు అని చెప్పాలి.

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు — నా ఉద్దేశం అదే. జనరల్ ఫండ్ నుండి 10% make up చేయటం పెద్ద కష్టం కాదు. ఆ కారణంతో ఉపాధ్యాయులను తీసేయటం న్యాయం కాదు.

శ్రీ సి. జంగారెడ్డి — 88 మందిని రిక్రూట్ చేశారు. ప్రెజ్ ఆఫ్ సర్వీసు లేదన్నారు సంతోషం. D S. ను పిలిపించి వారిని వర్మనెంట్ చేయాలని జిల్లా పరిషత్తుకు instructions ఇస్తారా. ఒక గౌరవ సభ్యుడు 10% cut అన్నప్పుడు డబ్బు ఇవ్వటానికి సమీతులకు డబ్బులేమీ కనుకే రిట్రెయిన్ చేస్తున్నారు. జీతాలు ఇవ్వటంలేదు రూపాయలు తక్కువ ఇస్తే teachers ఎలా continue అవుతారు ?

Mr. Deputy Speaker — There are certain other expenses which they can manage to cut.

Sri T V Raghavulu — They are converting it into a debate, Mr Speaker

Mr Deputy Speaker — No. It is not like that They want some clarification on a problem which is facing them You have said it should not affect teachers They want a general clarification whether by reducing the grant by 10 per cent it would not affect teachers. You have clarified, it would not. Other expenditure తగ్గించుకోవచ్చు.

522 28th July, 1967. Calling attention to a matter of urgent public importance :
re Non-payment of salaries to the teachers,
of A V N. College, Visakapatnam

ఒక గౌరవ సభ్యుడు.—ఉపాధ్యాయుల పోస్టుల బట్టి డబ్బు ఇస్తున్నారు.

Mr. Deputy Speaker —Please bring such instances to his notice.

ఒక గౌరవ సభ్యుడు —బోధన్ సమితి వుంది.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్.—ప్రాసి పంపించండి How can he do it now ? The point is, 10 per cent reduction in grant should not be by way of retrenchment of teachers

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు.—నేను కూడా ప్రెయినింగ్ సెక్షన్స్ 120 వుంటే 100 తీసేశాను. సాధ్యమైనంతవరకు teachers కు చెబుతగలకుండా వ్యవహరిస్తున్నాను. ఆ పరణలో ఎక్కడైనా ఇబ్బంది వుంటే నా దృష్టికి తీసుకువస్తే నేను చేయగలిగిన సహాయం చేస్తాను ఉపాధ్యాయులు నిరుద్యోగులవ్యాసన ఉద్దేశం లేదని పదేపదే చెబుతున్నాను.

శ్రీమతి కేశవరీబాई —क्यो कि बी बी राजू साहब यहाँ है इसलिये मैं यह कहना चाहती हूँ कि जब तेलगाना रीजनल कमिटी में यह पूचा गया था कि क्या तेलगाना टीचर्स में भी १० फीसद कट किया जायेगा तो उन्होंने कहा था कि तेलगाना टीचर्स की मद तक तो ऐसी बात नहीं है। लेकिन अब हम यह सुन रहे हैं कि ग्रांट में १० फीसद कमी करके भिजवादे रहे हैं। यह क्या है।

Mr Deputy Speaker.—It will not affect. Automatically it should not affect. There are certain other expenses which they can manage to cut.

శ్రీ టి. సత్యనారాయణ.—సమితి గ్రాంట్ cut చేసినప్పుడు సమితికి other expenditure ఏమి వుంటుంది? మంత్రిగారికి వివరిస్తారా?

re —NON PAYMENT OF SALARIES TO THE TEACHERS OF MRS
A V N COLLEGE, VISAKHAPATNAM

శ్రీ ఎ. మాధవరావు.—అధ్యక్షా! ఈ ఎ. వి. యన్. యా.వి.నింగు కాలేజీ సుమారు 60 శాతం మంచి పనిచేస్తున్నది ఈ కాలేజీ విశాఖపట్టణంలో పనిచేస్తున్నది. అందులో చాలమంది ఉపాధ్యాయులు పనిచేస్తున్నారు. వారికి గత మూడు నెలలుగా జీతాలు యివ్వక, కొద్ది కొద్దిగా యిస్తున్నారు. దీని గురించి 6th July 1967 Indian Express లో ప్రాసినది తమదృష్టికి తెస్తాను. "Teachers" 'No' to part-payment—'The teachers numbering about 60 of the century-old premier institution Mrs. A V. N College, Visakhapatnam, have not yet been paid their salaries for the past three months' ఒక్కటి మనవి చేయదలచాను. ప్రయివేటు ఇన్ స్టిట్యూషన్సులో జీతాలు సరిగా యివ్వడం లేదు ఆ institutions కు ప్రభుత్వమే డబ్బు యిస్తున్నది కాబట్టి, అటువంటి age long institutions ప్రభుత్వం తీసుకొని వదిలివేయాలి. జీతాలు చెల్లించనిచోట్ల తగుచర్యలు తీసుకొని publish

Calling attention to a matter of urgent public importance. 23th July, 1967. ౬౭౯
 or Non-payment of salaries to the teachers of Mrs A.V.N College, Visakhapatnam

చేసినట్లు ఎక్కడా తెలియరావడంలేదు దీనిగురించి మంత్రిగారు తీవ్రంగా ఆలోచించాలి జీతాలు అలవ్వంగా యిస్తున్నట్లుగా, మంత్రిగారి దృష్టికి వే ను ఇ ది వ ర లో తె చ్చా ను. ఒక A.V.N కాదు. బద్రుకా కాలేజీలో కూడ అంతే. దీని గు రించి మంత్రిగారు విచారించాలని కోరు తున్నాను.

శ్రీ టి.వి. రాఘవులు — గౌరవ సభ్యులు లో గ డ ఒకసారి మన విోసి ఉన్నారు, జీతాలు అందడంలా కొంచము అలవ్వమయింది. Irregular payment జరిగిన మాట నిజమే. The teachers have been paid salaries for all the months during 1964-65, 1965-66 and 1966-67 As regards 1966-67, there was some delay in the payment of salaries for the months of April and May 1967 Salaries for April were paid on 5-7-67 and salaries for May were paid on 10-7-67 The salaries for June 1967 have not been paid by the management The Correspondent of the College stated that salaries for June and July will be paid on 1-8-67 and that the management is making efforts for collection of amounts and fees arrears Necessary instructions will be issued to the management to pay the arrears to the staff immediately. గౌరవసభ్యులు irregular గా pay చేయడామేకాకుండా ఉపాధ్యాయులకు రావలసినదికూడ సరిగా యివ్వడంలేదని చెప్పారు. వారు లోగడ కూడ ఒక సారి చెప్పారు. ఆ కాలేజీ నుంచి వచ్చిన information ప్రకారం, వారి సొమ్ము అవహరింపబడలేదని. payment చేయడంలో అలవ్వమయిందని చెప్పారు. గౌరవ సభ్యులు అడ్వకేటుగారు కావట్టి Law ను assert చేసుకొని, రాజ్యాంగంలో యిచ్చిన హక్కులను ఉపాధ్యాయులు ఉపయోగించుకోమని చెప్పవచ్చు. ఉపా ధ్యాయులు స్వంతకం వెట్టకూడదు. వారు వేర్వేరు payments చేయమని సలహా యిచ్చారు. అది, మంచి సలహా. D & O ల ద్వారా direct గా payment జరిగేటట్లు చూస్తాము. ఉపాధ్యాయులు లొంగిపోకూడదు. వారి హక్కులను వారు ఉపయోగించుకోవాలి.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు — మూడు నెలల వరకు ఉపాధ్యాయులకు జీతం యివ్వకపోతే ఏమి చర్యతీసుకొన్నారు? ఉపాధ్యాయులు వారి హక్కులను assert చేయడం లేదని అన్నారు. ప్రభుత్వ instittions లోనే confidential sheets అవి పెట్టి ఉద్యోగస్తులను బాధపెడుతూ ఉంటే, యిక private insti- tions సంగతి ఏమిటి? వారికి దిక్కు మొక్కు ఉండదు. Advocate గా నేను assert చేసుకొనే కంప్లయింటు చేశాను. మా దగ్గర information ఉంది. ప్రయివేటు సంస్థలలో జీతాలు సరిగా యివ్వడంలేదు. ఇచ్చేటట్లు చూస్తారా?

శ్రీ టి.పి. రాఘవులు — వారు జనరల్ గా చెబుతున్నారు, అన్ని managements సరిగా లేవని అనడం ఎట్లా?

శ్రీ ఎ. మాధవరావు. — Private managements అలాగే ఉన్నాయి.

The Andhra Pradesh Legislature proceedings
(Protection of Publication) Bill, 1967.

శ్రీ టి. వి రాఘవులు :— జనరల్ గా నూటికి 75 వంతులు అలా ఉంటే దాని గురించి సీరియస్ గా ఆలోచించవలసినదే దీనికి ప్రజా సహకారం, ఉపాధ్యాయుల సహకారం ముఖ్యంగా కావాలి బయటమంచి మనం ఏమీ చేయలేము. నేరుగా payment చేయడానికి తప్పకుండా ప్రయత్నం చేస్తాము. దానివల్ల ప్రభుత్వానికి అయ్యే ఖర్చు ఏమీ లేదు. ఉపాధ్యాయులకు వచ్చే రమ్మిడి పోవడానికి నేను ఒప్పుకోను.

re NECESSITY OF A DEPUTY COMMISSIONER FOR HINDU RELIGIONS AND CHARITABLE INSTITUTIONS IN HYDERABAD CITY

శ్రీ బద్రీవిశాల పిల్లీ — అధ్యక్ష మహోదయ, यह चारिटेबल हिन्दु रिलीजस एंड इन्डोमेंट एक्ट की धारा ७५ के अनुसार धर्मार्थ सस्थाओं की जमीन जायदाद आदि पर कोई नाजायेज कब्जा हो तो असिस्टेंट कमीशनर, डिप्टी कमीशनर के पास रिपोर्ट पेश करता है। और धारा ७६ के तहत डिप्टी कमीशनर के हाथ में कानूनी कारवाही करने का अधिकार है। मगर चुकि हैदराबाद शहर में डिप्टी कमीशनर की नियुक्ति नहीं हुई है इस के परिणामस्वरूप धर्मार्थ सस्थाओं की जमीन जायदाद आदि पर नाजायेज कब्जे बने हुये हैं। यदि आप इजाजत दे तो मैं आप के सामने धारा ७५, ७६ पढेता हू। ~~इसके~~ ~~समसता~~ ~~हू~~ कि मंत्री महोदय ने भी इस को पढ लिया है. ...

मिस्टर डिप्टी स्पीकर :— आप के कहने की आवश्यकता नहीं है आपने धारा बतलादी है काफी है।

श्री अर्. रामलिंगराव :— గౌరవ సభ్యులు వివరించినట్లుగా దేవదాయ ధర్మాదాయ భూములు. డిప్యూటీ కమిషనర్ల నియామకం జాప్యం అగుట వలన. అన్యాయం జరుగుచున్నది అనుట నిజం కాదు. అనాదినుంచి ఆ భూములు అక్కడక్కడ తరచు అన్యాయ క్రాంతం జరుగుచున్నది. అతిశీఘ్ర కాలంలోనే డిప్యూటీ కమిషనర్ల నియామకం జరుగబోతున్నది. వారు నియమించబడిన తరువాత, యిందు విషయమై తగు చర్యలు తీసుకోగలరు.

NON-OFFICIAL BUSINESS

NON-OFFICIAL BILL

The Andhra Pradesh Legislature Proceedings (Protection of Publication) Bill 1967

Sri Vivailala Gopala Krishnaya— Sir, I move that the Andhra Pradesh Legislature Proceedings (Protection of Publication) Bill, 1967 be read a fore time

Mr. Deputy Speaker — First motion moved.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— అధ్యక్షా! నేను A. Bill to protect the publication of reports of proceedings of the Legislature of Andhra Pradesh 1967 అనే దానిని ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

Non official Bill:
The Andhra Pradesh Legislature proceedings
(Protection of Publication) Bill, 1967

ఈ సందర్భంలో నేను స్పీకరుగారికి ధన్యవాదాలు అర్పిస్తున్నాను. Pre publication కు అనుమతి ఇవ్వడం, ఆంధ్ర లెజిస్లేచర్ లో మొదటి సారి జరిగింది అందుచేత వారికి మరొకసారి కృతజ్ఞత తెలియజేస్తున్నాను.

భారత రాజ్యాంగం ప్రకారం శాసనసభలలో చర్చలు అన్ని రకీంపబడి ఉన్నాయి. 194 వ ఆర్టికల్ అట్టి రక్షణను కలిస్తున్నది అసెంబ్లీలో జరిగిన చర్చలు ఆధారంగా, బయట, ఎవరూ కేసులు పెట్టడానికి వీలులేదు. డీవిజ్ జాటు పత్రికలు చాల ప్రధానమైనవిగా వహిస్తున్నవి కాని అన్ని ప్రాసీడింగులు వేయాలా? అక్కర్లేదా అనేది ఉంది. వారికి తగు రక్షణలేదు. అందుకోసమే మనవిచేస్తున్నాము. మనం తప్పులు చేస్తూ ఉంటాము. ఆ తప్పులను మనం ప్రత్యేకంగా చూచి తెలుసుకొన్నప్పుడే, తప్పులు అని తెలుసుకొంటాము ఆ "W A White కామెంటు వ్రాస్తూ యిలా అన్నారు "You can have no wise laws nor free enforcement of wise laws unless there is free expression to the wisdom of people, and alas their falter with it, but if there is freedom, falter will die of its poison and the wisdom will survive. That is the history of the ways" అసెంబ్లీలోగాని, పార్లమెంటులోగాని సభ్యులు చెప్పిన విషయాలు వారి నియోజకవర్గాలకు తెలియకపోతే లాభం ఏమిటి? బ్రిటిష్ పార్లమెంటును మనం సాంప్రదాయంగా ఎంచుకొంటున్నాము. వారికి సంక్రమించిన సాంప్రదాయ హక్కులు అన్నీ మనకు ఉన్నాయి. Queen's Bench 1868—"How could the communications between the representatives of the people and their constituent units which are so essential to the working of the representative system be usefully carried on if the constituents were kept in ignorance about what their representatives are doing?"

British Bill of Rights—" the freedom of speech and debates or proceedings in the Parliament are not to be impinged or questioned in any Court or place outside the Parliament." దీనిమీద తగాదావచ్చింది. కోర్టుకు వెళ్లారు 1868 లో Wasson and Walter ఇలా చెప్పారు. "The publication of seditious matter by a newspaper is a bona fide report of the proceedings in Parliament and also not be criminal." ఇతర దేశాలలో కూడ చాలవోట్ల ఉంది. అమెరికా పార్లమెంటు విధానంలో ఇలా ఉంది — States of Arizona, California, Georgia, Minnesota, Monate, New Mexico, New York, New Dakota, Ohio, Oklahoma, South Dakota, Texas, Washington and Wisconsin అక్కడ తీసికొని సంబంధించిన Protection Acts ఉన్నాయి. స్విట్జర్లండులో Penal Code లోనే దీనికి సంబంధించిన ప్రావిజన్ ఉంది. 1837 లో ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లో Amend చేసి ప్రావిజన్ కలిగించారు Post of "The author of the truthful report of the public debate of the public authority shall not be liable to any penalty." ఆస్ట్రేలియాలో ఈ reference ఉంది. Canada లో కూడ ఏమన్నారంటే "No one commits an offence by publishing in good faith for the information of the public a fair report of the proceedings of the State or House of Commons or

any Committee thereof nor for publishing in good faith any fair comment upon any such report." భారత దేశంలో మాత్రం తగాదా బెంగాలులో శాసన సభ్యుడు ఒకరు పత్రికా సంపాదకులుగా ఉన్నారు, ఆ సంపాదకుడు తగాదా వచ్చినప్పుడు court ఏమీ చెప్పిందంటే, ఈ శాసనం చేయడం. — Suresh Chandra Benerji V. V Pandit Case లో ఇచ్చిన Judgement లో "It appears to be that Article 194 can have no application whatsoever to the case of publishers because it only applies to the privileges, powers and immunities of the Members of the Assembly Clause (3) would apply to Dr. Suresh Chandra Benerjee as a Member of the Legislative Assembly, but, as I have said, he is not charged as a member but as a person concerned with the publication of the defamatory matter in a newspaper as Editor." శాసనసభలో చెప్పినటువంటి ఆయన ఉపన్యాసం, ఆయన సంపాదకుడుగా వున్న పత్రికలో చెప్పే, అదే ఉపన్యాసం శాసనసభలో చెప్పడానికి అధికారం ఉన్నది గాని, పత్రికల వారికి రక్షణలేదని చెప్పారు " Mr. Mukerjee has urged that we should apply the same rule of law to India... అంటే British Parliament లో ఉన్నటువంటిది, Wasan and Walter Judgementలో ఉన్నటువంటిది "But it appears to me that we cannot possibly do so. We have to apply the Criminal law of the land unless reports of the proceedings in a Legislative Assembly are given privilege by Indian Law, and then we cannot possibly extend the principles of Walter to the proceedings in this country, but it has to be observed that there is no exception providing that it is not defamation to publish the report of the proceedings of the Legislative Assembly. The rule of law enunciated in the English case of Wasson and Walter finds no place in the Indian Penal Code and, therefore, we must conclude that the report of the proceedings of a Legislature unless expressly authorised by the House are not the subject matter of privileges and may be found an application for defamation under Section 500 of the Code." అని వారుచెప్పారు. ఇది చెప్పిన తరువాత మన దేశంలో ఉన్నటువంటి Press Commission యేర్పడింది. ఆ Press Commission యేర్పడిన తరువాత వారి ముందు పత్రికల వారు ఏమీ, దీనికి తగినటువంటి హక్కులను సంపాదించి పెట్టాలని అడిగారు. అడిగితే " Statements made on the floor on the Legislature are not considered privileged in this country." అని చెప్పారు. పైగా యింకో మాట కూడా చెప్పారు. News should be fully protected when they publish parliamentary proceedings అని చెప్పారు. Press Enquiry report ఇచ్చారు. అందువల్ల యిది జరిగిన తరువాత మన Indian Government-Parliament వారు 1956 లో ఈ సమస్యను తీసుకుని అప్పుడు ఫెరోక్ గాంధీ గారు బ్రతికి వున్నారు --- ఆయన Parliament Member వారు Non-Official Bill Parliament లో తీసుకువచ్చారు. అప్పుడు వారు Assembly కి, Parliament కు, అన్ని Legislatures కు ఈ హక్కు ఇస్తే బాగుంటుందని చెప్పారు. దాని మీద చర్చ చేశారు. Select Committee చర్చ చేసిన తరువాత ఈ Bill accept చేస్తూ ఒక మాట చెప్పారు.

Non-official Bill
The Andhra Pradesh Legislature Proceedings
(Protection of Publication) Bill, 1967

“The Committee are of the opinion that the provisions of the Bill should be confined to the reports of the proceedings of either House of parliament and that it should be left to the States to enact, if they so think, similar laws concerning the publications of reports of proceedings of the State Legislatures.” అంటే Legislature కు సంబంధించిన రక్షణ, శాసనం Legislation చేసే బాగుంటుందని చెప్పారు. అందువల్ల మనదేశంలో వున్నటువంటి మద్రాసు, Bengal కూడా, యింగా 5,6 State తమయొక్క procedure ను చేసాయి క్రిందటిసారి నేను తీసుకు వచ్చినప్పుడు మన ప్రభుత్వంవారు కూడా ఏమని చెప్పారంటే, వే ము కూడా అనుకూలమేగాని, Central Government చేస్తుంటేమోనని మాస్తున్నామని చెప్పారు. అందుకోసం 1962 నుంచి 11 సంవత్సరాలు point చేసాం మనకున్నటువంటి హక్కును శాశనసభద్వారా parliament కు యిచ్చి, పార్లమెంటు, అన్ని రక్షణలకు సంబంధించినటువంటి శాసనాన్ని ఏకంగాచేసే సమన్వయం అవుతుందన్నారు కాని అది జరగనందువల్ల, ఆ మాదిరిగా వుండడంవల్ల press proceeding కు యిబ్బంది వస్తున్నది. press కు ఉన్నటువంటి freedom ను మనం అరికట్టిన చాళ్ళం ఆవుతున్నామని చెబుతున్నాను. అయితే దీంట్లో ఒకటివుంది. మనం Assembly చేసిన ‘ప్రతిడి’ పంపవచ్చునా అంటే అసలు అట్లాకాదు—మన Speaker గార్కి 251 rule ప్రకారం ఉన్న హక్కు ఇది, ‘Rul 251 —“If the Speaker is of opinion that a word or words has or have been used in debate which is or are defamatory or indecen, or unparliamentary or uddignified, he may in his discretion, order that such word or words be epunged “from the official report of the proceedings of the Assembly, and all consequential alterations made in such report and make an announcement in the Assembly of the fact of his having made such order.” అందువల్ల మంం చెప్పేదానిలో ఎక్కడా పొంపాటు వుండదు ఒక వేళ ఆవేశంగా మనం మాట్లాడితే మన Speaker గారు దానిని control చేయడం, proceedings లు లేకుండా చేయడం, Dignity of the House ను mantain చేయడం కాపాడడం చేస్తున్నాం. decorum, dignity, మనకు వున్నటువంటి responsibility, మనం కాపాడడం చేస్తున్నాం. కాని యివి అన్ని జరిగినప్పటికీ కూడ యింకో case కూడావుంది, Bengal లో జరిగింది. ఈలాంటి పరిణామం ఏమంటే మీరు Court కు వెడితే మీరు proceeding publish చేయడానికి వీలులేదని చెప్పారు. Assembly proceedings Secretariat కు వచ్చేవాటికి protection వున్నదికాని శాసనసభలో యిచ్చిన ఉపన్యాసం బయటకు రావడానికి వీలులేదు అనేది అనుమానం. అందువల్ల ఈ Bill ఈ శాశన సభలో ప్రవేశపెట్టడానికి ఉద్దేశిస్తున్నాను. దీని ఉద్దేశమేమంటే “No person shall be liable to any proceedings, Civil or criminal, in any Court in respect of the publication in a newspaper of a substantially true report of any proceedings of either House of the Andhra Pradesh Legislature unless the publication is proved to have been made with malice ” ఈ malice అనేదానికి American Supreme Court కూడా చెప్పింది ఏమంటే

The Andhra Pradesh Legislature Proceedings
(Protection of Publication) Bill, 1967

immediatly గా కనుక report publish చేస్తే అది ఉదాత్తం కాదు. Context కోసం, కావాలని చెప్పి, ఒక్క సెంటునోస్, పెరాగ్రాఫో ఎప్పుడైనా, ఎక్కడైనా జాడీతే అది on malafide గా వస్తుంది గాని, తేలిపోతే as it is గా whole proceedings publish అయినప్పుడు అది malafide కాదని చెప్పారు. అందువల్ల అధ్యక్షా, నేను మనవి చేసేది ఏమంటే మన అసెంబ్లీకి ఎంత హక్కు వున్నదో తెలుసుకోవాలి. Fourth estate అంటూ మన పత్రికలను, కనుక పత్రికలను protect చేయడం ఎందుకంటే, మనం చెప్పింది మన Constituency ప్రజలకు అందజేయడానికి. మన హక్కులను, మన Constituency వారిని రక్షించడమే దీని ఉద్దేశం. అందువల్ల నేను మనవి చేసేది, ఈ Bill చాలా అవసరమైనదని, చాలా ఎక్కువ వివరాలతో కూడిన. Complicated Bill కూడా కాదు. Main section గురించి, definition గురించి, దీని ఉద్దేశం గురించి నేను చెప్పాను.

"In the interests of furtherance of the cause and growth of healthy democracy and freedom of speech and also good working of the Parliamentary practice, the Indian Parliament has given protection to the publication of reports of its proceedings in the Press by law. But this Act is not able to give protection to the publication of the reports of the proceedings of the State Legislatures. As such it is found expedient to provide protection of the publication of the reports of the proceedings of the Andhra Pradesh Legislature by an enactment. Hence, this Bill." అని నేను మనవి చేశాను. అందువల్ల మనం ఈ bill చేస్తే బాగుంటుందని ముఠోసారి చెబుతున్నాను. మనం యిక్కడ ఒక convention తీసుకున్నాం, Assembly లో ప్రభుత్వ బిల్లుగాని, opposition బిల్లుగాని వచ్చినప్పుడు as a policy ఎవరు appose చేయకూడదు అంతే కాకుండా యింకోటి కూడ చేశాం. మనకు Land Bill రావడానికి ఆలస్యం అయితే, ఆ procedure యిక్కడ adpot చేస్తూ వుండేటప్పటికల్లా, అది ఆలస్యం అయినందువల్ల Bill house కు రాదనే అభిప్రాయంతోటి speaker గారికి— అధికారం వున్నది కూడా— వారు ఏమన్నారంటే అన్ని leave of the House తీసుకున్న తరువాత నే లేదామన్నారు. అప్పుడు అడిగితే నాకు ఏమీ అభ్యంతరం లేదు అని మేమంతా చెబితే చేద్దామన్నారు. దానికి ముఖ్యమంత్రిగారు incharge parliamentary affairs మంత్రి గారు వచ్చుకున్నారు కాని speaker గారు అమలు జరిపారు. అందుకు నేను ప్రత్యేకంగా thanks చెబుతున్నాను. అందువల్ల ఈ pre-publication వారికి కూడా వున్న అధికారాన్ని ఉపయోగించుకొని నాకు ఈ privilage యిచ్చారు. అందువల్ల వారికి thank చెబుతున్నాను. అయితే ఒక misunderstanding House లో వున్నది, అదేమంటే మొన్న వచ్చినటువంటి Stamp-Bill ను House లో యిచ్చినప్పుడు, దానిని మేము appose చేసింది. ఆ Bill introduce procedure మీద కూడా మేము appose చేసింది, దానిలో వున్న contents కు కొంత మేము అభ్యంతరం చెప్పవలసిన అవసరం మాకు political గా వున్నది కనుక అది చేశాం

Non-official Bill :
The Andhra Pradesh Legislature Proceedings
(Protection of Publication) Bill, 1967.

గాని, procedure కు మాత్రం కాదు ఆ తరువాత misunderstanding చేసుకుంటే we feel sorry for it ఆ misunderstanding కు చోటులేదని మనవి చేస్తున్నాను ఈ సాంప్రదాయం మనం తప్పకుండా అమలు జరపాలి దీని విషయంలో speaker గారు ఒక మెట్టు ముందుకు వెళ్ళి అమలుజరిపారు. వారికి నా ప్రత్యేక మైస thanks చెబుతూ నేను ఈ Bill ను శాసన సభ ముందు పెడుతున్నాను ప్రభుత్వం కూడా దీనికి అనుకూలంగా వుండని ఆశిస్తున్నాను. మనం దీనిని శాసనం చేస్తే మనకు వున్నటువంటి హక్కునే కాకుండా మనకు medium గా వున్నటువంటి press ను రక్షించినవాళ్ళం అవుతాం ఆ white చెప్పినటువంటి మాట చాలా ప్రత్యేక మైనటువంటిమాట. మనం ఒకసారి tape records లో మనం ఉపన్యాసంవంటి, అనవసరంగా ఎంత మాట్లాడుతున్నామో తెలుస్తుంది మనం మాట్లాడనది పొరపాటు వుంటే అద్దంలో ముఖం కనిపించిపట్టు కనిపిస్తుంది అట్లాగే మనం చేసినటువంటి ఉపన్యాసం పొరపాటని ప్రజలకు తెలిసి అడిగినప్పుడూ, దానిని దిద్దుకొనడానికి; జాగ్రత్త పడడానికి అవకాశం వుంటుంది. అందువల్ల మన report ప్రజలకు అందాలి అందుచేత యే చిన్న అభ్యంతరం వుండకూడదు అయితే ఒకటి వుంది, దురుద్దేశంతో చేస్తే అని వుంది అందువల్ల అది clear కూడా దీంట్లో వున్నది. matter లేకుండా వుండాలని వుంది, ఏదైతే చేస్తే అది తప్ప అవుతుంది అందువల్ల ప్రభుత్వాన్ని దీనిని అంగీకరించాలని ప్రత్యేకంగా ప్రార్థిస్తున్నాను. అంగీకరిస్తారని ఆశిస్తున్నాను. ఇది శాసనం చేయడం మంచిదని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ పి. గున్నయ్య:— ఆధ్యక్షా! మనం దాదాపు 30 కోట్ల రూపాయల Budget ను sanction చేశాం. తమరు గౌరవ సభ్యులు వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారికి యిచ్చినటువంటి అవకాశం వాకు కూడా కలుగజేస్తున్నందుకు మీకు నా హృదయపూర్వక ధన్యవాదాలు అర్పిస్తున్నాను. Opposition పార్టీలవారు మాట్లాడినదానికి, senior member మాట్లాడినదానికి, పత్రికలవారు ఎలాంటి publicity యిచ్చారో, మా పార్టీ తరపున కూడా అటువంటి publicity యిచ్చినందుకు పత్రికలవారికి, తక్షుద్వారా నా హృదయపూర్వక ధన్యవాదాలు చెబుతున్నాను. ఆధ్యక్షా! గౌరవ సభ్యులు శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు శాసన సభ హక్కులు యేవిధంగా కాపాడాలి. పత్రికల హక్కులు ఏవిధంగా వుండాలి అనే విషయం మీద ఒక బిల్లు తెచ్చారు చాలా సంతోషం. అది చాలా మంచి బిల్లు వారితో నేను పూర్తిగా సహకరిస్తున్నాను. కాని voting వచ్చినప్పుడు ముఖ్యమంత్రిగారి తరపున వెళ్ళిపోతాను

శ్రీ జి. శివయ్య:— ఆధ్యక్షా! ఈ Bill ముచిదలతున్నారు కాని, voting వచ్చినప్పుడు ముఖ్యమంత్రిగారి తరపున vote చేస్తామంటున్నారు ఇది వారి మనస్తత్వానికి వ్యతిరేకం కాదా!

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్.— Voting వచ్చినప్పుడు మాద్దాం.

శ్రీ సి వి కె రావు:— నోరు మాకు, చేతులు వారికినా!

శ్రీ పి గున్నయ్య:— అధ్యక్షా! Press కు ఎంత freedom యిస్తే ప్రభుత్వరంగం అంత బాగుపడుతుంది మనం చెప్పిన విషయాలు యిక్కడ record అయిన విషయాలు, ప్రజలకు పనికివచ్చే విషయాలు పత్రికలలో ప్రకటన చేస్తే వారిమీద చర్య తీసుకోవడం చాల అన్యాయం అందుచేత ఈ Bill ను ప్రభుత్వం తప్పుకుండా అంగీకరించాలని కోరుతున్నాను. అది అవసరం కూడా. యేదైనా ఒక అతి ముఖ్యమైన question వేస్తే— కాకినాడలో ఇంజనీరింగ్ కాలేజీలో రెండు లక్షల రూపాయలు. అక్కడ ఆ దర్శ మైన Principal గారు జాగ్రత్త పెట్టుకున్నారని ఒక ప్రశ్న వచ్చింది

అలాగేమా జిల్లాలో కూడా ఒక ఆఫీసు సిగరెట్లతో సహా జాగ్రత్త చేసు కొంటున్నారు. ఇక్కడ గున్నయ్యగారే ప్రశ్న వేయించారనే ఉద్దేశ్యంతో మిగిలిన Officers తో చెప్పి నా కార్యక్రమాలకు అడ్డవస్తున్నారు కనుక యిలాంటివారిపై కఠినమైన చర్యలు తీసుకోవాలి జిల్లాలలో తప్పు పనిచేసే వారికి తప్పు పనిచేశారనీ, మంచి పనిచేసేవారిని మంచి పనిచేశారనీ యిక్కడ చెబుతున్నాము. చెడ్డపని చేసేవారి గురించి ఇక్కడ మాట్లాడితే ఆ విషయం అందరికీ తెలిసిపోతున్నది కనుక మా హక్కులను కాపాడవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వంపై వుంది. శాసన సభ్యులకు సమావేశ కాలంలో ఎక్కువ ఖర్చు అయినందువలన చాణ్ణీలకు మాత్రమే మిగులుతున్నది.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ — మనం చర్చించే విషయం పత్రికలవారికి కూడా రక్షణ కల్పించాలనే విషయం మీరు general discussion గా మాట్లాడు తున్నారు.

శ్రీ పి గున్నయ్య:— రాష్ట్రంలోని యితర ప్రాంతాలలో ఆభివృద్ధిని గుర్తించి తెలుసుకోవాలంటే శాసన సభ్యులకు చాలా ఖర్చవుతుంది కనుక బస్సుల లోను, రైళ్ళలోను ప్రయాణం చేయటం గాను free passes యిప్పించాలి. మాకు సక్రమమైన సౌకర్యములు కల్పించనందున ఎక్కడకు వెళ్ళినప్పటికీ శాసన సభ్యులమని చెప్పకోవలసివస్తున్నది కనుక తగిన సదుపాయాలను కల్పించే యేర్పాటు చేయాలి

శ్రీ సి. వి. కె రావు — అధ్యక్షా, మా వననాగరికతలో ఎప్పటికప్పుడు జీవితానికి సంబంధించినటువంటి మూల సూత్రాలను నిర్వచించడం ద్వారానే సాంఘిక న్యాయాన్ని ఆమలుపరచుటకు వీలవుతుంది. సాంఘిక వ్యవస్థను సక్రమ ప్రజాస్వామిక సూత్రాలపై ఆమలుపర్చుటకు వీలవుతుంది. భారత దేశ స్వాతంత్ర్య పట్టుపట్టిన తర్వాత వాక్ స్వాతంత్ర్యం, సభాస్వాతంత్ర్యం, ప్రచురణ స్వాతంత్ర్యం గురించి నిర్వచించాము. అవి సంపూర్ణంగా అమలులో వుండవలసినటువంటిదే, అయితే దానికి ప్రతి

బంధకాలు లేక పోలేదు. వాటిని నిర్మూలించుటకు వివిధ సమయాలలో వివిధ దశలలో మనం ఎలుగెత్తి చాటడమే కాకుండా, సమాజంలో వున్నటువంటి విశ్వాసాలకు, సాంఘిక వ్యవస్థలో వున్నటువంటి మెకానిజాన్ని ఉపయోగించు కోవలసివుంటుంది అందుచేత నేను కూడా పత్రికలకు సరైన స్వేచ్ఛవుండాలని కోరేవాడను. మన ప్రజల యొక్క ప్రతి నిధులకు, శాసనసభలోని ప్రజా ప్రతి నిధులకు వున్నటువంటి స్వేచ్ఛను పత్రికలు ప్రతిబింబిస్తాయి. శాసనసభలో మనం నిర్వచించే విషయాలను ప్రజలకు చేరాలంటే పత్రికలు మివహా మరొక సాధనంలేదు. భారత దేశంలోని పత్రికలు చాల ముందంజవేశాయని చెప్పారు. దానికి ఆనేకమైన ప్రతి బంధకాలు తెస్తున్నామని మొదటి రీడింగుపై మాట్లా డెప్పుడు చెప్పక తప్పదు. అందుచేత మహానీయుల గురించో, లేక మాములు వారిని మహానీయులుగా చేయాలనేది పత్రికలవారి అభిప్రాయంకాదు. వాస్తవికతకు అర్థంవచ్చేటట్లుగా ప్రతిబింబించేవి పత్రికలు మహాసభల proceedings ను ప్రకటించుటకు పత్రికలకు సంపూర్ణమైన స్వేచ్ఛవుండాలి. అదే అభిప్రాయంతో వావిలాల గారు యీబిల్లును తీసుకొని వచ్చారని భావిస్తున్నాను. అందుచేత దానిని బలపరుస్తున్నాను ఇప్పుడు స్వేచ్ఛవుంది. అది ఆచరణలో నిరూపించబడాలి స్వేచ్ఛ నిర్వచించినంత మాత్రాన సరిపోదు పిర్వచించుటకు అన్ని విధాలా నొక్కివక్కాడించాలి. పార్లమెంటు కొన్ని శాసనాలు చేసినది దాంట్లో లోపాలు లేకపోలేదు ఆలోపాలను లేకుండా చేయుటకుగాను యీ బిల్లు ఉపయోగపడుతుందని భావిస్తున్నాను. కొన్ని తీర్పుల విషయాలను ప్రకటించుటకు పత్రికలవారు భయపడుతున్నారు. శాసనసభ, పార్లమెంటు స్పీకర్లు పత్రికలవారికి సంపూర్ణమైన స్వేచ్ఛను యిస్తున్నారు. ఇది గర్వింపదగిన విషయం. అతర సమయంలో ఇతరులూ కొన్ని ప్రతి బంధకాలలో వారు బాధపడుతున్నారని భావిస్తున్నాను. పత్రికలకు స్వేచ్ఛ యొక్క సారాంశాన్ని ప్రభుత్వం గమనించాలి. "Statements, objects, of and reasons" But this Act is not able to give protection to the publication of the reports of proceedings of the State Legislature అనేటటువంటి words దాంట్లో కొంచెం పొరపాటువుందని అభిప్రాయం పడుతున్నాను. ప్రస్తుత Press, laws కు తక్షణం యివ్వడం లేదని చెప్పవలసివుంటుంది కనుక యిందులోని కొన్ని ఖాతులకు amendments యిచ్చాను. తరువాత రీడింగులో ప్రతి బంధకాలను స్వేచ్ఛ కల్పించాలనో ప్రజా ప్రతినిధుల చర్చలు ప్రజా సాక్షాత్కి ప్రతి బింబించకుండా, పోతాయి కనుక యెంత స్వేచ్ఛ యిస్తే అంతమందిదనికోరుతున్నాను వున్నవాటిని అమలు పరుస్తున్నామా, లేదా అనేది పరిశీలిస్తే ప్రజా స్వామికంలో చర్చ ద్వారా, తర్కం ద్వారా, లోపాలను చూపించడం ద్వారా కష్టాలను ప్రతిబింబించడం ద్వారానే మనం వాటిని అమలు చేయుటకు వీలవుతుంది.

The Andhra Pradesh Legislature Proceedings
(Protection of Publication) Bill, 1967.

(Mr Speaker in the Chair)

కనుక, కాగితము మీద వ్రాసినంత మాత్రాన, శాసనాలు ఉన్నంత మాత్రాన, అమలు పెట్టబడుతున్నాయని చెప్పడానికి వీలులేదు. ఇప్పుడు ప్రతికాధిపతులు, ప్రతిక రచయితలు చాలా యిబ్బందులలో, ప్రతి బంధకాలలో ఉన్నారని చెప్ప వలసియున్నది. నేను కూడా ఒక ప్రతికా రచయితనే. ఎందువల్లనంటే England, ఇతర దేశాలలో ఉన్న law of sedition, ఇతర laws కంటే మనకు అంత బలవత్తరంగా లేక పోయినప్పటికీ కూడా. ఇప్పుడు మనదేశంలో చాల భాగము restraint చూపించవలసియుంటుంది. Democratic system కాబట్టి మన ప్రభుత్వము తప్పకుండా వారికి సంపూర్ణమైన స్వేచ్ఛ ఇస్తామని నిర్వచించడం ఇక్కడ తీసుకొని చర్చించడం చాలా అత్యవసరమైనటువంటి విషయమని భావిస్తున్నాను. అందుచేత, ఇది ఇంతకుముందే ఉన్నది ఇప్పుడు నిర్వచించ వలసిన అవసరం ఏమిటని ప్రభుత్వ పక్షము అనకూడదని నేను భావిస్తున్నాను. అంతేకాకుండా. మన Democratic system లో ఒక సూత్రాన్ని ఒక ధర్మాన్ని, ఒక వేళ అంతకు ముందు ఉన్నప్పటికీ కూడా, అనుభవం మీద అది సరిగా అమలులోలేదు. అనుకొన్నప్పటికీ అది అమలుపెట్టాలని కోరినప్పుడు, అట్లా democracy ని గౌరవించడం ప్రభుత్వ పక్షముగాని, ఒకరుగాని ఇద్దరుగాని తీసుకొని వచ్చినాకూడా, దానిని గుర్తించడం, right protect చేయడం అవుతుంది. అందుచేత దీనికి ప్రభుత్వ పక్షము అత్యంతరం చెప్పకుండా అంగీక రిస్తుందని భావిస్తూ తమరు ఈ ఆచకాళన్ని ఇచ్చినందుకు ఆభినందిస్తూన్నాను.

Mr Sepaker — Let, me find out what is the opinion of the Government with regard to this

The Minister for Health and Medical (Sri P V Narasimha Rao) — In principle we are in general agreement with the purport of the Bill. But I have run into one or two difficulties while examining the proposed legislation. There is one provision in this which seeks to go beyond the jurisdiction invested in this Assembly—which says. "Wherever the reports of the proceedings of the Andhra Pradesh are published" To that extent the provisions of this Bill will apply. Obviously this is beyond the competence of this Legislature. Then there is another difficulty that the subject matter of this Bill falls in the concurrent list - entry 39. Therefore according to the Business Rules of the Government of Andhra Pradesh we have to consult the Government of India and prior consultation appears to be necessary. It is not that we are going to do it, but we want some time for it. Therefore I would request hon. Member Sri Gopala. krishnayya not to press for full consideration of the Bill at this stage. We can defer it. We will take it up next time. Meanwhile we will sort out all these formalities and then we will be prepared to come to the House and consider it. That is the stand which I would like to take at the moment.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య. — ఇప్పుడు first reading అయిన తరువాత మనము ఆపివేద్దాము. తరువాత next session లో మనము తీసు కొంటాము. ఈ లోగా వారు కావలసిన వన్నీ చేసుకొంటారు.

Mr. Speaker — Suppose they oppose even at the first reading stage

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య — వాళ్లు oppose చేయడం లేదండి. అసలు వారు చెప్పందే అది.

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు — ఆ stage కి రాకుండానే we can give an opportunity to Members to express their views as it is done at the first stage, Sir.

Mr Speaker — After the discussion is over, I will have to put the first reading to vote

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు — First reading అయిన తరువాత దీనిని ఆపడానికి ఎట్లా అవుతుంది.

Mr Speaker — That is exactly what I say

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :— అందుకని ఈ stage లోనో—Or which ever stage you kindly consider appropriate . . .

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య — మీ యిష్టము. It is left to you, Sir. నాకేమి ఆభ్యంతరంలేదు.

Mr Speaker — It is better to defer it even at this stage. After all nothing will be lost by deferring it by another month or even two months. So, if the House agrees we shall take it up at a later stage. If all of you agree, we shall disperse at 12-45 P. m to day.

NON-OFFICIAL RESOLUTION

re — APPOINTMENT OF A LANGUAGE COMMISSION

Sri Dhanekula Narasimham (Udayagiri) — Sir, I beg to move .

“This assembly recommends to the Government to appoint a Language Commission as at the Centre”.

Mr. Speaker :—Motion moved.

శ్రీ దినేకుల నరసింహారావు — అధ్యక్షా: ఇదివరకే మనము అధికార రాజకావ అధినియమమును, ఆమోదించి యున్నాము. కాని దానిని, అమలు పరచుటకు కావలసిన సన్నాహములను చేయలేకున్నాము. తెలుగు ఉధికార కావ కావలసినది, అన్ని సర్కారు విభాగములలోను తెలుగు వాడవలసియున్నది. దానికి అన్ని అధినియమములు, నియమములు మొదలగునవి ఆంగ్లములో గాక తెలుగులో ఉపయోగించవలసియున్నది. ప్రస్తుతమున్న అధినియమములు, నియమములు అన్నియు, ఆంగ్లములో నున్నవి. సర్కారు విభాగములు ఉపయోగించుచున్న ప్రరూపములు గూడ ఆంగ్లములోనే యున్నవి. సర్కారు, అనువాద విభాగమును ఇటీవల చేయబడిన అధినియమములను, తెలుగులోనికి అనువదించినది గాని, ఆ విభాగము ఉపయోగించిన సాంకేతిక పదములు కూడ

ఆంగ్ల పదములకు 'తుల్యమైనవి' కావు. స్వర్ణీయ కాలేశ్వరరావుగారి పీటాధి పత్యమును రూపొందించబడిన పారిభాషిక పదకోశము చాలావరకు ఉపయోగ కరముగ నుండినను, అందులోని పదములు గూడ మార్పుచేయవలసి యున్నది. ఈ విషయము మంత్రిగారికి తెలియనిది కాదు. ఇంతవరకు అనువదించబడని అధినియమములు, నియమములు, ప్రకటనలు, ప్రకటనలు వందలకొలది వున్నవి. దీనిని చూచినపుడు యీ కార్యక్రమము అంత భారమైనదో సులభంగా గోచరమగును. ప్రస్తుతము మన సర్కారు ఆంగ్లములో నున్న యీ అధినియ మములను, నియమాములను, ప్రకటనములను తెలుగులో అనువదించుటకు ఒక అనువాదకణమును ఏర్పాటు చేసి యున్నది. దానితో పని చేయుచున్న వారు చాలా కొద్దిమంది-వారితోచే యీ పనియంతయు పూర్తి గావలెనని, అది త్వరగా పీలుగాని పని, అన్ని అధినియమములు అనువదించబడుటకు కొన్ని దశాబ్దములే పట్టవచ్చును--అంకువల్ల కణముగా మిగిలిపోయిన యీ అనువాద కణమును వెంచి దీనిని ఒక అయోగముగా మార్చవలెనని నా కోరిక, అందు వలననే, నేను ఈ తీర్మానమును ప్రతిపాదించవలసివచ్చినది--

ప్రస్తుతము కేంద్రమున రాజభాషా విధాయా అయోగము ఒకటి నియుక్తమైయున్నది. ఆ విధముగనే తమిళనాడు, మైసూరు, కేరళ, కర్ణాటక రాజ్యములలో గూడ అధికార లాజభాష (విధి) అయోగములు నియుక్తమై యున్నవి. మహారాష్ట్ర రాజ్యములో యిందుకొరకు ఒక నిదేశకుని కార్యాలయము ఏర్పాటు చేయబడియున్నది.

(Sri V Palavelly in the Chair)

మనము యీ కణములో బాధపడుటకంటె యితర రాజ్య సర్కారులను అనుసరించి ఇచ్చట గూడ ఒక అయోగమును నియుక్తమును చేయుట మంచిది. ఇది నేను చెప్పటయే కాదు, మీరు నియుక్తము గావించిన "గ్విన్" సమితి గూడ రాజభాష (విధి) అయోగమును నియుక్త చేయమని, దానితో పాటు తెలుగు భాషా సంస్థను గూడ ఏర్పాటు చేయమని సర్కారుకు సిఫార్సు చేసి యున్నది--అందువలన మీరు కూడ అయోగమును ఏర్పాటు చేయవలయునని నేను మిమ్ము కోరుచున్నాను. మీరు ఏర్పాటు చేయబోవు రాజ భాష (విధి) అయోగము ఎటులనుండవలెనో నేను మీకు సూచనగా చెప్పదలచుచున్నాను. దానిని మీరు జాగ్రతగా పరిశీలిస్తారని గూడ విశ్వశిస్తున్నాను.

1. అయోగము నందు పీటాధిపతి ఒకరుండవలెను.
2. ఉప పీటాధిపతి మరొకరుండ వలెను.
3. సదస్యులు తొమ్మిది మంది కంటె ఊనముగా వుండ కూడదు.
4. ఆ సదస్యులు తెలుగు, సంస్కృతము, హిందీ; ఆంగ్ల భాషలలో తెలివోనైనను ప్రావీణ్యతను సంపాదించి యుండవలెను.
5. పిరితో ముగ్గురికి పాచ్చు గాకుండా కానన సభ నుండి తీసుకోవలెను.
6. ఈ అయోగము సంవత్సరమున 180 దినములకు అక్కువగాకుండా పనిచేయవలయును.
7. ఆవసరమైనపుడు అది తన సదస్యులతో కొన్ని సమితులను ఏర్పాటు గావించి పని

Non-Official Business :
 Non-official Resolution :
 re : Appointment of a Language Commission.

28th July, 1967 535

చేయించవలెను. 8. ఈ ఆయోగమునకు ఒక సచివుడు తదితర పదాధికారులతో గూడిన ఒక సచివాలయము వుండవలెను. 9. ఈ ఆయోగము, నిర్వహించవలసిన కృత్యములను గూర్చి మరికొన్ని సూచనలు చేయదలచుకున్నాను. ఈ సూచనలను గూడ మీరు జాగ్రత్తగా పరిశీలించగలరని నమ్ముచున్నాను.

1. ఇప్పుడున్న పాఠీభాషిక పదకోశమును పరిశీలించి దానిని సవరించవలెను.

2. ఆపగ్లములో నున్న అధినయమములు, నియమములు, ప్రకాశములు, మొదలగు వానిని తెలుగు లోనికి హిందీలోనికి అనువదించవలెను.

3. ఇంతవరకు, సర్కారు అనువాద విభాగము చేత అనువదించబడిన అనువాదములను, సవరించవలెను.

4. సర్కారులోని వివిధ విభాగములలోను తెలుగును రాజభాషగా ప్రవేశ పెట్టుటకు వీలుగా, ఆ విభాగముల కృత్యములను సమన్వయపరచవలెను.

ఆంగ్లము స్థానే తెలుగు క్రమ, క్రమముగా రాజభాష యగుటకు సమయానుసూచితయారు చేయవలెను, వివిధ భాగముల మధ్య, పత్ర వ్యవహారములు, అక్షరపుటకు గూడ సమయాను సూచితయారు చేయవలెను.

5. ఆంగ్లమును రాజభాషగా సర్కారు ఉపయోగించుటపై ఉంచవలసిన అడుపులను గూర్చి సర్కారుకు నిఘర్పు చేయవలెను.

6. వ్యక్తిగతము కేంద్రమున్న నున్న ఆయోగమే స్వతంత్రము రాక పూర్వం చేయబడిన ఆంగ్ల అధినయమములను తెలుగులోనికి అనువదించుచున్నది, అందువలన ఒక ఇబ్బంది కలుగుచున్నది. ఇక్కడనున్న అనువాదకణము నిర్ణయించుచున్న తెలుగుపతములకు అచ్చట ఆయోగము నిర్ణయించుచున్న పదములకు, తేడా వచ్చిన ఎడల స్యాయస్థానములలోనికి అవి వెల్లినపుడు చాలా చిక్కులు కలుగ వచ్చును. అందువలన ఆ అధినయమములను గూడ మన మేర్పాటు చేయనున్న ఆయోగమే అనువదించవలెను. ఈ విషయమే మన సర్కారు కేంద్ర సర్కారుకు తెలుపవలెను. ఈ ఆయోగమును నిర్వహించుటకు కావలసిన డబ్బులేదని సర్కారు చెప్పవచ్చును. కాని ఎన్నడైతే మనం అధికార రాజభాష అధినయమమును ఆమోదించినామో, అప్పుడే దానిని అక్షరపుటకు మనము పొచ్చుగా శ్రద్ధ చేయవలసి యున్నది, అందువలన మనము ద్రవ్యము విషయమై వెనుదీయకూడదు.

ఈ నాడు కేంద్ర విద్యా విభాగ మంత్రిగారైన శ్రీ త్రిగణ శేన్ గారు రానున్న ఆయిదేండ్లలో, పరిపాలనతో పాటు విశ్వవిద్యాలయ శిక్షకుడైన తెలుగులోనికి తీసుకొని రావలసిన పట్టుబట్టుచున్నారు. అందువలన దీనికి కావలసిన ద్రవ్యమును వారిని అడిగిన ఎడల కేంద్ర సర్కారు నుండి వారి యిప్పించగలరు.

కనుక యీ ప్రయత్నమును చేయగోరుచున్నాను--

ఆంధ్రోద్యమం ప్రారంభమయినది మొదలు నేటివరకు కూడ తెలుగు జాతి యొక్క కళలు, తెలుగు జాతి యొక్క హక్కులు మన తెలుగు రాజ్యాన్ని పరిపాలిస్తున్నటువంటి తెలుగు మంత్రులు రక్షించగలరని యింతవరకు ఎంతో ఆశించినాము. కాని మనం మద్రాసు నుంచి విడివడిపోయిన తరువాత కర్నూలుకు చేరటం, అటు తరువాత హైదరాబాదు నగరం చేరుకొనడం జరిగిందేగాని, తెలుగు భాషాభివృద్ధి మాత్రం ఎక్కడ ఉన్నదో అక్కడే ఉన్నది. మరి యీ ప్రభుత్వ విధానాల గురించి సంకోచించవలసియున్నదో లేక విచారించవలసియున్నదో అవగాహన కావడం లేదు. ఆనాడు రాజరాజనరేంద్రుడు సంస్కృతములో ఉన్న భారతమును తెలిగింపజేయడానికి ఆనాటి కవులను, పండితులను రావించి సదస్సు నేర్పాటుచేసి తెలుగు భాషను అభివృద్ధి చేయడానికి ప్రయత్నం చేశాడని చరిత్ర చెబుతున్నది తెలుగులో వదకోశము లభించక పోయినప్పటికీ సంస్కృతమునుంచి కొన్ని పదములను తీసి భారతమును తెలుగులోకి అనువదించినట్లు దానిని సన్నయ్య రచించినట్లు చరిత్ర తెలుపుతోంది. ఆనాటి రాజరాజనరేంద్రుని యొక్క పట్టుదల, ప్రతిభ, మన మంత్రులలో ఏకోశాన్నైనా ఉన్నదా, లేదా, అనేది యీనాడు మనం గమనించవలసిన అవసరం కలుగుతోంది. శ్రీ కృష్ణదేవరాయలు రాజ్యాన్ని పరిపాలించినప్పుడు తెలుగు భాషను, తెలుగు విజ్ఞానం శక్తిని సామర్థ్యాన్ని రక్షించడానికి వారుసర్వదా కృషి చేస్తూ వచ్చారు. కాని మన మంత్రులు అలాంటి పరిస్థితులలో లేకపోవడం తెలుగు దేశం, తెలుగు జాతి దౌర్భాగ్యమని అనుకోవలసిన అవసరం కలుగుతున్నది ఆంధ్ర రాష్ట్రం వచ్చింది, ఆంధ్రులు మంత్రులు అయినారు. కాని యీనాటికి ఆంధ్ర భాష అభివృద్ధి చెందలేదు. ఇది వారికి తీరుబడి లేకపోవడంవల్ల యితర కార్యక్రమాలవల్ల తెలుగు జాతిని, తెలుగు సంస్కృతిని, తెలుగు పదాలను వారు మరచిపోతున్నారు. శ్రీకాకుళం నుంచి చిత్తూరు, వరకు అనేక ప్రాంతాలలో పర్యటించినప్పుడు సదా ఆయా ప్రాంతాల ప్రజలు మాట్లాడే భాషను పరిశీలిస్తే అటు మైసూరుకు చెందిన కన్నడ భాష, ఇటు మద్రాసుకు చెందిన తమిళ భాష లేక ఆ పైన ఓడ్ర దేశానికి చెందిన ఒరియా భాషతో మిశ్రమమైన భాష తప్ప సరైన తెలుగు మనకు వీనిసించకుండా ఉన్నది ఇది ఎవరివల్ల? సాధారణ ప్రజలపైన యీ బాధ్యత ఉంచే యీ బరువు మోపి మీరు యీ తెలుగు ఎలా ఉండాలో, దానిని మీరే చదవి చూడండి, రుచి చూడండి, మీరే నిర్ణయించుకోండి—అని మన మంత్రులు ప్రజలపైననే వదిలివేసినారా—అనేటటువంటి సందేహం కూడ కలుగకపోలేదు. కాని అమరజీవి పొట్టి శ్రీరాములుగారు మీఅందరికీ కూడ తగిన పీఠాధి పత్యం అమర్చినాడు. 'మీఅందరినీ' ఆంధ్ర మంత్రులు అని పిలిచినాడు. ఇది ఆంధ్ర రాష్ట్రం అని పించినాడు. అది ఒక పర్యాయం మీరు స్మరించినట్లయితే హరితోటి అనేక మంది పాలబుగ్గులు ఆరని పసిపాప లెందరో వీర మరణం పొందినారు. ఎందుకు? ఈ తెలుగు దేశ ప్రతిష్ఠను,

దాని వ్యక్తిగత సామర్థ్యాన్ని మీరు అన్ని రాష్ట్రాలలో నిలువగలుగుతారనే ఆశ కొద్ది వారు అలా చేశారు కాని వారిని మీరు మరచిపోయినారు వారినే కాదు. అనేక మంది దేశభక్తులను, నాయకులను మీరు విస్మరించారు. వారు చెప్పింది మీరు అనలువరచడానికి యీనాటికి కూడ ముందుకు రాలేదు. అన్ని రంగాలలో ప్రభుత్వం ఏ విధంగా విఫలం అయినదో అట్లాగే యీ భాషను, సంస్కృతిని రక్షించుటలో కూడ మన ప్రభుత్వం విఫలం అయినదని చెప్పడానికి నేను విచారిస్తున్నాను. అందుకనే మంత్రిగారు పూర్వపు బొన్నత్యాన్నిగాని, ప్రతిష్ఠను గాని, పూర్వపు శక్తి సామర్థ్యములను గాని తెలుగు దేశంలో నిలవడానికి ఏమైనా ప్రయత్నం చేస్తున్నారా అంటే లేదు, యీ తెలుగు భాషకు సంబంధించినంతవరకు రూపు రేఖలు కల్పించవలసిన అవసరం ఎంతో ఉన్నదని నేను వారికి మనవిచేస్తున్నాను—లేదా—'కారే రాజులు, రాజ్యముగకగలగవే సర్వోన్నతిన్ పొందరే' అన్నట్లు వెనకటి మంత్రులు ఏ స్థానానికి వెళ్లారో అదే స్థానాన్ని ప్రస్తుత మంత్రిగారు అలంకరించవలసినస్థితి కలుగుతుందని మాత్రమే వారికి నేను చెప్పకతప్పటం లేదు. అనేక మంది మంత్రులు అనేక మంది రాజులు కాలగర్భంలో ఏ విధంగా కలిసిపోయినారో గాని వారి చరిత్ర మాత్రం నిలబడి ఉన్నది. అట్లాగే మీరు శాశ్వతం కాదు; ఈ మంత్రి పదవులు శాశ్వతం కాదు. కనుక తెలుగు ప్రజలు ఆశించిటువంటి పేరు ప్రతిష్ఠలను మీరు నిలబెట్టుటకు శాయశక్తులా కృషి చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఇందులో పార్టీ ప్రతిష్ఠలు అడ్డురాకూడదు; వ్యక్తిగత ద్వేషాలు అడ్డురాకూడదు. ఇది స్వతంత్రపార్టీ నుంచి వచ్చిన ప్రతిపాదన అనే అభిప్రాయం మంత్రిగారికి ఉండకూడదని నేను మనవిచేస్తున్నాను. ఇది తెలుగు జాతికి సంబంధించిన ప్రతిష్ఠ, సమస్య గనుక దానిని మీరు రక్షించవలసిన అవసరం ఎంతో ఉన్నది వెనకటి రాజుల పూర్వాపరాలు వరిశీలిస్తే వారు చేసిన పనులైనా మీరు ఎందుకు చేయలేకపోతున్నారు? ఆనాడు రాజులు తెలుగు భాష గురించి, తెలుగు పదముల గురించి తీసుకున్న శ్రద్ధ మీరు ఎందుకు తీసుకోలేకపోతున్నారు? ఇప్పుడు నాగరికత వెరిగిందని, దేశం ఎంతో ముందుకు పోయిందని అంటున్నారు మన ప్రభుత్వం అనేక రకాల ముందుకు చకచకా నడుస్తూంటే తెలుగు భాష మాత్రం ఎందుకు చకచకా వెనక్కునడుస్తోంది? శ్రీజంధ్యాల పాపయ్య శాస్త్రి గారు చెప్పారు—'వెనక్కు తిరిగి చూచి దిద్దుకోవమ్మా'— అని. అట్లాగే వెనక్కు, మీరు ఒక పర్యాయం తిరిగి చూచుకొని, మీరు చేసిన పొరపాట్లు అన్నీ సరిదిద్దుకొని రుచికరమైన, ఉత్తేజకరమైన శక్తి సామర్థ్యాలు సమకూర్చి పెట్టగలిగిన ఒకే ఒక తెలుగు భాషను సమర్థించగలిగితే తెలుగు ప్రజలకు మహోన్నతమైన సేవ చేసిన వారవుతారు చరిత్రలో ఆ వంద్రతారారకంగా మీ నామ ధేయం నిలుస్తుంది అయితే యిప్పుడు డబ్బు లేదనే సమస్య ఉదయిస్తుంది. కాని తెలుగు భాషను గురించి మాత్రం డబ్బు లేదనే శోషకులను కాకుండా తెలుగు ప్రజల అభివృద్ధిని కాపాడటానికి విజ్ఞానాన్ని కాపాడటానికి దానిని యితర రాష్ట్రాలలో కూడ దళదిళల విరజిమ్మడానికి మంత్రిగారు ప్రత్యేక శ్రద్ధ

Non-Official Business :
Non-official Resolution
re: Appointment of a Language Commission.

తీసుకొంటారని ఆశిస్తున్నాను. ఈ తీర్మానం పార్టీ విచక్షణ లేకుండా గౌరవ సభ్యులందరూ బలపరచవలసినదిగా మనవి చేస్తూ నెలపు పుచ్చుకొంటున్నాను—

శ్రీ కె. మునుస్వామి (సత్యవేడు) :—అధ్యక్షా, మేము ప్రతిపాదించిన ఈ resolution ను బలపర్చటం ప్రతి ఆంధ్రుని కర్తవ్యము. “అనువమ ప్రజ్ఞలకు తల్లి మన ఆంధ్ర భూమి అఖల విషయ ప్రశీర్ణమన ఆంధ్ర చరిత్ర” అనేది చారిత్రాత్మకంగా వింటున్న విషయం. అనేక సంవత్సరాలు మన ప్రతినిగ దేశాన్ని పరిపాలించిన ఆంధ్రుల యొక్క, ఆంధ్ర భాష యొక్క ఔన్నత్యస్థితిని మనం తెలుసు కొన్నప్పుడు ఎంత గర్వపడాలో, ఆంధ్రత్వం దశదిశలా అన్ని రంగాలలో ఏ విధమైన స్థానాన్ని ఆక్రమించిందన్న విషయాన్ని గుర్తించి ఈ resolution ను ఎలాంటి అడ్డు లేకుండా అంగీకరించటానికి ఎవరూ వెనుకాడరని మనం నమ్మ వచ్చు ఆంధ్రత్వం పరాయి దేశస్థుల ఆక్రమణలో పరిపూర్ణంగానశించి ఆంధ్ర భాష అనేక రకాలైన మిశ్రణాలలో సక్రమమై ప విధానం లేకుండా పోయింది. ఆంధ్రత్వం చెడిపోయిన తరువాత, మళ్ళీ సరైన పంథాలో ఆంధ్ర భాషకు జీవం పోయాలనే నేనా తప్పరకు కీర్తిశేషులు శ్రీ వేటూరి ప్రభాకర శాస్త్రిగారు మొట్టమొదట అనేక విధాల పరిశ్రమించి పాతతాళ పత్ర గ్రంథాలకు జీవం పోసి ఆంధ్రత్వానికి అనువమ స్థితిని కలుగచేశారు మనం పరాయి దేశస్థుల పీడనతో వెరిగి, స్వరాజ్యం వచ్చిన తరువాత మద్రాసు ఉమ్మడి రాష్ట్రంలో వుండేటప్పుడు ఆంధ్రులు ఉడిన అవస్థ తమిళ ప్రాంతపు పోర్టల్లో వున్న మాకు తెలుసు. తెలుగులో మాట్లాడితే చాలు, ప్రమాదములు ఉన్నట్టుంటే ఆంధ్రులను రాజకీయంగా, ఆర్థికంగా, సాంఘికంగా అన్ని రకాలా దెబ్బకొట్టే పరిస్థితి ఆ ప్రభుత్వం తీసుకువచ్చిన విషయం మీ ఆందరకూ తెలుసు. అవిషయం లోనే పొట్టి శ్రీరాములుగారు ఆంధ్రరాష్ట్రంకోసం ప్రాయోజనకేం పునటానికి కారణం నేను అని చెప్పటానికి సాహసిస్తున్నాను. నేను సెకండరీగ్రేడ్ టీచర్. నేను ఒక అప్లికేషను పెడితే సెకండరీగ్రేడ్ టీచర్. అన్నది మర్చిపోయి హైయ్యర్ గ్రేడ్ గా తమిళనాడులో నన్ను appoint చేస్తే ఇది ఏమి అని అప్లికేషన్ ఇచ్చాను. ఎడ్యుకేషనల్ మినిష్టరు U Krishna Rao గారు రికి మెండ్ చేశారు అరవవారి దృక్పథంలో తెలుగువారికి జరుగుతున్న అన్యాయాలకు ప్రతిఫలంగా పొట్టి శ్రీరాములుగారితో నాకున్న అవినాభావ సంబంధంతో పరిస్థితి ఇది, శీతారామ శాస్త్రిగారు సత్కార్యగ్రహం ప్రారంభించారు. ఆంధ్రరాష్ట్రం తప్పనిసరిగా అవతరిస్తే కాని ఆంధ్రులకు సరైన న్యాయం చేకూరదు ఆంధ్రరాష్ట్రావతరణకు సత్కార్యగ్రహం పనికిరాదు, ప్రాయోజనకేదిక పునటం తధ్యం, అందుకు నేను వెడుతున్నాను.” అని ఆయనకు చెప్పినప్పుడు “నువ్వు యువకుడివి, నువ్వు వద్దు, నేను పోతున్నాను” అని చెప్పి ఆయన కూర్చున్నారు, అకువులు అర్పించారు. ఆంధ్రరాష్ట్రం మనకు అబ్బింది. కాని ఈనాడు ఈ రాష్ట్రాన్ని పరిపాలించే పాలకులు సరైన దృక్పథం లేకుండా, ఆంధ్రభాషను చృద్ధి చేయటానికి ‘తెలుకంజ’ చేస్తున్నారంటే అలా విచారణతగా వుంటే, ఆంధ్రభాష సామాన్యమై పోవచ్చు. ఇతర దేశస్థులు మన

Non-Official Business
 Non-official Resolution :
 re: Appointment of a Language Commission.

28th July, 1967. 539

గ్రంథాలను దొంగిలించి మన గ్రంథాలలో వున్న విషయాలను ప్రాక్టికల్ లో పెట్టి ముందుకు పోతున్నారు అటువంటి పరిస్థితిలో మన ఆంధ్రభాషను సరైన రీతిలో రాజభాషగా గుర్తించి ఆ భాషకు సమగ్రమైన రక్షణ కల్గిస్తే మనం ఆంధ్రభాషను గౌరవించినవారం అవుతాము. ఈ దృక్పథంలో మాత్రం సక్రమంగా వృద్ధి చేయడానికి అవకాశాలు లేవు కనుక దానికోసం కమిషన్ వేసి ఆ కమిషన్ ద్వారా ఆంధ్రభాషను రాజభాషగా చేయటానికి కావలసిన పారిభాషిక పదాలను క్రోడీకరించి, న్యాయశాస్త్రానికి, వైద్యశాస్త్రానికి, రాజ్యాంగ విధానానికి కావలసిన పదాలను క్రోడీకరించి ఆంధ్రభాషను వృద్ధిచేసి ఆంధ్రరాష్ట్రానికి మూలకారకులైన ఆ మహనీయులకు ఆత్మకాంతి కలుగజేయాలంటే పార్టీ విభేదాలు లేకుండా ఆంధ్ర రాష్ట్రానికి, ఆంధ్రజాతికి గౌరవాన్ని ప్రసాదించే ఈ resolution ను ఆమోదించాలని కోరుతున్నాను. వరాయి చేశామని వెళ్ళినతరువాత, మనం ఇన్ని సంవత్సరాలు పరిపాలన చేసినా హిందూదేశానికి హిందీభాష వుండాలని ఎంతో వత్తిడిచేసి, ప్రతి స్కూలులో కంపల్సరీచేసి ఎంతో ఆందోళన జరిగినా, ఎన్నో ప్రాచారాలు ఆమోది అయినా లెక్కచేయక హిందూదేశానికి హిందీభాష వుండాలని కేంద్రం పట్టుబట్టలేదా? అట్లాగే ఆంధ్రరాష్ట్రానికి రాజభాష ఆంధ్రం వుండాలని మన ప్రభుత్వం తప్పక నిర్ణయిస్తుందనే నమ్మకం నాకు వుండికనుక ప్రభుత్వము ఈ ప్రతిపాదన ఆంగీకరించాలని కోరుతూ, ఈ కమిషన్ లో గౌరవ శాసనసభ్యులకు కూడ స్థానం వుండాలని మనవిచేస్తూ నెలపు తీసికొంటున్నాను

Mr. Chairman — There is an amendment given notice of by Mr. C. V. K. Rao. The amendment reads as follows.

“After the words ‘Language Commission’ add the words ‘including members of the Legislative Assembly and the Speaker’”

శ్రీ సి. వి. కె. రావు — నేను వ్రాశాను అలాగే ఇచ్చిన ఎమెండ్ మెంట్ లో లాజింగ్స్ కమిషన్ అన్నమాటల తదుపరి including members of Legislative Assembly and Speaker అనేమాటలు చేర్చాలి అని అడిగాను. అలాగే మరోమాట కూడా చేర్చాలని అనుకొంటున్నాను rules ప్రకారం ఇక్కడ చేర్చవచ్చుననుకొంటున్నాను. to appoint తరువాత Official Language Commission అనేవుంటే కాగుంటుంది as at the centre అనేది delete చేయవచ్చు అంటే నేనిచ్చిన ఎమెండ్ మెంట్ ఈ విధంగా వుంటుంది.

“This Assembly recommends to the Government to appoint an Official Language Commission including members of Legislative Assembly and the Speaker.”

Mr. Chairman — Amendment moved.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :— అధ్యక్షా, ఇది చాలా అవసరమైన తీర్మానం ఈ తీర్మానాన్ని నేను బలపరుస్తున్నాను. భాష మనిషికి చాలా అవసరమైంది. మాతృభాషను ప్రతి జాతి కూడా ప్రోత్సహించాలి, అభివృద్ధి చేయాలి. అయితే దురదృష్టవశాత్తూ మనం 200 సంవత్సరాలు పాశ్చాత్యపరిపాలనలో వుండటం

Non-official Business :
Non official Resolution
re : Appointment of a Language Commission,

వల్ల రాజ భాషకు దానులమయ్యాము. మాతృ భాషవంటి రాజ భాష గొప్పది అని అనుకొంటే అది పొరపాటు. ఇంగ్లీషు భాష రాజ భాషగావుండి ఆదేశ ప్రజలకు ఉపయోగపడింది మనకు ఉపయోగపడింది ఆ భాష యొక్క భావాలు ఆ భాషయొక్క అభివృద్ధి మనకు ఒక విధమైన వారసత్వం అనుకోవాలి. భాష గురించి మనం మాట్లాడేటప్పుడు అది భూమి నుండి ఉద్భవించిందనో, లేక భగవంతుడు 2 వ రోజున ఫలానా రోజున ఫలానా మనుష్యులు మాట్లాడాలని ఉంటే పుట్టిందనో, లేక మనుష్యులు తమంతట తామే ఒక సుముహూర్తం చేసుకొని భాషను నిరాకరణ చేసుకొన్న రసూనికీ వీలులేదు భాషయొక్క అభివృద్ధి మనిషియొక్క అభివృద్ధితో సమ్మిళితం అవుతుంది. వివిధ ప్రాంతాలలో వివిధ భాషలు, వివిధ దేశాలలో వివిధ భాషలు అభివృద్ధి చెందాయి మన ఆంధ్రప్రదేశ్ కు సంబంధించినంత వరకు ఇక్కడ అనేక భాషలు సమ్మిళితమై పున్నాయి ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ఏ సభలో మాట్లాడినా తెలుగు ఉరుసు ఇంగ్లీషు తప్పని సరిగా వుంటువుంటాయి అది గర్వించవలసిన విషయం. ఎందు చేతనంటే ఇక్కడ సంకుచితత్వానికి తక్కువ అవకాశం వుంది ఎక్కువమంది తెలుగు భాష మాట్లాడేవారం ఈ భాషను ఎట్లా అభివృద్ధి చేయాలని దానికి కృషిచేయాలి. అయితే పూర్వం ఎప్పుడో 50 సంవత్సరాల క్రితమో 60 సంవత్సరాల క్రితమో యిటువంటి పదములను ఉపయోగించారు, ఈ ఉచ్చారణ యిట్లా అనేవారు, యిప్పుడు అదేమిటి, యాసవచ్చిందనో మరొకటి వచ్చిందనో త్రోత మాటలు ఉపయోగిస్తున్నాము అని మనం సిగ్గుపడవలసిన అవసరం లేనే లేదు. భాష యొక్క అభివృద్ధికి యిది ప్రత్యేకమైన నాంది. నేను కాటన్ దొర వ్రాసిన తెలుగు వ్యాఖ్యానం చదవడం జరిగింది తెలుగు భాషను ఒక ఇంగ్లీషు మనిషి వ్రాశాడు అనేటట్లయితే అది గర్వించవలసిందే మనుష్యులయొక్క సంస్కృతిని నిర్ధారణ చేసేది కనుక మనం భాష గురించి మాట్లాడేటప్పుడు, భాషను అభివృద్ధి చేసేటప్పుడు సగర్వంగా దానియొక్క పుట్టుపూర్వోత్తరాల భ్యాతిని నిలబెట్టేటట్లుగా ఉండాలి గాని సంకుచిత విధానంలో పోవడానికి వీలులేదు. ఇంగ్లీషు భాషకు అలంకారాలు దిద్ది, ఇంగ్లీషు భాషకు భావాలు తీసివేటువంటి మనిషి బెర్లాడుషా. ఆయన ఐరిష్ వాడు అతని భాష ఐరిష్ భాష. ఈ భాష యింత లోతుకు పోవలసిన అవసరం లేనే లేదు. అనుభవాన్ని బట్టి ఈ విషయాన్ని సభ వారికి విన్నవిస్తున్నాను కనుక ఈ భాష విషయంలో సంకుచిత తత్వం వనికి రాదు. భాష అభివృద్ధి అవుతూ ఉన్నదీ. తెలుగు భాషకు ప్రత్యేకత ఏమిటి అనేటట్లయితే భాష దానంతట అది మిగతా దానితో దూరమైపోయిందని అనుకోదానిని వీలులేదు ప్రజలయొక్క జీవితాన్ని బాగు చేయాలి అనే పోరాటంలో, భాష నాందిగా ఉన్నదనే విషయాన్ని మనం గమనించవలసియుంటుంది. కనుక ఈ భాష ఏదో అలంకారాలతో కూడి ఉన్నదనో, లేక మహా పండితులు వ్రాశారనో, ఈ నాడు పాత్రైపోయిందనో, యిది mixed అయిపోయిందనో లేక కలుషితం అయి యిందనో విచారించ కూడదు. ఈ నాడు మనం ఉపయోగించే భాషను సగర్వం నిలబెట్టాలి. దాని అభివృద్ధికి వచ్చిన ఆటంకాలకు అందరూ

కారకులమే ఆ ఆటంకాలను పురోగమించాలి భాషకు ప్రధానమైనది భావం భావం లేనిచే భాష దు జీవం లేనిచో జంతువు లేదు. భావం ప్రధానమైనది నాకు చిన్నప్పుడు చదువుకొన్న బమ్మెర పోతన మాతృకుడు చెప్పిన షద్యం జ్ఞాపకం వస్తున్నది. ఆ పద్యాన్ని మామూలుగా వల్లిస్తూ ఉంటాము.

“బాల రసాల సాలనవ పల్లవ కోమల కావ్యకన్యకన్
 గూళల కిచ్చి యప్పదుపు గూడు భుజించుట కంఠ సత్కవుల్,
 వాలికులైన నేమి గహనాంతర నీమల కందమూల,
 కౌర్దాలికులైన నేమి”

అని బమ్మెర తనా మాతృకుడు అన్నాడు. భాషయొక్క గౌరవం ప్రతిష్ఠను మనవిగోపుట్టి ఉచ్చరించే వాడిని నిల బెట్టమని అడిగాడు. భాషగురించి మాట్లాడేప్పుడు భాష యిచ్చే భాషం, స్వేచ్ఛ, హక్కులు న్యాయం ధర్మం, నాగరికతను ముందు తీసుకు స్థానానికి పూనుకోవాలి భాషా కమిషన్ ఏర్పాటు చేయడంలో గవర్నమెంటు సంకోచించదని నేను భావిస్తూ ఉన్నాను. భాష కమిషన్ ఏర్పాటు చేసేటప్పుడు, యిదికాసన సభ నుండి ఉద్భవించినది కనుక కాసన సభ అధ్యక్షులను, కాసన సభలో దీనిని గురించి కృషి చేసిన సభ్యులను కూడ యిందులో చేర్చమని కోరుతున్నాను నా మిత్రులు కొందరు, ఏమిటి, నీవు తెలుగు భాషను మతాచార్యుడవలె మాట్లాడుతావు అంటారు. నిజమే మాట ప్రాచ్యురణలో కొంచెం బేధం ఉండవచ్చు. చాలాకాలం నుంచి బ్రిటిష్ వాళ్ళ language ప్రదేశం వల ఆ English Language యొక్క ప్రభావం దీని మీద పడక భాషను ప్రతిష్ఠించమని నేను జీవించక పోలేదు. చిన్నప్పుడు నేను ప్రాధికారమును చిన్నప్పుడు చాంధసం అప్పడప్పుడు తప్పదు. చాంధసమార్గం పాశ్చాత్య ప్రభావం సన్నిహితం అయినప్పుడు యింకోరకంలో రాకతప్పదు తెలుగు భాషకు డిక్షనరీలు ఉన్నాయి. చిన్నప్పుడు 3rd form చదువుకొనేటప్పుడు నేను ఒక dictionary కొన్నాను. అది మాపిరాపురం జమిందారు ప్రోత్సాహించివ్రాయించి వది. అయితే తెలుగుభాషలో సరైన నిఘంటువులులేవు ప్రతిఅయిదు సంవత్సరాలకు తెలుగు నిఘంటువులను తయారుచేయాలి. ఇప్పుడున్న పాకనిఘంటువులన్నీ అనేక కోడికిరించి. ఉపయోగపడేటట్లు చౌకధరలో అందరికి అందుబాటుగా ఉండే టట్లుగా, ప్రోత్సహించేటట్లు ఉండాలి. ఇది వ్యవహారిక భాషకు సంబంధించిన dictionary మనకు ప్రత్యేకంగా కావాలి మన భాషలో పదాలు చాల గమ్మత్తుగా ఉంటాయి. తెలంగాణాలో మాట్లాడేది ఒకరకం భాష. రాయలసీమలో మాట్లాడేది ఒకరకం భాష విశాఖపట్టణంలో మాట్లాడేది ఒకరకం భాష. సర్కారు జిల్లాలలో మాట్లాడేది ఒకరకం భాష (interruption) నాదీ ఒక భాష. నిజమే. తప్పదు. నేను అట్లా వుట్టాను కనుక వీటన్నిటిని, వివిధ ప్రాంతాల యొక్క భాషాకరణాలు, వ్యవహారికం గమనంలోకి తీసుకొని కమిషన్ వ్యవహారించవలసి యుంటుంది. Translators ను ప్రోత్సహించాలి. ముఖ్యంగా నా దృష్టికి ఎక్కువ వరచయంగా ఉన్నది బెల్లంకొండ రాఘవులుగారు. ఆయన సిద్ధార్థ అనే

గ్రంథాన్ని ఒక జర్మన్ దేశస్థుడు వ్రాసినదానిని తట్టుమా చేశారు అటువంటి ప్రఖ్యాతమైన translators ను ప్రోత్సహించాలి అదీగాక Translators ను ఉద్యోగులవలె చూడకూడదు బోయి భీమన్న గారు Government Translator అయినను తీసిపారేశారు ప్రత్యేకంగా మన భాషకు సంబంధించినంతమటుకు చాల్కపి చేసిన వ్యక్తులను ప్రభుత్వం ప్రోత్సహించాలి, ఈ సంవర్షంలో మన తెనుగు భాషకు చాదస్తాలు పెట్టుకోవద్దని నాకోరిక. చాదస్తాల మూలంగా మన భాష అభివృద్ధి కావడం లేదు. ఇంగ్లీషు మాట్లాడుతున్నావా, తెనుగు మాట్లాడుతున్నావా, ఉర్దూ మాట్లాడుతున్నావా ఇవి అచ్చతెనుగు పదాలా, రాయలసీమ మాట, తెలంగాణా మాట అనే చాదస్తాలు రాకుండా కాపాడుకుంటేనే మంచిదని మనవి చేస్తున్నాను. (interruption) మంత్రులందరు చాల mood లో ఉన్నారు. ముఖ్యమంత్రిగారి పుట్టిన రోజుట ఇవ్వాలి paper లో చూచాను, మంత్రులు కూడ చాల ఉత్సాహంగా ఉన్నారు. నేను కూడ వారికి అభినందనలు తెలుపుతున్నాను. వారు తెలుగు భాష మీద మాట్లాడతారు నాకు వినాలని ఉన్నది. ఈ time యిచ్చి నందుకు తమకు నేను కృతజ్ఞతలు తెలుపుకుంటున్నాను.

శ్రీ టి నాగిరెడ్డి — అధ్యక్షా, ఈ తీర్మానాన్ని, దీనికి సంబంధించిన amendment ను హృదయ పూర్వకంగా బలకరుస్తూ నేనుకొన్ని విషయాలు చెప్పదలచుకొన్నాను. మనకు స్వతంత్రం వచ్చినదన్న మాటేగాని స్వతంత్ర దేశంలో ప్రధానంగా అభివృద్ధి కావలసిన భాషను అభివృద్ధి చేయకపోవడంకానీ ప్రధానమైన లోపం కనబడుతూ ఉంది. ఏ దేశంలో అయినా సరే ఆయాదేశాలలో ప్రతి ఒక్కరు సంస్కృతిని సంపాదించుకోవాలి అనేటట్లయితే ఆ దేశంలోని భాషలోనే అన్ని వ్యవహారాలు నడిపించడం అత్యవసరం ఒక దేశంలో 10, 12 భాషలు మన దేశంలో ఉన్నట్లు ఉన్నప్పటికీ ఆయా ప్రాంతాలకు సంబంధించిన భాషలనే ప్రధానమైన భాషలుగా ఉంచుకొని వాటి ద్వారానే క్రింది నుంచి వై వరకు విద్యకు సంబంధించి, పరిపాలనకు సంబంధించి మొత్తం వ్యవహారం నడుపుకుంటేనే ఆ దేశం యొక్క ఆభివృద్ధికి ప్రధానమైన సువాది పడుకుందని నమ్ముతున్న వాళ్ళలో నేను ఒకడిని అభివృద్ధి అయిన దేశాలనే మనం చూచే టట్లయితే ఒక నాడు వెనకబడిన జపాన్ దేశాన్నే తీసుకుంటే. జపాన్ దేశంలో వారి పిల్లలకు రాజకీయ వ్యవస్థలో గాని లేక సాంస్కృతికంగా దూసినా వారి భాషలోనే ఉన్నత విద్యవరకు నేర్పించుకుంటున్నారు గాని మనం వెనకబడిన దేశంగా ఉన్నాము కాబట్టి మనం ఆలస్యంగా పారిశ్రామిక యుగంలో ప్రవేశిస్తున్నాము మనం త్వర త్వరగా అభివృద్ధి కావాలి అని జపాన్ భాషకు బదులు, జర్మనీ భాష, ఫ్రెంచి భాష, ఇటాలియన్ భాష, ఇంగ్లీషు భాషలను తమ భాషగా తీసుకొని అభివృద్ధి అయిన దేశం అని నేను అనుకోను అలా తీసుకున్న దేశాలు అభివృద్ధి కాగలవని కూడా నేననుకోను ఆ కారణం చేతనే మన దేశంలోని ఆయా రాష్ట్రాలలో ఆయా ప్రాంతీయ భాషలలోనే విద్యాబోధన చేయడం, పరిపాలనా వ్యవహారాలను జరుపడం చేస్తేనే తప్ప విదేశాలతో పోటీపడగల

నిజ్ఞానమును సంపాదించగలము గాని, లేకపోతే దేశం యొక్క సంపూర్ణ వికాసము కూడా కుంటుపడుతుంది. తద్వారా అభివృద్ధి సన్నగిల్లుతుందని నా యొక్క సంపూర్ణ నైన విశ్వాసం. అందువలన యీ దృష్టానికి అత్యంత ప్రాముఖ్యం వుంది. అధ్యక్షా, నేను 1952-53 ఆ ప్రాంతాలలో ఆంధ్ర యూనివర్సిటీలో మెంబర్ గా వున్నప్పుడు-తాత్కాలికంగా కొద్ది రోజులు మాత్రమే వున్నాను- మన విద్యా బోధన అన్ని కళాకాలలోను ఆంధ్ర భాషలోనే జరిపిస్తారానే అభిప్రాయాన్ని పదిమందిచేత ఒప్పించడానికి గట్టి ప్రయత్నం చేస్తే మనకు పుస్తకాలు లేవని, అది లేకని యిది లేదని చెప్పేవారు. కొన్ని కొన్ని అభిప్రాయాలు మన దేశంలో ఘనాదులలో పాతుకుపోయి వున్నవి వాటిని అతిత్వరగా మనం వదలించుకుని మన విద్యాబోధన మాతృభాషలో ప్రారంభిస్తే తప్ప అభివృద్ధి శాధ్యం కాదని మనవిజేస్తున్నాను. అప్పుడే మనం అంతర్జాతీయ ప్రాముఖ్యతను కూడా పొందిగలమని నేను చేబుతున్నాను అయితే మన దేశంలో యిన్ని భాషలు వున్నప్పుడు ఆయా రాష్ట్రాలలో ఆయా ప్రాంతీయ భాషలలో గమక విద్యాబోధన జరిగితే పదిమంది ఒకచోట చేరినప్పుడు ఒకరి అభిప్రాయాలు ఒకరికి ఏవిధంగా తెలుస్తుంది, ఏవిధంగా ముందుకు వెళ్లగలము? అనే అనుమానం చాలామందికి వుంది కాబట్టి మన దేశంలో యీ నాడు ఇంగ్లీష్ కు వున్న ప్రాధాన్యతను హిందీకి యివ్వాలనే ఒక అభిప్రాయం కూడా వున్నది. నేను దానికి కూడా వ్యతిరేకమే మనం ఏదయినా ఒక భాషను వత్తిడి చేయడం ద్వారా తీసుకురాగలమనుకుని ఆశించే, దానికి అప్పుడే ప్రాధాన్యత వస్తుందనుకునే వారిలో నేనొకడను కాదు వివిధ కారణాలవలన, వివిధ ప్రాంతాలలో ~~కొంత కొంత అవకాశాలు, కొంత కొంత~~ అలవాటు అయ్యే భాషగా తయారవడానికి కొంత అవకాశాలు, కొంత కొంత యివ్వవలసి వస్తుంది అది ఎప్పుడు సాధ్యమవుతుందంటే-ఇండిగ్రేషన్ కు అవకాశమైన ఒక భాషను దేశంలో మనం రూపొందించు కోవాలనుకున్నప్పుడు, ప్ర ప్రథమంగా మన దేశంలో ప్రధానమైనటువంటి, ఆయా ప్రాంతీయ భాషలను అభివృద్ధి చేసుకుని, ఆయా భాషలలో విద్యాబోధన జరిపి, పరిపాలనా సౌకర్యాలను ఆయా భాషలలో జరుపుకుంటూ త్వరితగతినే ముందుకు వెడుతున్నప్పుడే ఒక జాతీయభాష అనేది అభివృద్ధి కాగలదని నేను అనుకుంటున్నాను అయితే యీ భాషలో కూడా రెండు రకాలున్నవి. ఒకటి ప్రజలు మాట్లాడే భాష, రెండవది పండితులు మాట్లాడే భాష ఆంధ్ర దేశానికి సంబంధించినంతవరకూ యీ తగాదా మాత్రం అదృష్టవశాత్తూ మనకు పూర్వకాలములోనే యిది దాదాపు పరిష్కరించబడినది. వీరేశలింగం పంతులు గారు. గురజాడ అప్పారావుగారు వీరంతావచ్చి మన భాషలోనే ఒక సాంస్కృతిక విప్లవాన్ని లేవగొట్టి ప్రజల భాష అసలు భాష అని వారు దాదాపు అందరిచేతా అంగీకరింపజేశారు కాబట్టి మనకు ఒక రకంగా అది పరిష్కారం అయిపోయిందని చెప్పవచ్చు. కొన్ని కొన్ని సార్లు పండితులు ఒప్పకోక పోయినప్పటికీ, మనం ప్రజల భాషనే పరిపాలనా భాషగా తీసుకురావాలికాని, ఏదో కొత్తదానిని తీసుకొచ్చి పరిపాలనలో పెట్టడానికి ప్రయత్నం చేస్తే ప్రమాదమవుతుందని నేను

చొచ్చరిస్తున్నాను. ఒక దృష్టాంతరం తీసుకుందాము. మనకు కొన్ని అలవాట్లు వున్నాయి; తెలుగులో మాట్లాడాలి అంటే తెలుగులోనే మాట్లాడాలి, మనకురాని వదాలను ఎట్లా అయినా సృష్టించి తెచ్చుకోవాలనే దురభిప్రాయం చాలా గట్టిగా కొంతమందిలో వుంది. తెలుగులోకంటే యిది హిందీలో ఎక్కువగా వుంది. దీనికి సంబంధించి నాకు కొన్ని భయాలు వున్నాయి సహజంగా ఉదాహరణకు — 'ప్రభుత్వపతనం' 'ప్రతిపతనం' అని మనం వ్యవహరిస్తాం. ప్రజలందరికీ అర్థమయ్యే మాటలుకూడా అవి. కేంద్రప్రభుత్వంలో ప్రతిపక్షాన్ని విరోధిపతనం అంటూ పుంటారు పార్లమెంటులో అంటూవుంటారు — 'నువ్వు ప్రభుత్వపక్షానికి చెందినవాడివా, విరోధి పక్షానికి చెందినవాడివా?' అని. ఇక్కడ ప్రభుత్వ పక్షానికి — ప్రతిపక్షం అన్నదానికి విరోధిపతనం అన్నదానికి చాలా తేడావుంది అందుచేత ప్రజలకు సంబంధించిన భాష, ప్రజలకు అలవాటు అయిపోయిన భాషను మార్చాలని ఏకారణంచేతనైనా ప్రయత్నించడం ప్రమాదకరమని మనవి వేస్తున్నాను. దానిద్వారానే భాష అభివృద్ధి అవుతుందని మాత్రం అనుకోవద్దని నేను చెప్పదలచుకున్నాను, అయితే, మనం కొన్ని గమనిస్తే ఆశ్చర్యం కలుగు తుంది మనకంటే ముందుగా, మనదేశంలోనే చాలామంది కఠినమైన శాస్త్రీయగ్రంథాలను కూడా తెలుగులో తయారుచేసే ప్రయత్నం చేశారు. దానికి ప్రోత్సాహం యూనివర్సిటీ యివ్వలేదు, ప్రభుత్వమూ యివ్వలేదు. ఎవరూ ఎటువంటి ప్రోత్సాహమూ యివ్వకపోయినప్పటికీ కొంతమంది జాతీయ వాదులు యీ ప్రయత్నం చేశారు. నాకు ఒక స్నేహితులు వుండేవారు, వారు చాలా ఉత్కృష్టమైన ప్రయత్నం చేశారు, చాలామందికి తెలియకపోవచ్చు. కాలిఫర్నియా కౌండ్యుగారని నేను కాశీ విశ్వవిద్యాలయములో చదువుకునే టప్పుడు నాకు వారితో చాలా పరిచయమైనది వారు తెలుగులో సైంటిఫిక్ బుక్స్ తీసుకురావాలని గొప్ప ప్రయత్నం చేశారు ఎవరో స్నేహితులు అంతో యింతో ధనసహాయంచేస్తే వారు ఆ ప్రయత్నమును కొంతకాలంపాటు సాగించారు, ప్రభుత్వ సహాయం లేకుండా, యూనివర్సిటీ సహాయం లేకుండా. అది అక్కడికక్కడే కూలిపోయింది. వారానాడు 'విశ్వరూపం' అనే పుస్తకం వ్రాశారు. 'విజ్ఞానం' అనే మాగజైన్ పెట్టారు. మన దురదృష్టం అలాంటి వాళ్లకు ప్రోత్సాహమిచ్చే అలవాటు మనకులేదు. అందుకని అది పోయింది. ఆ కారణంచేతనే నేను ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నది — యీనాడు యీ లాంగ్వేజ్ కమిషన్ ను వేయడం, దానిద్వారా అటు విశ్వవిద్యాలయాలలోను, యిటు మన రాజ్యాంగ యంత్రాంగంలోను మొత్తంగా ఆంధ్రభాషను వినీయోగించడం సాధ్యమవుతుందా, త్వరితగతినీ దానిని అభివృద్ధి చేయడం సాధ్యమవుతుందా? అనే విషయాన్ని పరిశీలించడమేగాక దానిని కట్టుదిట్టంగా అమలుజరిపించగల అధికారంతో ఒక కమిషన్ వుండాలని నా అభిప్రాయం. ఊరికే ఒక రిపోర్టు ప్రొడ్యూస్ చేయడానికి కమిషన్ ను వేయడం అనవసరం. రిపోర్టు చాలా వున్నాయి. ఇంకొక రిపోర్టుకొరకు ఒక కమిషన్ ను చేయవలసిన అవసరంలేదు.

అందుచేత అభివృద్ధి చేయడానికి, అమలుజరిపించడానికి అవసరమైన ఒక కమిషన్ అవసరమని నేను భావిస్తున్నాను. ఈ కమిషన్ భాషకు సంబంధించి ప్రజల వాడుకను గమనించాలిగాని అనవసరమైన ఛాందసాలను మనసులో పెట్టుకోరాదు. నెక్స్ట్ కి హిందీలో 'కంఠలంగోటి' అని అనువాదం చేశారట, అలాగే సిగ్నల్ కు దేశమంతటా అర్థమవుతుంది, మరి హిందీ భాష మాట్లాడేవారికి అర్థంకాదో ఏమోమరి — 'అనే జానే వాలే కా .' అని రాంతాడంత వదాన్ని పర్యాయ పదంగా తీసుకొచ్చారని విన్నాను. అటువంటిదేమీ వుండకూడదు ఇంగ్లీషులో 'టైపురైటర్' అన్నారు. మనకుకూడా అందరికీ అర్థమవుతుంది, దానికి మళ్ళీ అర్థంకాని పర్యాయపదాన్ని తీసుకురావలసిన అవసరంలేదు ఆయా భాషలను గమనించి, ప్రజలలో వాడుకలో వున్న భాషను దృష్టిలో పెట్టుకుని ఆ మాటలను మన భాషలో యిముడ్చుకుని బోధనాభాషగాను, పరిపాలనా సౌకర్యాలకు వినియోగపడే భాషగాను ఆంధ్రభాషను సమన్వయపరచి అభివృద్ధిజేసి దానిని అమలు జరిగేటట్లు చూసే అధికారంగల కమిషన్ ఒకటి మనకు అత్యవసరమని నేను భావిస్తున్నాను. ఆది చేయకపోతే, యీనాడు నాగిరెడ్డి ఏ విధంగా అయితే తెలుగు, ఇంగ్లీషు కలిపి మాట్లాడితేనేగాని తన అభిప్రాయాన్ని సువిదితం చేయలేకపోతున్నాడో, అట్లాగే మన పిల్లలుకూడ ముందుముందు తయారవుతారు. మనం మన భాషలో మాట్లాడలేము, విదేశీ భాషలలో స్వచ్ఛంగా మన అభిప్రాయాలను విశద పరచలేము. ఈ రెండింటి మధ్య చాల అవస్థపాలవ్వవలసిన చౌర్యాగ్రంథం వ్రాడుతుంది దానికి, తావివ్వకుండా యీనాటికైనా ఒక కమిషను ఏర్పాటుచేసి, దానిద్వారా అమలు జరిపించడానికి అవసరమైన చర్యలన్నీ తీసుకొని, ఒక వద్దటిని అమలు జరిపించాలని, ఆ కారణంచేత యీ తీర్మానాన్ని ప్రతి ఒక్కరూ బలపరచాలని విజ్ఞప్తి చేస్తూ వెళ్ళుతున్నాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— అధ్యక్షా, ఆలస్యంగా అయినా అమలు జరపడానికి ప్రారంభించాము. నెంట్రల్ గవర్నమెంటు పార్లమెంటరీ కమిటీద్వారా చెప్పినమాటకూడ చెబుతాను.

The development of the proper language can greatly assess in strengthening the national unity. The Government's programme will be to develop all Indian languages and adopt them as media of education at all stages. Unless, this is done the creative energies of the people will not be released. The standard of education will not improve and the knowledge will not spread to the people and the gulf between the intelligentia and the masses will continue to widen. The change-over should be brought within about five years. 5 సం లోగా మొత్తం ఆ భాషను అన్నింటికీకూడ చేయాలని నెంట్రలు గవర్నమెంటు కూడ పాలసీ డిక్లెరు చేసి వున్నది కనుక యీ కమిషను గురించి వేరే చెప్పనక్కరలేదు. శాసనాలు మార్పు చేయవలసిన అవసరం వుంది. భాషా పరిణామం చేయవలసిన అవసరం వుంది ఇవన్నీ చేయడానికి కమిషను అవసరం. ఈ కమిషనుకు డబ్బు ఎంత ఆవుతుందనేది ఆలోచించకుండా వెంటనే ప్రారంభించ

Non-Official Business
Non official Resolution
re : Appointment of a Language Commission

వలసిందని చెబుతున్నాను తెలుగు భాషకు గూఢార్థాలుకాని పదాలు సామాన్య ప్రజానకములో వున్నాయి. వాటిని సంపాదించడానికి అచనరమైతే ఒక్కొక్క పదం సంపాదించినవారికి ఒక్కొక్క రూపాయి యిచ్చి అయినాసరే సేవరణ చేయాలని యీ కమిషనుకు ప్రభుత్వం ఒప్పుకోవాలని కోరుతూ ముగిస్తున్నాను.

శ్రీ ఎ మాధవరావు :— అధ్యక్షా, ఈనాడు తెలుగు భాష ముందుకు పోవాలనేవిషయం గురించి ఎవరికీ రెండు అభిప్రాయాలు వుండవు భాష అనేది హృదయము, మనస్సు, భావన—యీ మూడింటినీ సమన్వితం చేసి, సమాజ జీవనాన్ని స్పష్టంగా నడిపేది భాష కాలంకొద్దీ తెలుగుభాష మాట్లాడు తున్నామేకాని అందులోవున్న విషయాలు, భావాలు మనకు అర్థంకావడంలేదు. ఇటీవలనే ఒకచోట ఇదివరకు యీస్ట్ ఇండియా కంపెనీవారి కాలంలో వ్రాసిన జడ్జిమెంటు చూశాను స్వచ్ఛమైన తెలుగు భాషలో—టెక్నికల్ గాకూడ— చక్కగా వ్రాశారు. మనకు దానిమీర బుద్ధిపోనందువల్ల ఆలోచించకుండా పోయామేకాని అంతకంటే ఎమీలేదు. ఈనాడు మంత్రవర్ణలకుకూడ ఇంగ్లీషులో పిటిషన్లు వ్రాసివ్వవలసిన అగత్యం ఏర్పడినందువల్ల మూడవవాని అవకాశం కనిపిస్తోంది. అటువంటిది లేకుండా పోతుంది. తెలుగు భాషను త్వరగా ముందుకు తీసుకువెళ్ళగలిగిన పక్షములో జాతీయ భాషగాకూడ ఒకదానిని నెలకొల్పడానికి ఆస్కారం వుంటుంది. పిల్లలకుకూడ జాతీయ భాషన ఏర్పడు తుంది. ఈనాడు ఇంగ్లీషు భాషవల్ల కలుషితమైన మనస్సులుకూడ మాతృ భాష నేర్చుకుంటే కాగుపడతాయి తెలుగు భాష నేర్చుకుంటే కాగుండును అని వాగిరెడ్డిగారు చెప్పారు, మిగతావి మనమీద రుద్దకూడదు అన్నారు. తెలుగు భాష విషయం తప్పకుండా ఆలోచించవలసిందే. అయినప్పటికీకూడ యీనాడు ఆంధ్రప్రదేశ్ లోనేకాకుండా మరం అఖిల భారత స్థాయిలో వుంటుం న్నాము కాబట్టి ఇంకొకభాష అవసరంకూడ వుంటుంది. జాతీయ జీవనం వివిధ రంగాలలో వుంటున్నప్పుడు సామాన్య భాషగావున్న ఇంగ్లీషు తొలగింట్ బడివప్పుడే—దాని స్థానంలో సామాన్య భాషనుమాత్రమే కాకుండా ఆయా రంగాలలో సామాఖ్య భాషతోపాటు ప్రాంతీయ భాషకూడ—రెండింటినీ సమన్వయం చేయకపోతే యిబ్బంది కలుగుతుంది. ఎప్పుడుకూడ హిందీని రుద్దడంకాదు, ఇంగ్లీషు పోవాలనుకున్నప్పుడు యూనిఫైడ్ భాష ఒకటి ఉండాలి కాబట్టి అది మనం ఆలోచించాలి.

(The House then adjourned till Half-Past-Eight' of the clock on Monday, the 31st August, 1967

